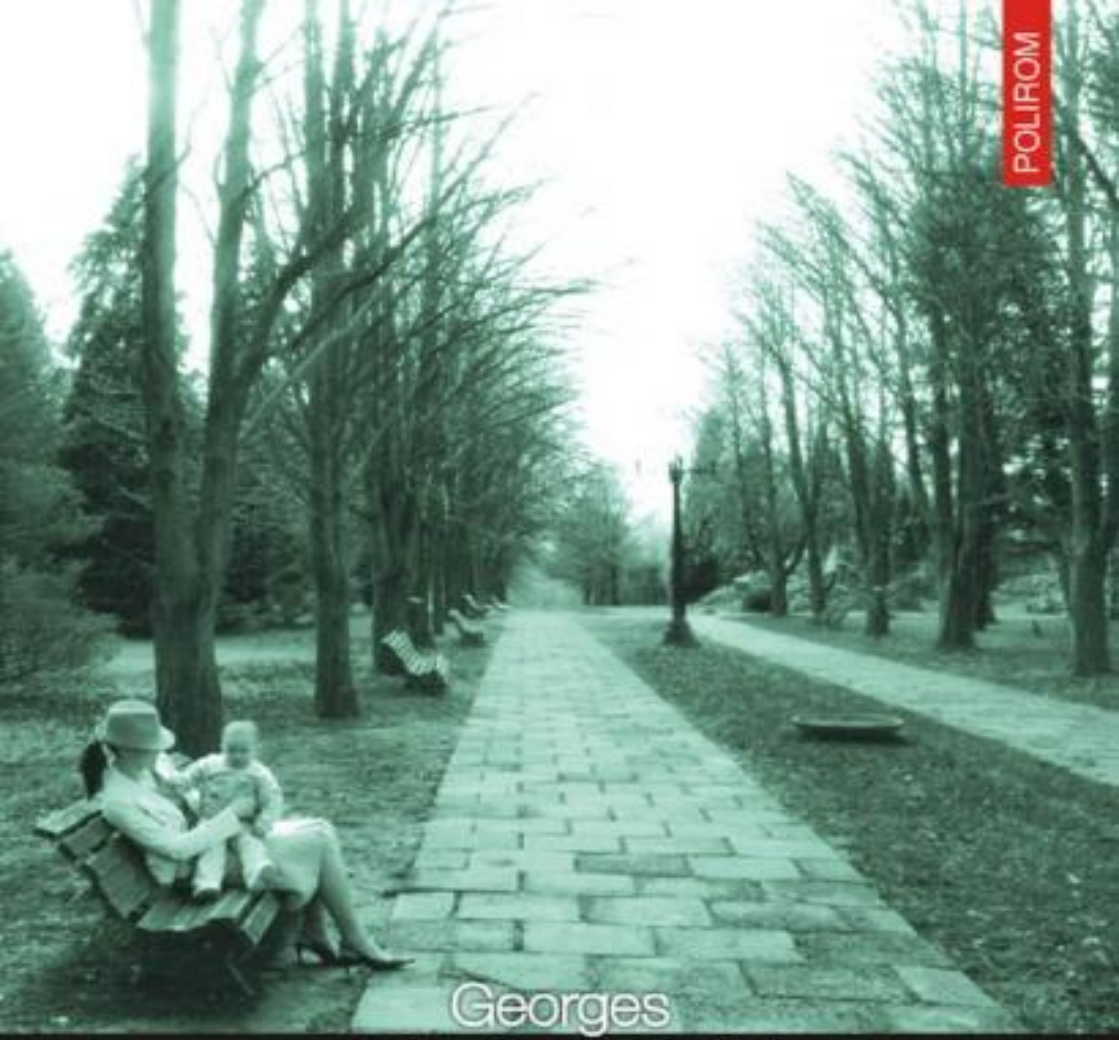

POLIROM

Georges
SIMENON

Prietena doamnei Maigret

Maigret

Georges Simenon

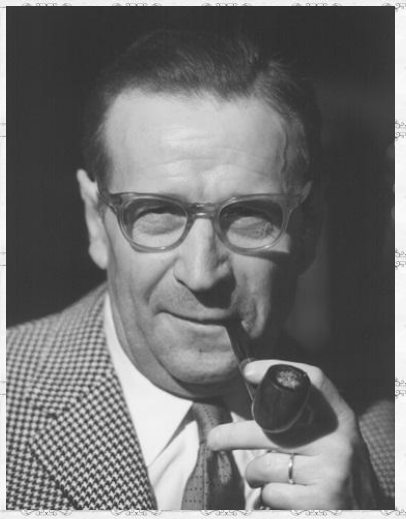

Prietena doamnei Maigret

Seria MAIGRET

Georges Simenon, L'amie de Madame Maigret, 1949

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2006

Capitolul 1

Doamna cu pălărie albă din scuarul Anvers

Găina era pe foc, împreună cu un morcov roşu de toată frumuseţea, o ceapă mare şi o legătură de pătrunjel cu cozile afară din oală. Flacăra gazului era foarte mică şi doamna Maigret se aplecă să se asigure că nu se va stinge. Apoi închise ferestrele, nu şi pe cea din dormitor, întrebându-se dacă nu uitase ceva, aruncă o privire spre oglindă şi, mulţumită, ieşi din apartament, încuie uşa şi puse cheia în poşetă.

Era puţin trecut de zece dimineaţa, o dimineaţă de martie. Aerul era tare şi soarele strălucea puternic. Mergând pe jos până în Piaţa Republicii, ar fi putut lua un autobuz până la bulevardul Barbes şi ar fi ajuns în Piaţa Anvers la timp pentru întâlnirea de la ora unsprezece.

Dar, pentru a o întâlni pe doamna cu pălărie albă, coborî treptele de la staţia „Richard-Lenoir", la doi paşi de casă, şi făcu tot drumul cu metroul, privind distrată, la fiecare staţie, afişele obişnuite de pe pereţii de culoare crem.

Maigret o luase peste picior, dar nu prea mult, pentru că de trei săptămâni era foarte preocupat.

— Eşti sigură că nu exisă nici un dentist bun mai aproape de noi?

Doamna Maigret nu fusese niciodată nevoită să-şi trateze dinţii. Doamna Robin, locatara de la patru - doamna cu câinele -, îi vorbise atât de mult despre doctorul Florescu, încât se hotărâse să meargă la el.

— Are degete de pianist. Nici nu simți că-ți lucrează în gură. Şi, dacă-i spuneți că veniți din partea mea, o să vă ia numai jumătate din preț.

Dentistul era un român, care avea cabinet la etajul trei al unui imobil situat la colțul străzii Turgo cu bulevardul Trudaine, exact în fața scuarului An vers. Doamna Maigret mergea acolo probabil pentru a şaptea sau a opta oară. Avea întotdeauna programare la ora unsprezece. Devenise un fel de obişnuință.

În prima zi, ajunsese cu un sfert de oră mai înainte, din pricina grijii sale maladive de a nu se lăsa aşteptată, şi se plictisise într-o încăpere supraîncălzită de o sobă cu gaz. Aşteptase şi la a doua vizită. De fiecare dată, fusese primită în cabinet abia la unsprezece şi un sfert.

A treia oară, pentru că era soare şi scuarul din față răsuna de zarva păsărelelor, se hotărâse să se aşeze pe o bancă în aşteptarea orei stabilite. Şi aşa o cunoscuse pe doamna cu băiețelul.

Acum devenise aproape un obicei, pleca înadins mai devreme şi lua metroul ca să e timp.

Era plăcut să vezi gazonul verde şi muguri pe jumătate deschişi împodobind rămurelele câtorva copaci care se profilau pe zidul liceului. De pe bancă, în bătaia soarelui, puteai să urmăreşti cu privirea forfota de pe bulevardul Rochechouart, autobuzele verde cu alb şi păreau nişte animale mari, şi taxiurile strecurându-se printre ele.

Doamna cu băiețelul se afla acolo, în taiorul ei albastru, ca şi în celelalte dimineți, cu pălăriuța albă care îi şedea tare bine şi care era foarte primăvăratică. Femeia îi făcu imediat loc pe ban-că doamnei Maigret şi aceasta îi întinse copilului un baton de ciocolată adus de acasă.

— Spune mulțumesc, Charles.

Băiețelul avea doi ani şi cel mai mult te frapau la el ochii mari şi negri, cu gene foarte lungi, care îi dădeau o privire

de fată. La început, doamna Maigret se întrebase dacă vorbea, dacă silabele pe care le pronunța aparțineau vreunui limbaj. Apoi înțelesese că erau străini, dar nu îndrăznise să întrebe de ce naționalitate.

— Pentru mine, martie e cea mai frumoasă lună la Paris, chiar dacă mai trage câte o răpăială scurtă, spuse doamna Maigret. Unii preferă mai sau iunie, dar martie are mult mai multă prospețime.

Întorcea uneori privirea spre ferestrele dentistului, fiindcă de pe bancă putea zări capul clientului dinaintea ei. Era un bărbat de vreo cincizeci de ani, destul de morocănos, căruia medicul îi scosese toți dinții. Făcuse cunoştință şi cu el. Omul era originar din Dunkerque, stătea la fiica lui, care era căsătorită şi locuia în cartier, dar nu-şi simpatiza deloc ginerele.

În dimineața aceasta, băiețelul îşi adusese o găletuşă roşie şi o lopățică şi se juca de zor cu pietrişul. Era întotdeauna foarte curat, foarte îngrijit.

— Cred că am să mai vin de două ori şi gata, spuse doamna Maigret oftând. Doctorul Florescu mi-a spus că azi începe la ultimul dinte.

Doamna cu pălărie albă zâmbi. Vorbea o franceză excelentă, cu o frântură de accent care îi sporea farmecul. La unsprezece fără şase-şapte minute, îi zâmbi copilului, speriat că îşi dăduse cu praf în ochi, apoi, brusc, păru că se uită la ceva pe bulevardul Trudaine şi că are o ezitare, se ridică şi spuse grăbită:

— Vreți să aveți grijă de el un minut? Mă întorc imediat.

Pe moment, doamna Maigret nu fusese prea surprinsă. Doar, gândindu-se la dentist, dorise ca mama să se întoarcă la timp şi, din discreție, nu întorsese capul ca să vadă unde se ducea.

Băiețelul nu observase nimic. Stătea pe vine şi umplea cu pietricele găleţica roşie, pe care o văr-sa şi o umplea iar, fără să se oprească.

Doamna Maigret nu avea ceas la ea. Ceasul ei nu mai mergea de ani de zile şi nu se gândise niciodată să-l ducă la ceasornicar. Un bătrân se aşează pe bancă, probabil un om din cartier, pentru că îl mai zărise.

— Sunteți amabil să-mi spuneți cât e ora, domnule?

Probabil că nici el nu avea ceas, pentru că răspunse:

— În jur de unsprezece.

Nu se mai vedea capul de la fereastra dentistului. Doamna Maigret începea să se îngrijoreze. îi era ruşine că îl făcea pe doctorul Florescu s-o aştepte, un om foarte amabil, foarte blând şi cu o răbdare de înger.

Se uită de jur-împrejurul scuarului, dar nu o zări pe doamna cu pălărie albă. Oare se simțise brusc rău? Văzuse pe cineva cu care trebuia să vorbească?

Un agent de poliție traversa scuarul şi doamna Maigret se ridică să-l întrebe cât e ceasul. Era într-adevăr unsprezece.

Doamna nu se întorcea şi minutele treceau. Copilul ridicase ochii spre bancă, văzuse că mama lui nu mai era colo, dar nu se arătase îngrijorat.

Măcar dacă doamna Maigret ar fi putut să-l anunțe pe dentist! Trebuia doar să traverseze strada şi să urce trei etaje. Vru să-i ceară şi ea domnului în vârstă să aibă grijă de copil cit se ducea să-l anunțe pe doctorul Florescu, dar nu îndrăzni şi rămase în picioare, privind în jur cu o nerăbdare crescândă.

Când întrebă a doua oară cât e ceasul, un trecător îi răspunse că se făcuse unsprezece şi douăzeci. Domnul în vârstă dispăruse. Rămăsese numai ea pe bancă. îl văzuse plecând pe pacientul dinaintea ei, care părăsise imobilul din colț şi se îndreptase spre strada Rochechouart.

Ce trebuia să facă? Oare mama copilului pățise ceva? Dacă ar fi dat o maşină peste ea, s-ar fi văzut lumea adunându-se, oamenii alergând. Poate că băiețelul avea să înceapă să plângă?

Era o situație ridicolă. Maigret o va lua iar peste picior. Îi va telefona cât mai repede dentistului ca să se scuze. Va avea curaj să-i istorisească ce se întâmplase?

Simți un val de căldură din cauza nervozității.

— Cum te cheamă ? îl întrebă ea pe copil.

Dar băiețelul o privi cu ochii lui negri fără să-i răspundă.

— Ştii unde locuieşti ?

Copilul nu o asculta. Doamna Maigret se mai gândise şi înainte că băiatul nu înțelegea franceza.

— Fiți amabil, domnule! Puteți să-mi spuneți, vă rog, cât e ceasul?

— Douăsprezece fără douăzeci şi două, doamnă.

Mama nu mai venea. La ora douăsprezece, când sirenele au început să sune în cartier şi un grup de zidari a luat cu asalt barul din vecinătate, doamna cu pălărie albă tot nu apăruse.

Doctorul Florescu ieşi din imobil şi se urcă la volanul unui automobil mic de culoare neagră, dar ea nu îndrăzni să-l părăsească pe copil ca să se ducă să-şi ceară scuze.

Cel mai mult o tracasa acum găina pe care o lăsase pe foc. Maigret o anunțase că existau toate şansele să vină acasă la masa de prânz pe la ora unu.

Nu era mai bine să anunțe poliția ? Dar, şi în acest caz, trebuia să se îndepărteze de scuar. Dacă ar lua cu ea copilul şi mama lui s-ar întoarce între timp, probabil că ar intra în panică. Dumnezeu ştie pe unde ar umbla şi ea şi unde s-ar reîntâlni până la urmă! Nu putea nici să-l lase pe băiețelul de doi ani singur în mijlocul scuarului, la doi paşi de autobuze şi de maşinile care treceau tot timpul.

— Fiți amabil, domnule, puteți să-mi spuneți cât e ceasul?

— Douăsprezece şi jumătate.

Cu siguranță că găina începea să se ardă. Iar Maigret va veni şi, pentru prima dată în atâția ani de căsnicie, nu o va găsi acasă.

Nu putea nici să-i telefoneze, deoarece ar fi trebuit să se depărteze de scuar şi să intre într-un bar. Ce bine ar fi fost dacă ar fi trecut din nou

agentul de poliție dinainte sau un alt agent! I-ar fi spus cine e şi l-ar fi rugat să-i telefoneze soțului ei. Dar, ca un făcut, nu se zărea nici unul! Se uita în toate părțile, se aşeza, se ridica, i se părea că zăreşte pălăria albă, dar de fiecare dată era altcineva.

Numără mai bine de douăzeci de pălării albe într-o jumătate de oră, iar patru dintre ele erau purtate de tinere în taioare albastre.

* *

La unsprezece, în timp ce doamna Maigret începea să se îngrijoreze, rămasă blocată în mijlocul scuarului cu un copil căruia nici măcar nu-i cunoştea numele, Maigret îşi punea pălăria pe cap, ieşea din birou, îi spunea câteva cuvinte lui Lucas şi se îndrepta, posac, spre uşița prin care se putea trece din sediul Poliției Judiciare în Palatul de Justiție.

Devenise ceva obişnuit, cam de pe când doamna Maigret se ducea la dentistul din arondismentul IX. Comisarul ajunse pe culoarul judecătorilor de instrucție, unde, pe bănci, mai tot timpul aşteptau personaje ciudate, unele încadrate de doi jandarmi, şi bătu la uşa pe care scria numele judecătorului Dossin.

— Intră.

Domnul Dossin era cel mai înalt magistrat din Paris şi aveai totdeauna impresia că era jenat de

statura sa, că se scuză pentru silueta lui aristocratică de ogar rus.

— Stai jos, Maigret. Fumează-ți pipa. Ai citit articolul din dimineața asta?

— Încă n-am deschis ziarele.

Judecătorul îi împinse unul în față. Pe prima pagină scria mare:

CAZUL STEUVELS Maestrul Philippe Liotard se adresează Ligii Drepturilor Omului

— Am avut o lungă discuție cu procurorul, spuse Dossin. Suntem amândoi de aceeaşi părere. Nu-l putem pune în libertate pe legătorul de cărți. Dacă am vrea s-o facem, ne-ar împiedica însuşi Liotard prin virulența lui.

Numele acesta era aproape necunoscut la Palatul de Justiție în urmă cu câteva săptămâni. Philippe Liotard, care abia trecuse de treizeci de ani, nu pledase niciodată într-un proces important. După ce fusese timp de cinci ani secretarul unui avocat faimos, abia începea să zboare cu propriile aripi şi încă mai locuia într-o garsonieră oarecare, pe strada Bergere, lângă o casă de toleranță.

De când izbucnise scandalul Steuvels, ziarele îi pomeneau numele zilnic, iar Liotard dădea interviuri răsunătoare, trimitea comunicate, ba chiar apărea, cu şuvița lui rebelă şi zâmbetul sarcastic, la actualități.

— N-ai nimic nou?

— Nimic demn de semnalat, domnule judecător.

— Speri să dai de omul care a dus telegrama?

— Torrence se află la Concarneau. E un băiat descurcăreț.

De trei săptămâni de când stârnise pasiunea publicului, cazul Steuvels beneficiase deja de un anumit număr de subtitluri, ca un roman-foileton.

Totul începuse cu:

Pivnița din strada Turenne.

Întâmplarea făcuse să fie vorba despre un cartier cunoscut foarte bine de Maigret, unde chiar ar fi vrut să locuiască, aflat la mai puțin de cincizeci de metri de Piața Vosges.

Părăsind îngusta stradă Francs-Bourgeois, din colțul pieței, şi străbătând strada Turenne spre Piața Republicii, întâlneşti mai întâi, pe stânga, o cafenea vopsită în galben, apoi o lăptărie, lăptăria Salmon. Lingă ea, se află un atelier cu geamuri mari, tavan jos şi o firmă plină de praf pe care se poate citi cu litere înnegrite: Legătorie de artă. în prăvălia următoare, doamna Rance, văduvă, vindea umbrele.

Între atelier şi vitrina cu umbrele există o poartă mare, cu boltă, unde se află loja portăresei, iar în fundul curții, o fostă reşedință particulară, plină acum de birouri şi apartamente.

Un cadavru în sobă ?

Dar publicul nu ştia, iar presei i se ascunsese că acest scandal izbucnise dintr-o mare întâmplare. Intr-o dimineață, în cutia de scrisori de la sediul Poliției Judiciare fusese găsită o bucată de hârtie de ambalaj ordinară pe care era scris:

Legătorul de cărți din strada Turenne a ars un cadavru în sobă.

Bineînțeles, mesajul nu era semnat. Hârtia ajunsese pe biroul lui Maigret, care, sceptic, nu-şi deranjase nici unul dintre vechii inspectori, preferând să-l trimită pe micul Lapointe, un tânăr ce ardea de nerăbdare să se remarce.

Lapointe descoperise că pe strada Turenne exista, într-adevăr, un legător de cărți, un flamand stabilit în Franța de mai bine de douăzeci şi cinci de ani, Frans Steuvels. Dându-se drept un angajat al serviciilor sanitare, inspectorul îl vizitase şi se întorsese cu un plan amănunțit.

— Steuvels lucrează, ca să spun aşa, în vitrină, domnule comisar. Atelierul, în profunzime, tot mai întunecos pe măsură ce te depărtezi de stradă, este întrerupt de un perete de lemn, în spatele căruia familia Steuvels şi-a amenajat dormitorul. O scară duce la subsol, unde se află o bucătărie, apoi o încăpere de mici dimensiuni, care trebuie luminată pe tot timpul zilei şi serveşte drept sufragerie, şi o pivniță.

— Cu o sobă?

— Da. Un model vechi, ce nu pare să fie într-o stare prea bună.

— Funcționează?

— Nu era aprinsă în dimineața asta.

Pe la cinci după-amiaza, Lucas se dusese şi el la legătoria din strada Turenne, pentru o percheziție oficială. Noroc că avusese grijă să ia şi un mandat, fiindcă legătorul încercase să protesteze pentru violarea domiciliului.

Brigadierul Lucas fusese cât pe ce să plece cu coada între picioare, iar acum, după ce cazul devenise coşmarul Poliției Judiciare, aproape că îi purtau cu toții pică pentru că reuşise parțial.

Pe fundul sobei, prin cenuşă, descoperise doi dinți, doi dinți de om, pe care îi dusese imediat la laborator.

— Ce fel de om e legătorul ăsta? întrebase Maigret, care, în acel moment, nu era preocupat de caz în mod deosebit.

— Are în jur de patruzeci şi cinci de ani. E roşcat, cu pielea ciupită de vărsat, are ochii albaştri şi un aer blând. Deşi mai tânără, nevasta lui se uită la el ca la un copil.

Acum, când Fernande devenise şi ea celebră, se ştia că venise la Paris ca servitoare şi apoi făcuse mai mulți ani trotuarul pe bulevardul Sebastopol.

Avea treizeci şi şase de ani, trăia cu Steuvels de zece ani şi, cu trei ani în urmă, fără vreun motiv aparent, se căsătoriseră la primăria arondismentului III.

Laboratorul trimisese raportul. Dinții erau ai unui bărbat la vreo treizeci de ani, probabil destul de corpolent, care probabil încă mai era în viață în urmă cu câteva zile.

Steuvels fusese adus în biroul lui Maigret, cu amabilitate, şi începuse interogatoriul încrucişat. Îl aşezaseră în fotoliul îmbrăcat în catifea verde, în fața ferestrei care dădea spre Sena. În seara aceea ploua cu găleata. Timp de zecedouăsprezece ore cât durase interogatoriul, se auziseră răpăiala ploii în geam şi gâlgâitul apei în burlanul de la streaşină. Legătorul de cărți purta ochelari cu lentile groase şi rame metalice. Părul, des şi destul de lung, îi era vâlvoi şi cravata îi stătea oblic.

Citise mult, era un om cultivat. Se comporta calm, chibzuit. Avea o piele fină şi trandafirie care se înroşea cu uşurință.

— Cum vă explicați prezența unor dinți de om în soba dumneavoastră?

— Nu-mi explic.

— Nu v-a căzut nici un dinte în ultima vreme ? Şi nici soției?

— Nici unuia dintre noi. Ai mei sunt puşi. îşi scosese proteza din gură, apoi o pusese la

loc cu un gest familiar.

— Puteți să-mi spuneți ce-ați făcut în serile de 16, 17 şi 18 februarie?

Interogatoriul avea loc în seara zilei de 21 februarie, după vizitele făcute de Lapointe şi Lucas pe strada Turenne.

— E şi o vineri printre aceste zile ?

— Ziua de 16.

— Atunci, am fost la cinematograful Saint-Paul, de pe strada Saint-Antoine, ca în fiecare vineri.

— Cu soția?

— Da.

— Şi în celelalte două zile?

— Fernande a plecat sâmbătă la amiază.

— Unde s-a dus?

— La Concarneau.

— Călătoria era hotărâtă de mult timp?

— Mama ei, o femeie neputincioasă, locuieşte cu fiica şi ginerele la Concarneau. Sâmbătă dimineaţă am primit o telegramă de la sora soţiei, Louise, prin care ne anunţa că mama lor era grav bolnavă. Fernande a plecat cu primul tren.

— Fără să telefoneze ?

— N-au telefon.

— Mama era foarte bolnavă?

— Nu era deloc bolnavă. Telegrama nu fusese trimisă de Louise.

— Dar de cine ?

— Nu ştim.

— Aţi mai fost victima unor farse de acest fel ?

— Niciodată.

— Când s-a întors soţia?

— Marţi. A profitat că se afla acolo ca să stea două zile cu ai ei.

— Ce-aţi făcut în acest timp?

— Am lucrat.

— Un locatar pretinde că un fum gros a ieşit pe coş toată ziua de duminică.

— Posibil. Era frig.

Chiar aşa şi era. Duminică şi luni fusese foarte frig şi la periferie se înregistrase îngheţ, nu glumă!

— Cum aţi fost îmbrăcat sâmbătă seară?

— Cu hainele pe care le port şi azi.

— Nimeni n-a mai venit după ora închiderii?

— Doar un client care a venit să ridice o carte. Vreţi să vă dau numele şi adresa lui?

Era o persoană cunoscută, unul dintre membrii societății „Cent Bibliophiles". Se vorbise despre ei datorită lui Liotard, aproape toți fiind persoane importante.

— Portăreasa, doamna Salazar, a auzit bătăi în uşa dumneavoastră în seara aceea, pe la nouă. Câteva persoane discutau cu însufleţire.

— Poate oameni care vorbeau pe trotuar, dar nu la mine. Este foarte posibil, dacă erau însufleţiţi, cum pretinde doamna Salazar, să se fi lovit de vitrină.

— Câte costume aveţi?

— După cum am doar un corp şi un cap, tot aşa am numai un costum şi o pălărie, în afara pantalonilor vechi şi a puloverului pe care le port când lucrez.

Îi arătaseră atunci un costum bleumarin, găsit în şifonierul din dormitor.

— Şi ăsta?

— Nu-i al meu.

— Cum se face că se afla la dumneavoastră în casă?

— Nu l-am văzut niciodată. Oricine l-ar fi putut pune acolo în absenţa mea. Mă aflu aici de şase ore.

— Vă rog să îmbrăcaţi haina.

Era pe măsura lui.

— Observaţi aceste pete care seamănă cu nişte pete de rugină? E sânge, sânge de om, după părerea experţilor. Cineva a încercat zadarnic să le şteargă.

— Nu cunosc aceste haine.

— Doamna Rance, patroana magazinului de umbrele, pretinde că v-a văzut deseori în albastru, îndeosebi vinerea, când mergeaţi la cinematograf.

— Am mai avut un costum care era albastru, dar am renunţat la el în urmă cu mai bine de două luni.

După acest prim interogatoriu, Maigret se posomorise. Avusese o discuţie lungă cu judecătorul Dossin, apoi se duseseră amândoi la procuror.

Acesta îşi luase responsabilitatea arestării.

— Experţii sunt de acord, nu? Restul e treaba ta, Maigret. Nu-l putem pune pe individul ăsta în libertate.

A doua zi, maestrul Liotard ieşise din umbră şi, de atunci, se ţinea scai de Maigret ca o potaie arţăgoasă.

Printre subtitlurile din ziare era şi unul care obţinuse un mic succes:

Valiza-fantomă.

Într-adevăr, Lapointe spunea că, atunci când vizitase domiciliul legătorului de cărţi dându-se drept angajat al serviciilor sanitare, văzuse o valiză de un maro-roşcat sub o masă din atelier.

— Era o valiză obişnuită, ieftină. M-am lovit de ea fără să vreau. Am fost surprins că lovitura a fost atât de dureroasă şi am înţeles când am vrut s-o mişc din loc: era anormal de grea.

Or, la cinci după-amiază, cu ocazia percheziţiei lui Lucas, valiza dispăruse. Mai exact, găsiseră totuşi o valiză, tot maro, tot ieftină, dar despre care Lapointe spunea că nu era aceeaşi.

— Cu valiza asta am fost la Concarneau, spuse Fernande. E singura pe care am avut-o vreodată. Pot să spun că nu călătorim deloc.

Lapointe se încăpăţâna, jura că nu era aceeaşi valiză, că prima era mai deschisă la culoare şi avea minerul legat cu sfoară.

— Dacă aş fi avut o valiză de reparat, replicase Steuvels, n-aş fi folosit o sfoară. Nu uitaţi că sunt legător şi că lucrez cu piele.

Philippe Liotard solicitase atunci informaţii de la bibliofili şi se aflase că Steuvels era unul dintre cei mai buni legători din Paris, poate cel mai bun, căruia colecţionarii îi încredinţau lucrările delicate, îndeosebi refacerea vechilor legături ale unor cărţi.

Toți spuneau că e un om calm, care își petrece aproape întreaga viață în atelier, iar poliția îi răscolea zadarnic trecutul în căutarea vreunui lucru echivoc.

Este adevărat că exista şi povestea soției sale, Fernande. O cunoscuse pe când se prostitua şi o scăpase de această viață. Dar nici în cazul ei nu se cunoştea nimic suspect după acea perioadă, deja îndepărtată.

Torrence se afla la Concarneau de patru zile. Inspectorul găsise la biroul de poştă originalul telegramei, scris de mână cu litere de tipar. Funcționara își amintea vag că o femeie îl adusese la ghişeu, iar Torrence căuta în continuare, făcând o listă cu toți călătorii sosiți recent de la Paris şi chestionând două sute de persoane pe zi.

„Ne-am săturat de aşa-zisa infailibilitate a comisarului Maigret!" declarase maestrul Liotard unui jurnalist.

Şi pomenea ceva despre nişte alegeri parțiale în arondismentul III, care ar fi putut foarte bine să determine anumite persoane să declanşeze un scandal în cartier în scopuri politice.

Judecătorul Dossin încasa şi el în virtutea poziției sale, iar aceste atacuri, nu întotdeauna delicate, îl făceau să roşească.

— N-ai nici cel mai mic indiciu nou ?

— Caut. Suntem zece inşi care căutăm, uneori chiar mai mulți, iar pe unii îi interogăm pentru a douăzecea oară. Lucas speră să dea de urma croitorului care a confecționat costumul albastru.

Ca întotdeauna când un caz pasionează opinia publică, primeau zilnic sute de scrisori şi aproape toate le indicau piste false, făcându-i să piardă un timp considerabil. Cu toate acestea, totul era verificat cu scrupulozitate, fiind ascultați chiar şi nebunii care pretindeau că ştiu ceva.

La unu fără zece, Maigret coborî din autobuz în colțul bulevardului Voltaire şi, aruncând ca de obicei o privire

spre ferestrele apartamentului, constată cu oarecare surprindere că, în pofida soarelui puternic, cea de la sufragerie era închisă.

Urcă greoi scara, apăsă pe clanță, dar uşa nu se deschise. Doamna Maigret mai avea câteodată obiceiul să răsucească cheia în broască atunci când se îmbrăca sau se dezbrăca. Descuie cu cheia lui, se pomeni într-un nor de fum albăstrui şi se repezi în bucătărie să închidă gazul. în oală, găina, morcovul şi ceapa se transformaseră într-o crustă negricioasă.

Deschise toate ferestrele şi, când doamna Maigret, gâfâind, intră pe uşă o jumătate de oră mai târziu, îl găsi în fața unui codru de pâine şi a unei bucăți de brânză.

— Cât e ceasul ?

— Unu şi jumătate, răspunse el calm.

Nu o mai văzuse niciodată într-o asemenea stare, cu pălăria sucită pe cap şi buzele fremătând.

— Să nu râzi!

— Nu râd.

— Şi nici să nu mă bombăneşti. Nu puteam să fac altceva şi chiar aş fi vrut să văd cum ai fi procedat tu în locul meu. Când mă gândesc că mănânci o bucată de brânză la masa de prânz!

— Dentistul?

— N-am fost la dentist. De la unsprezece fără un sfert stau în mijlocul scuarului Anvers, fără să mă pot mişca.

— Ți-a fost rău?

— Mi-a fost mie vreodată rău? Nu. Din cauza micuțului. Şi, la urmă, când a început să plângă şi să bată din picioare, mă uitam la oameni ca o hoață.

— Care micuț? Ce fel de micuț?

— Ți-am povestit despre doamna în taior albastru şi de copilul ei, dar tu niciodată nu mă asculți. Cea pe care am cunoscut-o pe bancă atunci când îmi aşteptam rândul la

dentist. Azi-dimineață, s-a ridicat repede şi s-a îndepărtat, rugându-mă să am o clipă grijă de copil.

— Şi nu s-a mai întors? Ce-ai făcut cu băiatul?

— Până la urmă s-a întors, exact acum un sfert de oră. Am venit cu taxiul.

— Şi ce ți-a spus?

— Culmea e că nu mi-a spus nimic! Stăteam în mijlocul scuarului, ca o giruetă, cu copilul care țipa în gura mare. În sfârşit, am văzut un taxi oprindu-se la colțul bulevardului Trudaine şi am recunoscut pălăria albă. Nici măcar nu şi-a dat osteneala să coboare. A întredeschis portiera şi mi-a făcut semn. Copilul alerga înaintea mea şi-mi era teamă să nu-l calce vreo maşină. A ajuns la taxi primul şi portiera tocmai se închidea, când m-am apropiat şi eu. „Pe mâine dimineață!" mi-a strigat ea. „Am să vă explic mâine. Iertați-mă..." Nu mi-a spus nici mulțumesc. Taxiul se îndepărta deja în direcția bulevardului Rochechouard şi a făcut la stânga spre Pigalle.

Tăcu, cu respirația tăiată, şi îşi scoase pălăria cu un gest atât de brusc, încât îşi răvăşi părul.

— Râzi?

— Nici vorbă.

— Recunoaşte că toată povestea asta te face să râzi. Şi totuşi, şi-a lăsat copilul mai bine de două ore în grija unei străine. Nici măcar nu-mi ştie numele!

— Dar tu i-l ştii pe al ei ?

— Nu.

— Ştii unde locuieşte ?

— Nu ştiu nimic, doar că n-am mai ajuns la dentist, că am ars bunătate de găină şi că tu mănânci brânză pe un colț de masă ca un... ca un...

Şi, negăsind cuvântul, începu să plângă, îndreptându-se spre dormitor ca să se schimbe.

Capitolul 2
Grijile marelui Turenne

Maigret avea un fel al lui de a urca cele două etaje de la Poliția Judiciară, cu un aer încă destul de indiferent la început, în partea de jos a casei scărilor, unde lumina de afară ajungea aproape pură, apoi mai preocupat pe măsură ce pătrundea în atmosfera cenuşie a vechii clădiri, ca şi cum grijile serviciului îl potopeau pe măsură ce se apropia de birou.

Când trecea prin fața uşierului, devenea deja şeful. In ultima vreme, fie că era dimineața sau după-amiaza, căpătase obiceiul ca, înainte de a intra la el, să facă un tur prin biroul inspectorilor şi, fără să-şi scoată pălăria şi pardesiul, să intre la Le Grand Turenne.

Era noul „refren" de la Poliția Judiciară şi spunea multe despre amploarea luată de cazul Steuvels. Lucas, care primise sarcina să centralizeze informațiile, să le confrunte şi să le țină la zi, ajunsese foarte repede să fie copleşit, pentru că tot el răspundea la telefon, deschidea corespondența legată de caz şi primea informatorii.

Neputând să lucreze în biroul inspectorilor, unde era un veşnic du-te-vino, se refugiase într-o încăpere alăturată, pe uşa căreia un şugubăț scrisese Le Grand Turenne[1].

---

[1] Henri de la Tour d'Auvergne, viconte de Turenne, mareşal al Franței (1611-1675). Tactician prudent, Turenne ştia să analizeze cu rapiditate situația armatelor. În calitate de comandant al trupelor franceze, a obținut victorii străluci-

Când un inspector termina cu un caz oarecare, când cineva se întorcea din misiune, întotdeauna exista un coleg care să-l întrebe:

— Eşti liber?

— Da.

— Du-te la Le Grand Threnne ! Face angajări!

Era adevărat. Lucas nu avea niciodată destul

personal pentru verificări şi probabil că nu exista nimeni în tot serviciul care să nu fi dat măcar o dată o raită pe strada Turenne.

Toți cunoşteau intersecția de lângă prăvălia legătorului de cărți, unde se aflau trei cafenele: mai întâi cafeneaua-restaurant din colțul străzii Francs-Bourgeois, apoi Le Grand Turenne, în față, şi, în sfârşit, la treizeci de metri, în colțul Pieții Vosges, Tabac des Vosges, pe care reporterii o aleseseră drept cartier general.

Pentru că şi dânşii se ocupau de caz. Polițiştii, în schimb, beau un păhărel la Le Grand Turenne, prin ferestrele căreia se putea vedea atelierul flamandului. Acolo aveau ei cartierul general, iar biroul lui Lucas devenise într-un fel „sucursala" acestuia!

Lucrul cel mai uimitor era că bravul Lucas, reținut de munca de clasificare, era probabil singurul care nu mai pusese piciorul acolo de la vizita lui din prima zi.

Cu toate acestea, el cunoştea cel mai bine zona. Ştia că după Le Grand Turenne (cafeneaua!) urma un magazin de vinuri fine, Les Caves de Bourgogne; îi cunoştea pe proprietarii lui şi nu trebuia să consulte decât o fişă ca să spună ce răspunseseră fiecărui anchetator.

---

te, sfârşind ca un brav, pe câmpul de luptă, răpus de o ghiulea (n.t.).

Nu. Nu văzuseră nimic. Dar este adevărat că sâmbătă seara plecau pe Valea Chevreuse, unde îşi petreceau sfârşitul de săptămână într-un pavilion pe care şi-l construiseră acolo.

După Les Caves de Bourgogne urma dugheana unui cizmar, domnul Bousquet. Acesta vorbea prea mult, dar avea defectul de a nu spune acelaşi lucru tuturor. Totul depindea de momentul din zi când era chestionat şi de numărul de păhărele băute la una dintre cele trei cafenele, fără o preferinţă anume.

Urmau apoi papetăria Frere, un mic-gros, iar în curte, în spate, un cartonaj. Deasupra atelierului lui Frans Steuvels, la primul etaj al fostei reşedinţe particulare, se fabricau bijuterii în serie. Acolo funcţiona firma „Sass şi Lapinsky", care folosea vreo douăzeci de muncitoare şi patru-cinci muncitori - ultimii, titularii unor nume imposibil de pronunţat.

Toţi fuseseră interogaţi, unii de patru-cinci ori, de către inspectori diferiţi, fără a mai pune la socoteală multiplele anchete ale jurnaliştilor. In biroul lui Lucas, două mese din lemn alb erau pline cu hârtii, planuri, rezumate, o învălmăşeală unde numai el se descurca.

Şi, neobosit, Lucas îşi ţinea notiţele la zi. In după-amiaza aceea, Maigret se proptise iar în spatele lui, fără să scoată o vorbă, trăgând încetişor din pipă.

O pagină intitulată „Motive" era acoperită cu însemnări care fuseseră bifate rând pe rând. Se abordase şi latura politică. Nu în sensul indicat de maestrul Liotard, pentru că nu era credibil. Dar Steuvels, care trăia ca un solitar, ar fi putut să facă parte dintr-o organizaţie subversivă.

Nu descoperiseră nimic. Cu cât îi cercetau mai mult viaţa, cu atât constatau că ea nu ascundea nimic suspect. Volumele din bibliotecă, examinate unul câte unul, erau cărţi alese dintre ale celor mai buni autori din lumea în-

treagă, de un om inteligent şi deosebit de cultivat. Nu doar că le citea şi recitea, ci făcea şi adnotări pe margine.

Gelozia? Fernande nu ieşea niciodată din casă fără dânsul, poate doar să facă piaţa în cartier şi, din locul unde stătea, aproape că o putea urmări cu privirea în prăvăliile de unde se aproviziona.

Se pusese întrebarea dacă nu cumva exista o legătură între asasinatul presupus şi proximitatea firmei „Sass şi Lapinsky". De la fabricanţii de bijuterii nu se furase nimic. Nici patronii şi nici muncitorii nu-l cunoşteau pe legătorul de cărţi, doar îl zăriseră prin geamul vitrinei sale.

Nu descoperiseră nimic nici în legătură cu Belgia. Steuvels îşi părăsise ţara la vârsta de optsprezece ani şi nu se mai întorsese acolo niciodată. Nu era preocupat de politică şi nu exista nici o dovadă că ar fi făcut parte dintr-o mişcare extremistă flamandă.

Se gândiseră la toate. Lucas accepta sugestiile cele mai nebuneşti şi, ca să fie cu sufletul împăcat, deschidea uşa de la biroul inspectorilor, chemând pe câte unul la întâmplare.

Aceasta însemna o nouă verificare la domiciliul flamandului sau în altă parte.

— Poate că am dat de un fir, îi spuse el acum lui Maigret, luînd o foaie de hârtie dintre dosarele împrăştiate pe masă. Am transmis o notă tuturor şoferilor de taxi. Unul tocmai a plecat de-aici, un rus naturalizat. O să cer să se verifice.

A verifica era cuvântul la modă!

— Am vrut să ştiu dacă sâmbătă, 17 februarie, vreun taxi a dus una sau mai multe persoane acasă la legătorul de cărţi după căderea serii. Şoferul, un anume Georges Peskine, a fost oprit în sâmbăta aceea, pe la opt şi un sfert, în apropiere de gara Saint-Lazare, de trei clienţi care i-au cerut să-i ducă la colţul format de strada Turenne cu stra-

da Francs-Bourgeois. Aşadar, era trecut de opt şi jumătate când i-a lăsat acolo, ceea ce nu se potriveşte prea rău cu mărturia portarului în privinţa zgomotelor auzite. Şoferul nu-şi cunoştea clienţii. Totuşi, după spusele lui, cel care îi vorbise şi părea cel mai important dintre toţi trei era un levantin.

— Ce limbă vorbeau între ei ?

— Franceza. Un altul, un blond înalt şi destul de solid de vreo treizeci de ani, cu un puternic accent unguresc, părea îngrijorat, stingherit. Al treilea, un francez trecut de prima tinereţe, îmbrăcat mai prost decât însoţitorii săi, nu părea să facă parte din acelaşi mediu social. Coborând din maşină, levantinul a plătit şi toţi trei au pornit pe strada Turenne, în direcţia atelierului.

Dacă n-ar fi fost această poveste cu taxiul, poate că Maigret nu s-ar fi. gândit la aventura soţiei sale.

— Dacă tot te ocupi de şoferi, aş vrea să culegi informaţii despre un mic incident petrecut în această dimineaţă. N-are nici o legătură cu cazul nostru, dar mă pune pe gânduri.

Lucas nu avea să fie la fel de convins că incidentul nu avea nici o legătură cu cazul său. Pentru că era gata să lege de el evenimentele cele mai disparate, cele mai fortuite. Dimineaţă, de la prima oră, cerea toate rapoartele poliţiei municipale, ca să vadă dacă nu găseşte ceva susceptibil să intre în raza sa de activitate.

Singur în biroul lui, făcea o muncă enormă, pe care publicul care citea ziarele şi urmărea cazul Steuvels ca pe un foileton nici măcar nu o bănuia.

Maigret îi istorisi în câteva cuvinte povestea doamnei cu pălărie albă şi a băieţelului.

— Ai putea să telefonezi şi poliţiei din arondismentul IX. Faptul că era în fiecare dimineaţă pe aceeaşi bancă din scuarul Anvers te face să presupui că locuieşte în cartier.

Să verifice prin împrejurimi, la comercianți, la hoteluri şi în imobilele cu camere de închiriat.

Verificări! Altădată, în mod obişnuit, găseai în biroul vecin până la zece inspectori odată, fumând, scriind rapoarte, citind ziarele sau chiar jucând cărți. Acum, rareori vedeai doi în acelaşi timp. Abia intrau, că Le Grand Turenne şi deschidea uşa vizuinei sale!

— Eşti liber, drăguțule? Ia vino o clipă!

Şi încă unul pleca să verifice o pistă. Căutaseră valiza dispărută la toate birourile de bagaje din gări şi la cei care făceau comerț cu lucruri de ocazie. Micul Lapointe poate că era lipsit de experiență, dar era un băiat serios, incapabil să spună poveşti.

Prin urmare, în atelierul lui Steuvels, în dimineața zilei de 21 februarie, se afla o valiză care nu se mai găsea acolo când Lucas se dusese cu mandatul de percheziție, la ora cinci. Or, după câte îşi aduceau aminte vecinii, Steuvels nu ieşise din casă în ziua aceea şi nimeni nu o văzuse pe Fernande plecând cu o valiză sau un colet.

Venise cineva să ridice vreo comandă? Şi lucrul acesta fusese „verificat". Ambasada Argentinei trimisese după un document pentru care Steuvels reuşise să realizeze o legătură somptuoasă, dar nu era ceva voluminos, iar curierul îl avea sub braț la plecare.

Martin, omul cel mai cultivat de la Poliția Judiciară, lucrase aproape o săptămână în atelierul legătorului cercetând cărțile, studiind lucrările realizate de el în ultimele luni, luând legătura prin telefon cu clienții.

— E un om uimitor, conchisese el. Are clientela cea mai selectă. Toți au deplină încredere în el. Lucrează îndeosebi pentru câteva ambasade.

Dar nici în această privință nu se descoperise nimic misterios. Ambasadorii îi încredințau lucrări pentru că era specialist în heraldică şi deținea matrițe din fier pentru un

mare număr de blazoane, ceea ce îi permitea să lege cărți sau documente cu stema țărilor respective.

— Nu păreți mulțumit, şefule. O să vedeți că, până la urmă, are să iasă ceva din toate astea. Şi bravul Lucas, care nu se descuraja, arăta spre sutele de hârtii adunate cu ardoare.

— Am găsit dinți în sobă, nu-i aşa? N-au ajuns acolo singuri. Şi cineva a trimis o telegramă de la Concarneau ca să o atragă pe nevasta lui Steuvels. Costumul albastru din şifonier avea pete de sânge uman, pe care cineva a încercat zadarnic să le şteargă. Degeaba se agită maestrul Liotard, că eu nu mă las.

Dar toate acele hârțoage, de care brigadierul era entuziasmat, îl apăsau pe comisar, care se uita la ele cu o privire lugubră.

— La ce vă gândiți, şefule ?

— La nimic. Ezit.

— Să-l eliberați?

— Nu. Asta-l priveşte pe judecătorul de instrucție.

— Altfel, i-ați da drumul?

— Nu ştiu. Parcă nu-mi vine să iau totul de la capăt...

— Cum doriți, răspunse Lucas, puțin vexat.

— Dar asta nu te împiedică să-ți continui treaba ! Dacă o lungim prea mult, o să ne încurcăm de tot. Mereu e aşa: când se amestecă presa, toată lumea are ceva de spus şi suntem copleşiți.

— Totuşi, am dat de şofer şi îl voi găsi şi pe cel al doamnei Maigret.

Comisarul îşi umplu din nou pipa şi deschise uşa. Alături nu era nici un inspector. Toți erau pe undeva, ocupându-se de flamand.

— Vă hotărâți?

— Cred că da.

Nici măcar nu intră în biroul lui. Părăsi sediul Poliției Judiciare şi opri imediat un taxi.

— Colțul străzii Turenne cu strada Francs-Bourgeois!

Aceste cuvinte, pe care le auzeai de dimineață până seara, deveneau dezgustătoare.

* * *

Oamenii din cartier nu mai participaseră niciodată la aşa o distracție. Unul după altul, toți îşi citiseră numele în ziare. Comercianți sau meşteşugari, era de ajuns să se ducă să bea un păhărel la Le Grand Turenne ca să întâlnească polițişti, iar dacă treceau strada şi intrau la Tabac des Vosges, unde găseai o bunătate de vin alb, erau întâmpinați de reporteri.

De zece, de douăzeci de ori li se ceruse să spună ce cred despre familia Steuvel, despre Fernande, precum şi detalii despre obiceiurile lor.

La urma urmelor, dat fiind că nici nu se descoperise vreun cadavru, ci doar doi dinți, nu era deloc ceva dramatic, ba chiar semăna cu un joc.

Maigret coborî din maşină în fața cafenelei Le Grand Turenne, aruncă o privire înăuntru, nu văzu nici un om de-al lui, făcu câțiva paşi şi ajunse în fața atelierului legă torului de cărți, care stătea de trei săptămâni cu oblonul tras şi uşa închisă. Nu exista buton de sonerie, aşa încât ciocăni, ştiind că Fernande trebuia să fie acasă.

Dimineața lipsea. De la arestarea lui Frans, pleca în fiecare zi de acasă la zece dimineața cu un sufertaş. Lua metroul şi mergea la Sânte, ca să-i ducă mâncare soțului ei.

Maigret trebuia să mai ciocănească o dată şi o văzu ivindu-se de pe scara ce unea atelierul cu subsolul. Femeia îl recunoscu, întoarse capul să se adreseze cuiva care nu se vedea şi veni în sfârşit să-i deschidă.

Avea papuci în picioare şi purta un şorţ în carouri. Văzând-o aşa, mai grăsuţă, nemachiată, nimeni nu ar fi recunoscut-o pe femeia care făcuse cândva trotuarul pe străduţele din vecinătatea bulevardului Sebastopol. Arăta întru totul ca o casnică, o gospodină meticuloasă, şi probabil că, în alte împrejurări, era o persoană veselă.

— Vreţi să vorbiţi cu mine ? întrebă ea, cu un strop de lehamite.

— Aveţi pe cineva în vizită?

Ea nu răspunse, iar Maigret se îndreptă spre scară, coborî câteva trepte, se aplecă şi se încruntă.

Îi fusese deja semnalată în zonă prezenţa lui Alfonsi. Fostul poliţist ciocnea cu dragă inimă un păhărel cu jurnaliştii la Tabac des Vosges, însă evitând să pună piciorul în cafeneaua Le Grand Turenne.

Stătea în picioare, ca un obişnuit de-al casei, în bucătărie, unde ceva bolborosea pe foc, şi, deşi puţin jenat, îi zâmbi ironic comisarului.

— Tu ce cauţi aici?

— După cum vedeţi! Sunt în vizită, ca şi dumneavoastră. Am dreptul, nu?

Alfonsi făcuse parte din Poliţia Judiciară, dar nu din brigada lui Maigret. Timp de câţiva ani, lucrase la poliţia de moravuri, unde i se dăduse până la urmă de înţeles că, în pofida protecţiei sale politice, era indezirabil.

Mic de statură, Alfonsi purta tocuri foarte înalte ca să pară mai puţin scund, poate chiar o pereche de cărţi de joc în pantofi, cum insinuau unii, şi era întotdeauna îmbrăcat cu o eleganţă exagerată, purtând pe deget un diamant mare, adevărat sau fals.

Deschisese o agenţie de detectivi particulari pe strada Notre-Dame-de-Lorette, el fiind patronul şi unicul angajat, ajutat doar de un fel de secretară-amantă, alături de care putea fi întâlnit noaptea în cabarete.

Când Maigret aflase de prezența lui pe strada Turenne, comisarul crezuse la început că fostul inspector încerca să pescuiască informații ca apoi să le vândă jurnaliștilor.

Pe urmă descoperise că fusese angajat de Philippe Liotard. Era prima dată când îl găsea personal în calea lui.

— Aştept! mormăi comisarul.

— Ce aşteptați?

— Să pleci.

— Păcat, pentru că n-am terminat.

— Cum vrei.

Maigret se prefăcu că se îndreaptă spre ieşire.

— Ce vreți să faceți?

— Să-mi chem un om şi să-l pun să te urmărească zi şi noapte. Am şi eu dreptul ăsta!

— Bine! Bine! Nu e cazul să faceți pe răul, domnule Maigret!

Urcă scara, cu aere de tip din lumea interlopă, făcând cu ochiul spre stăpâna casei înainte de a pleca.

— Vine des? întrebă Maigret.

— Ea doua oară.

— Vă sfătuiesc să vă feriți de el.

— Ştiu. Îi cunosc pe oamenii ăştia.

Era oare o aluzie discretă la perioada în care depindea de oamenii de la poliția de moravuri?

— Ce face Steuvels?

— Bine. Citeşte toate ziarele. E încrezător.

— Şi dumneavoastră?

Chiar fusese o ezitare?

— Şi eu.

Simțea totuşi că îi e puțin lehamite.

— Ce cărți îi duceți acum?

— Îl recitește pe Marcel Proust de la un capăt la altul.

— L-ați citit şi dumneavoastră?

— Da.

În fond, Steuvels îşi educase soția, cândva prostituată.

— Aţi greşi dacă aţi crede că am venit cu gânduri rele. Cunoaşteţi situația la fel de bine ca mine. Vreau să înțeleg. Dumneavoastră pricepeți ceva?

— Sunt convinsă că Frans nu a comis nici o crimă.

— Îl iubiți?

— Cuvântul ăsta nu înseamnă nimic. Ar trebui altul, un cuvânt special, care nu există.

Maigret urcase în atelier, unde, pe masa lungă din fața ferestrei, erau rânduite uneltele legătorului. Presele se aflau în spate, în penumbră, şi, pe rafturi, se puteau vedea cărți care îşi aşteptau rândul printre altele la care fusese început lucrul.

— Avea obiceiurile lui, nu-i aşa ? Aş vrea să-mi spuneți, cât mai exact posibil, cum decurgea una dintre zilele lui obişnuite.

— Mi-a mai cerut cineva asta.

— Cine?

— Maestrul Liotard.

— V-a trecut prin minte că interesele maestrului Liotard nu sunt neapărat identice cu ale dumneavoastră ? Necunoscut în urmă cu trei săptămâni, acum urmăreşte să se vorbească pe cât posibil mai mult despre el. Puțin îi pasă că bărbatul dumneavoastră este vinovat sau nu.

— Pardon. Dacă îi dovedeşte nevinovăția, o să-şi facă o reclamă imensă şi o să-şi câştige reputația.

— Şi dacă îi obține eliberarea fără să-i fi dovedit nevinovăția într-un mod incontestabil ? Va fi considerat un om şiret. Toată lumea are să vină la el. Iar despre bărbatul dumneavoastră se va spune: „A avut noroc că l-a scăpat Liotard!" Cu alte cuvinte, cu cât Steuvels va părea mai vinovat, cu atât avocatul va avea mai multe merite. înțelegeți ?

— Cel mai bine înțelege Frans.

— V-a spus asta?

— Da.

— Nu-l simpatizează pe Liotard ? Atunci, de ce l-a ales?

— Nu el l-a ales. Dânsul a...

— O clipă. Aţi spus un lucru important.

— Ştiu.

— Aţi făcut-o înadins?

— Poate. Sunt obosită de tot tămbălăul din jurul nostru şi înţeleg de unde vin toate astea. Nu cred că îi fac rău lui Frans spunând ceea ce spun.

— Când brigadierul Lucas a venit să facă percheziţie, în ziua de 21 februarie, pe la ora cinci, n-a plecat singur, ci cu soţul dumneavoastră.

— Şi l-aţi interogat toată noaptea, spuse ea cu reproş.

— Asta e meseria mea. În acel moment, Steuvels nu avea încă un avocat, deoarece nu ştia că va fi pus sub acuzaţie. Şi, de atunci, nu a mai fost eliberat. S-a întors aici doar însoţit de inspectori şi pentru foarte scurt timp. Or, când i-am cerut să-şi aleagă un avocat, a rostit fără ezitare numele maestrului Liotard.

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Avocatul s-a întâlnit deci cu Steuvels aici înainte de a sosi brigadierul Lucas?

— Da.

— În consecinţă, în ziua de 21, după-amiaza, între vizita lui Lapointe şi cea a brigadierului?

— Da.

— Aţi fost de faţă?

— Nu, eram jos şi făceam curăţenie, pentru că lipsisem trei zile.

— Nu ştiţi ce şi-au spus? Nu se cunoşteau dinainte ?

— Nu.

— Nu soţul dumneavoastră i-a telefonat ca să-i ceară să vină?

— Sunt aproape sigură că nu.

Câțiva puştani din cartier îşi lipeau nasul de vitrină.

— Nu vreți mai bine să coborâm? o întrebă Maigret.

Femeia îl conduse prin bucătărie şi intrară într-o mică încăpere fără ferestre, foarte cochetă, foarte intimă, de jur-împrejur cu rafturi pline de cărți, o masă unde mâncau soții şi, într-un colț, o altă masă care servea drept secretar.

— Voiați să ştiți programul soțului meu. Se scula în fiecare zi la şase, fie iarnă, fie vară, iar iarna, prima lui grijă era să încarce soba.

— De ce nu era aprinsă în ziua de 21?

— Nu era foarte frig. După câteva zile de îngheț, s-a încălzit, iar noi nu suntem friguroşi. în bucătărie, am reşoul cu gaz care încălzeşte suficient, iar în atelier mai este unul, folosit de Frans pentru lipici şi pentru instrumentele lui. înainte de a-şi face toaleta, se ducea să cumpere cornuri calde de la brutărie, în timp ce eu pregăteam cafeaua, apoi luam micul dejun. După care se spăla şi se apuca imediat de treabă. Eu plecam pe la nouă, după ce terminam cea mai mare parte din treburile casei, ca să fac piața.

— Nu pleca niciodată să facă livrări?

— Rareori. Cine venea să-i comande ceva se întorcea apoi să ia lucrarea terminată. Când trebuia să se deranjeze el, îl însoțeam, pentru că erau aproape singurele dăți când ieşeam împreună. Luam masa de prânz la douăsprezece şi jumătate.

— Şi îşi relua imediat munca ?

— Aproape întotdeauna, după ce stătea un moment în prag ca să fumeze o țigară, pentru că nu fuma niciodată când lucra. Se oprea la şapte, uneori la şapte şi jumătate. Nu ştiam niciodată la ce oră vom mânca, pentru că voia să termine ce începuse. Apoi închidea obloanele, se spăla pe mâini şi, după cină, citeam în această încăpere până pe la

zece-unsprezece. Mai puțin vinerea seara, când ne duceam la cinematograful Saint-Paul.

— Nu bea?

— Un pahar de tărie în fiecare seară, după cină. De fapt, un păhărel, însă care dura o oră, pentru că bea cu înghițituri foarte mici.

— Duminica mergeați la țară ?

— Niciodată. Nu-i plăcea deloc la țară. Ne trecea toată dimineața fără să ne îmbrăcăm. El meşterea câte ceva. El a făcut rafturile astea şi aproape tot ce avem în casă. După-amiază, ne duceam să ne plimbăm pe jos în cartierul Francs-Bourgeois, în insula Saint-Louis şi, deseori, luam cina într-un mic restaurant de pe lângă Pont-Neuf

— E zgârcit?

Ea roşi şi răspunse cu mai puțină naturalețe, printr-o întrebare, aşa cum fac femeile stânjenite :

— De ce mă întrebați?

— Munceşte în felul ăsta de mai bine de douăzeci de ani, nu-i aşa?

— A lucrat toată viața. Mama lui era foarte săracă. A avut o copilărie nefericită.

— E considerat legătorul cel mai scump din Paris şi mai mult refuză comenzi decât solicită.

— Adevărat.

— Cu ceea ce câştigă, ați putea duce o viață confortabilă, ați putea avea un apartament modern şi chiar o maşină.

— Pentru ce?

— Pretinde că are întotdeauna doar un singur costum şi nici garderoba dumneavoastră nu mi se pare mai bogată.

— N-am nevoie de nimic. Mâncăm bine.

— Probabil că nu cheltuiți mai mult de o treime din ceea ce câştigă.

— Nu mă ocup de bani.

— Majoritatea oamenilor lucrează pentru un anumit scop. Unii îşi doresc o casă la țară, alții visează să iasă la pensie, alții muncesc pentru copii. Nu avea copii?

— Din păcate, eu nu pot să fac copii.

— Dar înainte de a vă cunoaşte ?

— Nu. Nu cunoscuse femei, ca să zic aşa. Se mulțumea cu ceea ce ştiți, şi aşa ne-am întâlnit.

— Ce face cu banii?

— Nu ştiu. Probabil plasamente.

Adevărul e că fusese găsit un cont în bancă pe numele lui Steuvels la una dintre agențiile pe care le avea Societe Generale, pe strada Saint- Antoine. Aproape săptămânal, legătorul de cărți făcea depuneri mici, care corespundeau sumelor încasate de la clienți.

— Muncea din plăcere. E un flamand. încep să înțeleg ce înseamnă asta. Ar putea să lucreze ore în şir la o legătură de carte numai pentru bucuria de a reuşi un lucru remarcabil.

Era ciudat: uneori vorbea despre el la trecut, ca şi cum zidurile de la Sânte l-ar fi despărțit deja de lume, alteori la prezent, ca şi cum ar fi urmat să se întoarcă dintr-o clipă în alta.

— Păstra legătura cu familia?

— Nu şi-a cunoscut niciodată tatăl. A fost crescut de un unchi, care l-a dat de mic în grija unei instituții caritabile - din fericire pentru el, pentru că aşa a învățat meseria. Cred că a dus acolo o viață foarte grea, fiindcă nu-i place să vorbească despre asta.

Din locuință nu se putea ieşi decât pe uşa atelierului. Ca să ajungi în curte, trebuia să ieşi în stradă şi să intri pe poarta cu boltă, prin fața lojei portăresei.

Era uimitor cât de bine se descurca Lucas la Poliția Judiciară, cu toate acele nume pe care Maigret aproape că le încurca: doamna Salazar - portăreasa domnişoara Beguin -

locatara de la patru -, cizmarul, patroana magazinului de umbrele, patroana lăptăriei şi servitoarea ei... Şi vorbea de toţi şi de toate ca şi cum i-ar fi cunoscut de mult timp, enumerându-le maniile.

— Ce-i pregătiţi pentru mâine?

— O tocană de miel. îi place să mănânce. Cred că adineauri aţi vrut să mă întrebaţi ce pasiune are, în afară de munca lui. Probabil că mâncarea. Şi, deşi stă pe scaun toată ziua, nu face plimbări şi nici exerciţii fizice, n-am văzut niciodată un om cu aşa o poftă de mâncare.

— Înainte de a vă cunoaşte, nu avea prieteni ?

— Nu cred. Nu mi-a spus nimic.

— Locuia deja aici?

— Da. Făcea singur menajul. Doamna Salazar venea doar o dată pe săptămână să cureţe temeinic. Probabil tocmai pentru că nu mai e nevoie de ea nu m-a simpatizat niciodată.

— Vecinii ştiu?

— Ce făceam înainte ? Nu, adică până la arestarea lui Frans. Apoi au scris ziarele.

— Şi v-au tratat cu răceală?

— Unii. Dar Frans era atât de iubit, încât au mai curând tendinţa să ne compătimească.

În general, era adevărat. Dacă s-ar fi făcut un sondaj pe stradă, cei mai mulţi oameni şi-ar fi exprimat simpatia.

Dar oamenii din cartier, ca şi cititorii ziarelor, nu doreau ca povestea să se termine prea repede. Cu cât misterul se adâncea, cu cât devenea mai încrâncenată lupta dintre Poliţia Judiciară şi Philippe Liotard, cu atât oamenii erau mai mulţumiţi.

— Ce voia Alfonsi ?

— N-a avut timp să-mi spună. Tocmai venise când aţi bătut la uşă. Nu-mi place felul lui de a intra aici ca într-un loc public, cu pălăria pe cap, tutuindu-mă şi zicându-mi pe

numele mic. Dacă Frans ar fi fost acasă, de mult l-ar fi dat afară.

— E gelos?

— Nu-i plac familiaritățile.

— Vă iubeşte ?

— Cred că da.

— De ce?

— Nu ştiu. Poate pentru că îl iubesc.

Maigret nu zâmbea. El îşi scosese pălăria, nu ca Alfonsi. Nu se purta brutal şi nu făcea pe şiretul. În acel subsol, arăta chiar ca un om corpolent care încerca în mod cinstit să înțeleagă.

— Evident, nu veți spune nimic ce s-ar putea întoarce împotriva lui.

— Sigur că nu. De altfel, nici n-am ce să spun.

— Totuşi, este cât se poate de clar că un om a fost ucis în acest subsol.

— Aşa spun experții şi nu sunt destul de învățată ca să-i contrazic. în orice caz, nu Frans e autorul.

— Pare imposibil ca totul să se fi petrecut fără ştirea lui.

— Ştiu ce vreți să spuneți, însă repet că e nevinovat.

Maigret se ridică, oftând. Ii părea bine că nu-i oferise nimic de băut, cum cred că trebuie să facă mulți oameni în astfel de împrejurări.

— Încerc să reîncep totul de la zero, mărturisi el. Venind aici, intenția mea era să examinez din nou locul centimetru cu centimetru.

— Şi n-o faceți? Ne-au răscolit casa de nu ştiu câte ori!

— N-am curaj. Poate că mă voi întoarce. Şi poate că atunci am să vă pun alte întrebări.

— Ştiți că-i spun totul lui Frans în zilele de vizită ?

— Da, vă înțeleg.

Urcă scara şi ea îl urmă până în atelierul cufundat aproape în beznă, iar ea îi deschise uşa. Amândoi îl zăriră

în acelaşi timp pe Alfonsi. Fostul inspector aştepta la colțul străzii.

— Vreți să-l primiți?

— Nu ştiu. Sunt obosită.

— Vreți să-i spun să vă lase în pace ?

— Măcar în seara asta.

Şi-au spus la revedere şi Maigret s-a îndreptat greoi spre fostul inspector de la Moravuri. Când ajunse lângă el, la colțul străzii, doi reporteri tineri îi urmăreau cu privirea prin geamurile localului Tabac des Vosges.

— Şterge-o!

— De ce?

— De-aia. Pentru că nu vrea s-o mai deranjezi azi. Ai înțeles?

— De ce sunteți rău cu mine?

— Pur şi simplu pentru că nu-mi place mutra ta!

Apoi îi întoarse spatele şi, conformându-se tradiției, intră la Le Grand Turenne ca să bea un pahar de bere.

Capitolul 3
Hotelul din strada Lepic

Soarele strălucea, dar încă mai era puțin frig, un frig care te făcea să scoți aburi din gură şi îți înghețа vârful dege-

telor. Totuşi, Maigret rămăsese în picioare pe platforma autobuzului, mormăind sau zâmbind fără să vrea, în timp ce citea ziarul de dimineață.

Venise mai devreme. Ceasul său arăta abia opt şi jumătate când intră în biroul inspectorilor, exact în momentul în care Janvier încerca să coboare de pe masa unde stătuse cu câteva clipe mai înainte, ascunzând ziarul pe care îl citea cu glas tare.

Erau cinci sau şase, mai ales tineri, aşteptând ca Lucas să le repartizeze sarcinile pe ziua aceea. Evitau să se uite la comisar, iar unii, privindu-l cu coada ochiului, abia se puteau abține să nu râdă.

Nu aveau cum să ştie că articolul îl amuzase şi pe Maigret tot atât de mult şi că acesta luase un aer morocănos doar ca să le facă lor o plăcere, pentru că se aşteptau să-l vadă aşa.

Titlul era scris deasupra a trei coloane, pe prima pagină: *„Pățania doamnei Maigret."*

Aventura prin care trecuse cu o zi înainte soția comisarului în Piața Anvers era povestită în cele mai mici amănunte, lipsind doar o fotografie a doamnei Maigret cu băiețelul ce-i fusese lăsat în grijă cu atâta impertinență.

Deschise uşa de la biroul lui Lucas, care citise şi el articolul şi avea motivele lui să ia lucrul mult mai în serios.

— Sper că nu v-ați gândit că toată povestea asta vine de la mine? Azi-dimineață, când am deschis ziarul, am rămas stupefiat. Adevărul este că n-am vorbit cu nici un reporter. Ieri, la puțin timp după conversația noastră, i-am telefonat lui Lamballe, în arondismentul IX, căruia am fost nevoit să-i spun ce s-a întâmplat, dar fără să pomenesc numele soției dumneavoastră, cerându-i să caute taxiul. Apropo, mi-a telefonat adineauri că, printr-o întâmplare fericită, a găsit şoferul. L-a trimis încoace. Omul trebuie să sosească în câteva minute.

— Era cineva în birou când l-ai sunat pe Lamballe ?

— Probabil. Tot timpul e cineva. Şi uşa de la biroul inspectorilor presupun că era deschisă. Dar cine? Mă sperie gândul că de aici se scurg informații.

— Bănuiam de ieri. O astfel de scurgere s-a produs deja pe 21 februarie, când Philippe Liotard a fost anunțat că te vei duce la domiciliul flamandului să faci o percheziție.

— De cine ?

— Nu ştiu. Nu poate fi decât unul dintre noi.

— De aceea n-am mai găsit valiza?

— Mai mult decât probabil.

— În acest caz, de ce n-au făcut să dispară şi costumul pătat de sânge?

— Poate că nu s-au gândit şi la asta ori au crezut că nu vom putea stabili natura petelor. Poate că n-au avut timp.

— Vreți să-i iau la întrebări pe inspectori, şefule ?

— Am să mă ocup eu de asta.

Lucas nu terminase încă de deschis toată corespondența, îngrămădită pe masa lungă pe care o folosea ca birou.

— Nimic interesant ?

— Încă nu ştiu. Trebuie să cer să se verifice. Câteva informații chiar despre valiză. O scrisoare anonimă spune, pur şi simplu, că n-a părăsit domiciliul din strada Turenne şi că probabil suntem orbi de nu dăm peste ea. După alta, cheia cazului e la Concarneau. O scrisoare de cinci pagini, cu un scris înghesuit, expune cu risipă de raționamente faptul că guvernul a pus la cale întreaga poveste ca să abată atenția de la creşterea prețurilor.

Maigret intră în biroul lui, îşi scoase pălăria şi pardesiul şi umplu cu cărbuni, deşi nu era frig, singura sobă care încă mai exista la Poliția Judiciară şi pe care o păstrase cu mare greutate atunci când fusese instalată încălzirea centrală.

Întredeschise uşa de la biroul inspectorilor şi îl strigă pe micul Lapointe, care tocmai sosise.

— Stai jos.

închise uşa cu grijă, îi repetă tânărului să stea jos şi se învârti de două-trei ori în jurul lui, aruncându-i priviri curioase.

— Eşti ambiţios?

— Da, domnule comisar. Aş vrea să am o carieră ca a dumneavoastră. Cred că asta se numeşte ambiţie, nu-i aşa?

— Părinţii tăi au bani ?

— Nu. Tata e funcţionar la bancă, la Meulan, şi ne-a crescut cu greu pe mine şi pe surorile mele.

— Eşti îndrăgostit?

Inspectorul nu roşi şi nu se tulbură.

— Nu. Nu încă. Am tot timpul. Am doar douăzeci şi patru de ani şi nu vreau să mă căsătoresc mai înainte să am o situaţie.

— Stai singur într-o cameră mobilată?

— Din păcate, nu. Sora mea cea mai mică, Germaine, e şi ea la Paris. Lucrează la o editură de pe malul sting al Senei. Locuim împreună şi, seara, găseşte timp să gătească, să mai facem puţină economie.

— Are un iubit?

— Abia a împlinit optsprezece ani.

— Când ai fost la domiciliul flamandului, prima dată, te-ai întors aici imediat?

Tânărul roşi brusc şi ezită un moment, apoi răspunse:

— Nu, recunoscu el. Eram atât de mândru şi de fericit că am descoperit ceva, încât am luat un taxi şi am trecut prin strada Bacului, ca să-i spun şi surorii mele.

— Bine, drăguţule. Mulţumesc.

Lapointe, tulburat, îngrijorat, ezita să plece.

— De ce m-aţi întrebat asta ?

— Eu pun întrebări, da? Poate că, mai târziu, vei pune şi tu întrebări. Te aflai ieri în biroul brigadierului Lucas când a telefonat în arondismentul IX?

— Eram în biroul de alături şi uşa dintre noi era deschisă.

— La ce oră ai vorbit cu sora ta?

— De unde ştiți?

— Răspunde.

— Ea termină la cinci. M-a aşteptat, cum face deseori, la Bar de la Grosse Horloge şi am băut un aperitiv înainte de a ne întoarce acasă.

— Ai stat cu ea toată seara?

— S-a dus la cinematograf cu o prietenă.

— Ai văzut-o pe prietenă?

— Nu. Dar o cunosc.

— Asta e tot. Poți pleca.

Ar fi vrut să-i explice, dar tocmai fusese anunțat că un şofer de taxi cerea să-i vorbească. Era un om corpolent, roşu în obraji, de vreo cincizeci de ani, care probabil că fusese birjar în tinerețe şi, judecind după damf, cu siguranță că luase câteva pahare de vin alb pe stomacul gol înainte de a veni.

— Inspectorul Lamballe mi-a spus să vin la dumneavoastră în legătură cu domnița.

— Cum a aflat că dumneata ai dus-o cu taxiul ?

— Staționez de obicei în Piața Pigalle şi a venit ieri-seară să mă întrebe, cum i-a întrebat şi pe ceilalți colegi ai mei. Eu am luat-o.

— La ce oră? De unde?

— Probabil că era în jur de unu. Tocmai terminam de mâncat într-un restaurant de pe strada Lepic. Aveam maşina la uşă. Am văzut un bărbat şi o femeie ieşind din hotelul aflat în față, iar femeia s-a repezit imediat la taxiul meu. A părut dezamăgită când a văzut că nu era nimeni la

volan. Eram la păhărelul de rachiu de după cafea, aşa că m-am ridicat şi, de peste drum, i-am strigat să aştepte.

— Cum arăta însoţitorul ei?

— Un tip mic şi gras, foarte bine îmbrăcat, părea străin. Avea între patruzeci şi cincizeci de ani, nu ştiu exact. Nu prea m-am uitat la el. Stătea întors spre ea şi îi vorbea într-o limbă străină.

— Ce limbă?

— Nu ştiu. Sunt de loc din Pantin şi nu m-am priceput niciodată la limbi străine.

— Ce adresă a dat?

— Era nervoasă, îşi pierduse răbdarea. Mi-a cerut să trec mai întâi prin Piaţa Anvers şi să încetinesc. Se uita pe geam. „Opriţi un moment", mi-a spus ea, „şi porniţi imediat ce vă spun". Făcea semne cuiva. S-a apropiat o „mătuşică" grasă cu un băieţel. Femeia a deschis portiera, l-a ajutat pe băiat să urce şi mi-a cerut să pornesc.

— Nu ţi s-a părut că seamănă cu o răpire?

— Nu, pentru că a vorbit cu cealaltă femeie. Nu prea mult. Doar câteva cuvinte. Iar cealaltă părea că i se luase o piatră de pe inimă.

— Unde ai dus mama şi copilul?

— Mai întâi la Poarta Neuilly. Acolo, ea s-a răzgândit şi mi-a cerut să merg la gara Saint-Lazare.

— Acolo a coborât?

— Nu. Mi-a spus să opresc în Piaţa Saint-Augustin. Pe urmă, fiind prins într-un blocaj, am văzut în oglindă că oprea alt taxi, unul de la Transportul Urban, dar n-am avut timp să-i iau numărul.

— Voiai să-i iei numărul ?

— Din obişnuinţă. Era agitată rău de tot. Şi nu e deloc normal să mă duci până la Poarta Neuilly, apoi să mă opreşti în Piaţa Saint-Augustin şi să te urci în altă maşină.

— A vorbit pe drum cu copilul ?

— Două-trei fraze, ca să-l facă să stea cuminte. Se dă recompensă?

— Poate. Încă nu ştiu.

— Păi, mi-am pierdut dimineaţa.

Maigret îi întinse o bancnotă şi, după câteva minute, intra pe uşa directorului Poliţiei Judiciare, unde începuse „raportul". Şefii de serviciu se aflau acolo, în jurul biroului mare din acaju, vorbind calm despre cazurile la care lucrau.

— Şi dumneata, Maigret ? Cum stai cu Steuvels ?

După zâmbetul lor, se vedea că toţi citiseră articolul din ziarul de dimineaţă; şi, tot ca să le facă plăcere, comisarul luă un aer posac.

Era nouă şi jumătate. Telefonul sună, directorul răspunse şi-i întinse receptorul lui Maigret.

— Te caută Torrence.

Torrence avea o voce surescitată.

— Dumneavoastră sunteţi, şefule ? N-aţi găsit-o pe femeia cu pălărie albă ? Adineauri a venit ziarul de la Paris şi am citit articolul. Descrierea corespunde cuiva căruia i-am găsit urma aici.

— Spune tot!

— Cum nu poţi să scoţi nimic de la gâsca asta de poştăriţă, care pretinde că n-are ţinere de minte, am început să caut pe la hoteluri, să stau de vorbă cu garajiştii şi angajaţii de la gară.

— Ştiu.

— Nu s-a deschis sezonul, şi cei mai mulţi dintre oamenii care vin la Concarneau locuiesc în regiune ori sunt persoane mai mult sau mai puţin cunoscute, comis-voiajori...

— Mai pe scurt.

Căci nimeni nu mai vorbea în jurul lui.

— Mi-am spus că, dacă cineva a venit de la Paris sau din altă parte ca să expedieze telegrama...

— Închipuie-ți că am înțeles!

— Ei bine, am descoperit că o femeie cu taior albastru şi pălărie albă a sosit chiar în seara când a fost expediată telegrama. A coborât din tren la ora patru şi textul telegramei a fost lăsat la poştă la cinci fără un sfert.

— Avea bagaje?

— Nu. Stați puțin. N-a tras la hotel. Cunoaşteți hotel du Chien Jaune, de la capătul cheiului? A cinat acolo şi apoi a stat într-un colț al cafenelei până la unsprezece. Cu alte cuvinte, a plecat cu trenul de unsprezece şi patruzeci.

— Ai verificat?

— Încă n-am avut timp, dar sunt sigur, pentru că a părăsit cafeneaua la ora potrivită şi a cerut mersul trenurilor imediat după ce a luat masa.

— A vorbit cu cineva?

— Doar cu chelnerița. Individa a citit tot timpul, chiar şi când a mâncat.

— N-ai putut afla ce fel de carte citea?

— Nu. Chelnerița pretinde că are un anumit accent, dar nu ştie de care. Ce fac?

— Vorbeşti iar cu poştărița, evident.

— Şi pe urmă?

— Mă suni pe mine sau îl suni pe Lucas, dacă nu sunt la birou, apoi te întorci aici.

— Am înțeles, şefule. Şi dumneavoastră credeți că ea e cea pe care o căutăm?

Maigret închise. În ochi i se aprinsese o luminiță veselă.

— Poate că doamna Maigret ne pune pe pista cea bună, zise el. Pot să plec, şefule ? Am de făcut câteva verificări urgente.

Din fericire, Lapointe încă se mai afla în biroul inspectorilor, vizibil îngrijorat.

— Tu, vino cu mine!

Luară un taxi care staționa pe chei, iar tânărul Lapointe era tot neliniştit, pentru că era prima dată când comisarul îl lua cu el în felul acesta.

— Pe strada Blanche, colț cu strada Lepic.

Era ora la care, în Montmartre şi pe strada Lepic îndeosebi, maşinile zarzavagiilor ocupau marginea trotuarelor, cu grămezile lor de legume şi fructe care miroseau plăcut a pământ şi a primăvară.

Maigret recunoscu, în stânga, micul restaurant cu preț fix unde luase masa de prânz şoferul şi în față, Hotel Beausejour, din care se vedea doar uşa îngustă prinsă între două prăvălii, o măcelărie şi o băcănie.

Camere de închiriat cu luna, cu săptămâna şi cu ziua. Apă curentă. încălzire centrală. Prețuri moderate.

În capătul culoarului era o uşă cu geam, apoi urma o scară cu o tăbliță pe care scria Birou. O mână pictată cu vopsea neagră arăta spre capul treptelor. Biroul era la mezanin: o încăpere îngustă care dădea spre stradă, cu un panou unde atârnau chei.

— E cineva? strigă el.

Mirosul îi amintea de perioada când, fiind cam de vârsta lui Lapointe, făcea parte din brigada de supraveghere a hotelurilor şi îşi petrecea zilele verificând hotel după hotel. Mirosea a leşie şi a transpirație, a paturi nefăcute, a găleți de toaletă şi mâncare încălzită pe o lampă cu alcool.

O femeie roşcată, şleampătă, se aplecă peste balustradă.

— Ce doriți?

Apoi, imediat, înțelegând că era poliția, spuse cu arțag:

— Vin acum!

Mai pierdu ceva timp umblând de colo-colo la etajul de sus, mişcând din loc găleți şi perii, apoi apăru, în sfârşit, încheindu-şi bluza peste pieptul mai mult decât generos. De aproape, puteai observa că avea părul aproape alb la rădăcină.

— Ce s-a întâmplat? Am mai fost verificată şi ieri şi am doar locatari liniştiți. Nu sunteți de la „hoteluri", nu-i aşa?

Fără să răspundă, Maigret îi descrise, atât cât îi permitea mărturia şoferului, bărbatul care o însoțise pe femeia cu pălărie albă.

— Îl cunoaşteți?

— Poate. Nu sunt sigură. Cum îl cheamă?

— Tocmai asta aş vrea să aflu.

— Vreți să vă arăt registrul?

— Vreau mai întâi să-mi spuneți dacă aveți un client asemenea celui descris de mine.

— Doar domnul Levine.

— Cine e?

— Nu ştiu. în orice caz, o persoană cumsecade, care a plătit înainte pentru o săptămână.

— Mai stă aici ?

— Nu. A plecat ieri.

— Singur?

— Cu băiețelul, bineînțeles.

— Şi femeia?

— Adică guvernanta?

— O clipă. Vom începe cu începutul şi aşa vom câştiga timp.

— Ar fi mai bine, pentru că sunt tare ocupată. Ce-a făcut domnul Levine?

— Vă rog să răspundeți la întrebări! Când a venit ?

— Acum patru zile. Puteți verifica în registru. I-am spus că n-am camere şi era adevărat. A insistat. L-am întrebat pentru cât timp şi a răspuns că va plăti în avans pentru o săptămână.

— Cum l-ați putut primi dacă nu aveați cameră liberă?

Maigret cunoştea răspunsul, dar voia să-l audă din gura ei. în astfel de hoteluri, camerele de la primul etaj sunt de

cele mai multe ori rezervate pentru cupluri care le folosesc pentru o oră sau chiar mai puțin.

— Avem camerele pentru „situații", răspunse ea, folosind termenul consacrat.

— Copilul era cu el?

— Nu în momentul ăla. S-a dus după el şi a venit cu dânsul după o oră. L-am întrebat cum o să se descurce cu un copil atât de mic şi mi-a răspuns că o guvernantă pe care o ştie se va ocupa de el cea mai mare parte din zi.

— V-a arătat paşaportul, cartea de identitate?

Conform regulamentelor, patroana ar fi trebuit

să ceară aceste documente, însă era clar că nu o făcuse.

— Şi-a completat singur fişa. Am văzut imediat că era un om aşa cum trebuie. O să-mi faceți mizerii din cauza asta?

— Nu neapărat. Cum era îmbrăcată guvernanta ?

— Cu un taior albastru.

— Şi O pălărie albă?

— Da. Venea dimineața să-l spele pe copil, apoi ieşea cu el.

— Şi domnul Levine ?

— Stătea în cameră până pe la unsprezece sau douăsprezece. Cred că se culca iar. Apoi pleca şi nu-l mai vedeam toată ziua.

— Copilul?

— Nici pe el. Aproape niciodată înainte de şapte seara. Ea îl aducea şi îl culca. Se întindea îmbrăcată în pat în aşteptarea domnului Levine.

— La ce oră revenea?

— Nu mai înainte de unu dimineața.

— Şi atunci ea pleca?

— Da.

— Nu ştiți unde locuia ?

— Nu. Dar am văzut că pleca întotdeauna cu taxiul.

— Era intimă cu locatarul dumitale ?

— Vreți să știți dacă se culca cu el? Nu sunt sigură. După unele indicii, cred că s-a întâmplat. E dreptul lor, nu?

— Ce naționalitate a trecut domnul Levine în fișă?

— Franceză. Mi-a spus că trăieşte în Franța de mult timp şi că a fost naturalizat.

— De unde venea?

— Nu-mi amintesc. Colegul dumneavoastră de la „hoteluri" a luat ieri fişele, ca în fiecare marți. Parcă de la Bordeaux, dacă nu mă înşel.

— Ce s-a întâmplat ieri la prânz ?

— La prânz ? Nu ştiu.

— În cursul dimineții...

— Cineva a întrebat de el pe la zece. Femeia şi copilul plecaseră de ceva timp.

— Cine a venit?

— Nu l-am întrebat cum îl cheamă. Un individ îmbrăcat aşa şi-aşa, nu prea grozav.

— Francez?

— Cu siguranță. I-am spus numărul camerei.

— A mai venit vreodată ?

— N-a venit nimeni la el niciodată, în afară de guvernantă.

— Nu avea accentul celor din Sud?

— Avea mai curând accent parizian. Semăna cu unul dintre tipii ăia care te opresc pe bulevard ca să-ți vândă cărți poştale „transparente" sau să te ducă ştiu eu unde.

— A stat mult ?

— Vreau să vă spun că a stat singur, în timp ce domnul Levine a plecat.

— Cu bagajele?

— De unde ştiți ? M-a mirat când am văzut că-şi ia bagajele.

— Avea multe?

— Patru valize.

— Maro?

— Aproape toate valizele sunt maro, nu? în orice caz, erau de bună calitate şi cel puţin două erau din piele naturală.

— Ce v-a spus?

— Că trebuie să plece în grabă, că părăsea Parisul chiar în ziua aceea, dar că se va întoarce să ia lucrurile copilului.

— După cât timp s-a întors ?

— După vreo oră. Era însoţit de femeie.

— Nu v-a mirat că nu vedeţi copilul?

— Ştiţi şi asta ?

Patroana devenea mai prudentă, pentru că începea să bănuiască deja că era vorba despre ceva important şi că poliţia ştia mai multe decât voia să spună Maigret.

— Au rămas un timp toţi trei în cameră şi vorbeau destul de tare.

— Ca şi cum s-ar fi certat?

— În orice caz, ca şi cum ar fi discutat mai aprins.

— În franceză ?

— Nu.

— Parizianul lua parte la discuţie ?

— Puţin. De altfel, a plecat primul şi nu l-am mai văzut. Apoi domnul Levine şi femeia au plecat şi ei. Fiind în drumul lor, mi-a mulţumit şi m-a anunţat că avea de gând să revină peste câteva zile.

— Nu vi s-a părut ciudat?

— După ce ţii optsprezece ani un hotel ca ăsta, nimic nu ţi se mai pare ciudat.

— Dumneata ai aranjat camera în urma lor?

— M-am dus cu servitoarea.

— N-aţi găsit nimic?

— Chiştoace de ţigări peste tot. Fuma peste cincizeci pe zi. Americane. Şi ziare. Cumpăra aproape toate ziarele ce apar la Paris.

— Nu ziare străine?

— Nu. M-am gândit la asta.

— Prin urmare, v-a intrigat?

— Îmi place şi mie să ştiu.

— Altceva ?

— Mizerii, ca de obicei. Un pieptene rupt, o rufă de corp ruptă...

— Cu inițiale ?

— Nu. Era a copilului.

— Fină?

— Da, destul de fină. Mai fină decât văd de obicei pe aici.

— O să mai vin.

— De ce?

— Pentru că, după ce o să vă gândiți mai bine, o să vă reamintiți nişte amănunte care vă scapă acum. Ați fost întotdeauna în relații bune cu poliția? Cei de la „hoteluri" nu vă fac prea multe necazuri?

— Am înțeles. Dar nu mai ştiu nimic.

— La revedere.

Apoi ieşi împreună cu Lapointe pe trotuarul scăldat de soare, în vacarmul străzii.

— Un păhărel? propuse comisarul.

— Nu beau niciodată.

— E mai bine. Te-ai mai gândit între timp?

Tânărul înțelese că nu era vorba despre ceea ce aflaseră la hotel.

— Da.

— Şi?

— Voi vorbi cu ea diseară.

— Ştii cine e ?

— Am un amic reporter chiar la ziarul unde a apărut articolul din dimineața asta, dar n-am dat ochii cu el ieri. De altfel, nu-i spun niciodată nimic despre ce se întâmplă la birou şi mă tachinează cu mare plăcere pe tema asta.

— Sora ta îl cunoaşte ?

— Da. Nu bănuiam că ies împreună. Dacă află tata, o aduce înapoi la Meulan.

— Cum îl cheamă pe reporter?

— Bizard, Antoine Bizard. Şi el e singur la Paris. Familia sa locuieşte în Correze. E mai mic cu doi ani decât mine şi semnează deja unele articole.

— Te vezi cu sora ta la prânz ?

— Depinde. Când sunt liber şi nu mă aflu prea departe de strada Bacului, mâncăm la o lăptărie, lângă biroul ei.

— Du-te azi acolo. Povesteşte-i tot ce am aflat în dimineaţa asta.

— Trebuie?

— Da.

— Şi dacă spune iar mai departe ?

— Va spune.

— Asta vreţi ?

— Du-te. Să te porţi frumos cu ea. Să nu vadă că o bănuieşti de ceva.

— Totuşi, nu pot s-o las să aibă întâlniri cu băieţii. Tata mi-a cerut să...

— Du-te.

Maigret, din plăcere, străbătu pe jos strada Notre-Dame-de-Lorette şi luă un taxi abia în Montmartre, după ce intrase într-o braserie şi băuse o bere.

— La Poliţia Judiciară.

Apoi se răzgândi şi bătu în geam.

— Ia-o prin strada Turenne.

Văzu atelierul lui Steuvels, care avea uşa închisă, pentru că, probabil, Fernande era în drum spre Sânte, cu sufertaşul ei, ca în fiecare dimineaţă.

— Opreşte puţin.

Janvier era la cafeneaua Le Grand Turenne şi, recunoscându-l, îi făcu cu ochiul. Ce verificare îl pusese Lucas

să mai facă? Discuta aprins cu cizmarul şi doi zidari în salopete albe şi puteai recunoaşte de departe culoarea lăptoasă a aperitivului cu aromă de anason.

— Fă la stânga. Ia-o prin piața Vosges şi pe strada Birague.

În felul acesta, trecea prin fața localului Tabac des Vosges, unde Alfonsi stătea singur la o măsuță, lângă geam.

— Coborâți ?

— Da. Aşteaptă-mă o clipă.

Până la urmă, intră la Le Grand Turenne, ca să-i spună două vorbe lui Janvier.

— Alfonsi e alături. Ai văzut acolo jurnalişti în dimineața asta?

— Doi-trei.

— Îi cunoşti?

— Nu pe toți.

— Ai multă treabă aici?

— Nimic important. Şi, dacă aveți să-mi dați altceva de făcut, sunt liber. Voiam doar să stau de vorbă cu cizmarul.

Se aflau destul de departe de grup şi vorbeau cu glas scăzut.

— Mi-a venit o idee adineauri, după ce am citit articolul. Evident, individul vorbeşte mult. Vrea să fie un personaj important şi, la nevoie, ar putea să inventeze. Fără să mai punem la socoteală că, de fiecare dacă când are nişte lucruri de spus, câştigă ceva de tras la măsea. Deoarece locuieşte exact în fața atelierului lui Steuvels şi lucrează şi el la fereastră, l-am întrebat dacă veneau uneori şi femei la legătorul de cărți.

— Şi ce-a răspuns?

— Că nu multe. Şi-a amintit de o doamnă bătrână; trebuie să fie bogată şi vine cu limuzina, cu un şofer în livrea ce aduce cărțile; apoi, cu aproximativ o lună în urmă, o femeie foarte elegantă, cu haină de vizon. Stați puțin! L-am

întrebat dacă a venit doar o dată. Pretinde că nu, că a revenit în urmă cu vreo două săptămâni, cu taior albastru şi pălărie albă. Era o zi foarte frumoasă şi, se pare, tot atunci a apărut în ziar un articol despre castanul de pe bulevardul Saint-Germain.

— Se poate găsi.

— Aşa m-am gândit şi eu.

— Şi a coborât la subsol?

— Nu. Dar n-am prea mare încredere. E clar că a citit şi el articolul şi e foarte posibil să inventeze ca să pară interesant. Ce vreți să fac?

— Să stai cu ochii pe Alfonsi. Nu-l slăbi toată ziua. Să faci o listă cu persoanele cu care stă de vorbă.

— Nu trebuie să ştie că-l urmăresc?

— N-are importanță dacă ştie.

— Şi dacă mă întreabă ceva?

— Îi răspunzi.

Maigret ieşi cu mirosul aperitivului în nări şi taxiul îl duse la Poliția Judiciară, unde îl găsi pe Lucas, care tocmai lua un prânz compus din sandvişuri. Pe birou erau două pahare cu bere şi comisarul luă unul fără ruşine.

— Torrence a telefonat adineauri. Poştărița şi-a amintit de o clientă cu pălărie albă, dar nu poate să jure că ea a dat telegrama. După părerea lui Torrence, chiar dacă ar fi sigură, tot n-ar spune.

— Se întoarce?

— La noapte va fi la Paris.

— Sună, te rog, la „Transportul Urban". Trebuie să mai găsim un taxi, poate chiar două.

Oare doamna Maigret, care avea iar oră la dentist, plecase mai devreme de acasă, ca în celelalte zile, cu intenția să stea câteva minute pe banca din scuarul Anvers?

Maigret nu se întoarse acasă la prânz. Sandvişurile lui Lucas îl tentau, aşa încât ceru să i se aducă şi lui de la braseria Dauphine. De obicei, ăsta era un semn bun.

Capitolul 4
Aventura lui Fernande

Tânărul Lapointe, cu ochii roşii şi tras la faţă, ca şi cum ar fi dormit pe o bancă în sala de aşteptare de la clasa a treia, îi aruncase lui Maigret o privire atât de disperată când acesta intrase în biroul inspectorilor, încât comisarul îl luase imediat în biroul lui.

— Toată povestea de la Hotel Beausejour a apărut în ziar, zise cu o voce lugubră tânărul.

— Cu atât mai bine ! Aş fi fost dezamăgit să nu apară.

Apoi Maigret îi vorbise înadins ca unui veteran ; de exemplu, cum ar fi vorbit cu Lucas sau cu Torrence.

— Uite nişte oameni despre care nu ştim aproape nimic, nici măcar dacă au jucat cu adevărat un rol în cazul nostru. O femeie, un băieţel, un bărbat destul de corpolent şi altul care lasă o impresie destul de proastă. Mai sunt la Paris? Nu ştim. Dacă sunt, probabil că s-au despărţit. E suficient ca femeia să-şi scoată pălăria albă, să se despartă de copil, şi n-o mai putem recunoaşte. Mă urmăreşti?

— Da, domnule comisar. Cred că înţeleg. E totuşi dureros când te gândeşti că sora mea s-a dus iar să-l întâlnească pe băiatul acela ieri-seară.

— Te vei ocupa mai târziu de sora ta. Acum, lucrezi cu mine. Articolul din dimineaţa asta o să-i sperie. Din două, una: ori vor sta în vizuina lor, dacă au aşa ceva, ori vor că-

uta un adăpost mai sigur. Oricum, singura noastră şansă este să facă ceva şi să se trădeze.

— Da.

Judecătorul Dossin telefonă în acelaşi moment, mirat de dezvăluirile din ziar, şi Maigret repetă raționamentul.

— Toată lumea e în alertă, domnule judecător. Gări, aeroporturi, supravegherea hotelurilor, poliția rutieră... Sus, la Identitatea Judiciară, Moers îmi caută fotografiile ce ar putea să corespundă oamenilor noştri. Sunt chestionați şoferii de taxi şi garajiştii, în caz că indivizii ar avea o maşină.

— Ai impresia că povestea asta are o legătură cu cazul Steuvels?

— E o pistă, după multe altele care nu ne-au dus nicăieri.

— L-am convocat pe Steuvels în dimineața asta, la unsprezece. Avocatul său va fi şi el aici, ca de obicei, pentru că nu mă lasă să schimb două vorbe fără să fie de față.

— Îmi permiteți să urc un moment în timpul interogatoriului ?

— Liotard va protesta. Urcă, totuşi. Dar să nu pară ceva premeditat.

Lucru ciudat, Maigret nu-l mai întâlnise niciodată pe acest Liotard, care devenise, cel puțin în presă, un fel de inamic personal al lui.

Ziarele publicau şi în acea dimineață un comentariu al tânărului avocat despre ultimele evoluții ale cazului.

„Maigret e un polițist de şcoală veche, din epoca în care domnii de la Poliția Judiciară puteau, dacă aşa voiau ei, să bumbăcească un om până când acesta, sătul de bătaie, mărturisea, să-l țină la dispoziția lor săptămâni în şir, să scotocească fără ruşine viața privată a oamenilor, toate vicleşugurile fiind considerate ca făcând parte dintr-un război corect.

El e singurul care nu-şi dă seama că aceste vicleşuguri, astăzi, nu mai sunt, pentru un public avizat, decât nişte sforării grosolane.

Despre ce e vorba, la urma urmelor? S-a lăsat înşelat de o scrisoare anonimă, opera unui farsor. A închis un om cinstit şi, de atunci, nu e în stare să formuleze nici o învinuire serioasă împotriva lui. Se încăpăţânează în loc să se recunoască învins, încearcă să câştige timp, distrează galeria.

O cheamă pe doamna Maigret în ajutor, serveşte publicului episoade de roman popular.

„Credeţi-mă, domnilor, Maigret este un om învechit !"

— Rămâi cu mine, drăguţule, îi spuse comisarul tânărului Lapointe. Dar diseară, înainte de a ne despărţi, să mă întrebi ce poţi să-i povesteşti surorii tale. Ne-am înţeles?

— N-am să-i mai spun nimic.

— Îi vei spune ce-am să te rog eu să-i spui.

Şi Lapointe se transformă din acel moment în ordonanţa lui. Nu era inutil, deoarece Poliţia Judiciară semăna din ce în ce mai mult cu un cartier general.

Biroul lui Lucas, Le Grand Turenne, rămânea centrul de comandă, iar de la toate etajele veneau ştafete. Jos, la supravegherea hotelurilor, câţiva inspectori cercetau fişele, în căutarea unui Levine sau a altcuiva care putea să aibă vreo legătură cu cei trei şi copilul.

Cu o noapte în urmă, în majoritatea hotelurilor, locatarii avuseseră surpriza neplăcută de a fi treziţi de poliţie. Li se cercetaseră actele de identitate, ceea ce făcuse ca vreo cincizeci de bărbaţi şi femei care nu erau în regulă să-şi petreacă restul nopţii în arestul poliţiei, unde stăteau acum la coadă pentru datele antropometrice.

În gări, călătorii erau examinaţi - evident, fără ştirea lor — şi, la două ore după apariţia ziarului, telefoanele începu-

seră să curgă, atât de multe, încât Lucas fusese nevoit în scurt timp să numească un inspector special pentru ele.

Erau oameni care îl văzuseră pe copil peste tot, în colțurile cele mai diferite ale Parisului şi ale periferiei, unii cu doamna cu pălărie albă, alții cu domnul care vorbea cu accent străin.

Câțiva trecători se repeziseră brusc la un agent de poliție.

— Veniți repede! Copilul e la colțul străzii.

Totul era verificat, totul trebuia să fie verificat, ca să nu se irosească nici o şansă. Trei inspectori plecaseră la prima oră ca să chestioneze garajiştii.

Şi, toată noaptea, cei de la „mondenă" se ocupaseră şi ei de acest caz. Nu spusese patroana de la Beausejour că locatarul ei nu prea obişnuia să se întoarcă înainte de unu dimineața?

Poate că era un obişnuit al localurilor de noapte, şi atunci trebuiau chestionați barmanii şi animatoarele. Maigret, după ce asistase la „raport" în biroul şefului, se mişca de colo-colo, însoțit permanent de Lapointe, prin toată clădirea, coborând la cei de la supravegherea hotelurilor, urcând să stea de vorbă cu Moers la Identitatea Judiciară, ascultând ici o convorbire telefonică, dincolo o depoziție.

Un şofer de la „Transportul Urban" telefonă puțin după ora zece. Nu sunase mai devreme pentru că avusese o cursă în afara oraşului, la Dreux, unde dusese o bătrână bolnavă care nu voia să meargă cu trenul.

El o luase pe tânăra doamnă cu băiețelul din Piața Saint-Augustin, îşi amintea foarte bine.

— Unde i-ați dus?

— În colțul străzii Montmartre cu Marile Bulevarde.

— Îi aştepta cineva acolo ?

— N-am remarcat pe nimeni.

— Nu ştiți încotro s-au îndreptat ?

— S-au pierdut imediat în mulțime.

În preajmă existau câteva hoteluri.

— Sună iar la cei de la supravegherea hotelurilor ! îi ceru Maigret lui Lapointe. Să cerceteze bine de tot sectorul din jurul intersecției Montmartre. înțelegi acum că, dacă nu intră în panică, dacă nu se mişcă din loc, nu avem nici o şansă să-i găsim?

Torrence, întors de la Concarneau, făcuse o tură pe strada Turrene, ca să reintre în ambianță, cum spunea el. Janvier trimisese un raport al filajului şi îl urmărea mai departe pas cu pas pe Alfonsi.

În ajun, fostul inspector se întâlnise cu Philippe Liotard într-un restaurant de pe strada Richelieu, unde mâncaseră bine şi discutaseră în linişte. Apoi li se alăturaseră două femei, care nu semănau deloc cu persoana căutată de poliție. Una era secretara avocatului, înaltă, blondă, arătând ca o starletă de cinema. Cealaltă plecase cu Alfonsi. Merseseră amândoi la cinematograf, lângă Operă, apoi intraseră într-un cabaret de pe strada Blanche, unde rămăseseră până la două dimineața.

Apoi, fostul inspector îşi dusese însoțitoarea la hotelul unde locuia, pe strada Douai. Janvier luase o cameră la acelaşi hotel. Şi tocmai telefonase:

— Nu s-au trezit. Aştept.

Cu puțin înainte de ora unsprezece, Lapointe avea să descopere, însoțindu-l pe Maigret, un loc pe care nu-l cunoştea, la parterul Poliției Judiciare. Străbătuseră un coridor pustiu ale cărui ferestre dădeau spre curte şi, la un colț, Maigret se oprise, făcându-i semn tânărului să nu mai vorbească.

Duba, trecând pe sub arcada porții arestului, intra în curte. Trei-patru jandarmi aşteptau fumând. Alți doi au coborât din dubă, de unde au dat jos mai întâi o brută

enormă, cu fruntea îngustă, purtând cătuşe la mâini. Maigret nu-l cunoştea pe individ. Nu trecuse pe la el.

Apoi coborî o femeie în vârstă. Părea fragilă şi ai fi fost tentat să o asemeni cu acele bătrâne care fac treburile mărunte într-o biserică, dar fusese arestată de cel puțin douăzeci de ori pentru furt de buzunare. II urma pe jandarm ca o obişnuită a arestului, păşind mărunt cu fustele ei prea largi şi îndreptându-se singură spre birourile judecătorilor de instrucție.

Soarele era strălucitor, aerul avea nuanțe de albastru în locurile umbrite, mirosea deja a primăvară şi câteva muşte trezite mai devreme începuseră să bâzâie. Apăru şi capul cu păr roşcat al lui Frans Steuvels, fără pălărie sau şapcă; costumul îi era puțin şifonat. Se opri, surprins parcă de soare, şi puteai ghici că ochii i se închideau pe jumătate în spatele lentilelor groase.

Avea cătuşe la mâini, ca şi bruta dinainte: regulamentul era respectat cu strictețe de când câțiva învinuiți evadaseră din acea curte, ultimul chiar pe culoarele Palatului de Justiție. Puțin adus de spate, fără vlagă, Steuvels era într-adevăr prototipul acelor artizani intelectuali care citesc tot ce le cade în mână şi nu au nici o altă pasiune în afara muncii lor.

Un gardian îi întinse o țigară aprinsă şi Steuvels mulțumi, apoi trase de câteva ori din ea cu satisfacție, umplându-şi plămânii cu aer şi fum de tutun. Probabil că era un deținut ascultător, pentru că gardienii se purtau frumos cu el, îl lăsau să se dezmorțească puțin înainte de a-l duce înăuntru, iar el nu părea să aibă pică pe dânşii, nemanifestând nici un fel de ranchiună.

Exista un mic sâmbure de adevăr în interviul maestrului Liotard. Altădată, înainte de a-l preda pe om judecătorului de instrucție, Maigret ar fi dus ancheta până la capăt.

Fără avocat, care dăduse fuga încă de la sfârşitul primului interogatoriu, Maigret l-ar fi revăzut pe Steuvels de mai multe ori, ceea ce i-ar fi oferit ocazia să-l studieze. Îl cunoscuse foarte puțin, în cele zece-douăsprezece ore de la început, când încă nu ştia nimic despre el şi nici despre caz.

Rareori mai avusese în fața lui un învinuit atât de calm, atât de stăpân pe el, fără ca atitudinea să pară artificială. Steuvels aştepta întrebările cu capul plecat, ca şi cum ar fi vrut să înțeleagă, uitându-se la Maigret aşa cum s-ar fi uitat la un conferențiar ce expune nişte idei complicate.

Apoi se gândea, vorbea cu o voce blândă, puțin înăbuşită, cu fraze îngrijite, dar fără afectare. Nu-şi pierdea răbdarea, ca majoritatea învinuiților, şi, când aceeaşi întrebare i se punea iar pentru a douăzecea oară, răspundea cu aceleaşi cuvinte şi cu un calm remarcabil.

Lui Maigret i-ar fi plăcut să-l cunoască mai bine, dar, de trei săptămâni, omul nu-i mai aparținea lui, ci lui Dossin, care îl convoca, împreună cu avocatul lui, cam de două ori pe săptămână.

De fapt, Steuvels era probabil un om timid. Lucrul cel mai ciudat era că judecătorul era şi el un timid. Văzând inițiala G. în fața numelui său, comisarul se aventurase într-o zi să-l întrebe care îi era numele mic, iar înaltul şi distinsul magistrat roşise.

„Să nu mai spui la nimeni, pentru că or să-mi zică iar îngerul, cum făceau colegii mei la liceu şi, mai târziu, la Şcoala de Drept. Prenumele meu 8 Gabriel!"

— Hai acum, îi spuse Maigret lui Lapointe. Te vei instala în biroul meu şi vei răspunde la toate telefoanele până când mă întorc.

Nu urcă imediat, ci rătăci puțin pe culoare, cu pipa între dinți şi mâinile în buzunare, ca un om care e la el acasă, dând mâna cu unul şi cu altul.

Când consideră că interogatoriul începuse, plecă spre birourile judecătorilor de instrucție şi bătu la uşa lui Dossin.

— E voie?

— Intră, domnule comisar.

Se ridicase în picioare un bărbat mic de statură şi slab, foarte slab, de o eleganță prea căutată, şi Maigret îl recunoscu imediat, pentru că îi văzuse fotografiile în ziare. Era tânăr şi lua un aer important ca să arate mai matur, simulând o siguranță de sine care nu se potrivea cu vârsta lui.

Băiat destul de drăguț, cu tenul mat şi părul negru, avea un nas lung, cu nări ce fremătau uneori, şi se uita în ochii oamenilor ca şi cum ar fi fost hotărât să-i facă să-şi lase în jos privirea.

— Domnul Maigret, probabil ?

— Eu însumi, maestre Liotard.

— Dacă pe mine mă căutați, vă stau bucuros la dispoziție după interogatoriu.

Frans Steuvels stătea pe scaun în fața judecătorului şi aştepta. Aruncase doar o privire comisarului, apoi grefierului care, la capătul biroului, ținea condeiul în mână.

— Nu vă căutam în mod deosebit. Căutam un scaun.

Apucă unul de spetează şi se aşează călare pe el, fumându-şi mai departe pipa.

— Aveți de gând să rămâneți aici?

— Doar dacă domnul judecător nu-mi cere să plec.

— Rămâi, Maigret.

— Protestez. Dacă interogatoriul va continua în aceste condiții, îmi manifest toate rezervele, deoarece, prin prezența unui polițist în acest cabinet, se încearcă în mod evident impresionarea clientului meu.

Maigret abia se abținu să nu murmure: „Dă-i tare, băiete!" Şi se uită ironic la avocat. Evident, acesta nu credea o vorbă din tot ce spunea, dar asta făcea parte din tactica lui. Până atunci, la flecare interogatoriu, protestase de mai

multe ori, pentru motive dintre cele mai neînsemnate şi mai extravagante.

— Nici un regulament nu interzice unui ofiţer de poliţie judiciară să asiste la un interogatoriu. Dacă nu aveţi nimic împotrivă, vom continua de unde rămăsesem.

Dossin era totuşi influenţat de prezenţa lui Maigret şi avu nevoie de ceva timp ca să-şi revadă notele.

— Vă întrebam, domnule Steuvels, dacă aveţi obiceiul să vă cumpăraţi hainele de gata sau aveţi un croitor.

— Depinde, răspunse învinuitul, după o clipă de gândire.

— De ce anume ?

— Îmbrăcămintea nu e un lucru foarte important pentru mine. Când am nevoie de un costum, mi se întâmplă uneori să-l cumpăr gata făcut, dar nu s-a întâmplat să-mi fac şi de comandă.

— La ce croitor?

— Acum câţiva ani, am avut un costum croit de un vecin, un evreu polonez, care a dispărut între timp. Cred că a plecat în America.

— Era un costum albastru?

— Nu, gri.

— Cât timp l-aţi purtat ?

— Doi-trei ani. Nu mai ştiu.

— Şi costumul albastru?

— Cred că sunt zece ani de când nu mi-am cumpărat un costum albastru.

— Totuşi, nişte vecini v-au văzut îmbrăcat în albastru cu puţin timp în urmă.

— Probabil că mi-au confundat costumul cu pardesiul.

Era adevărat că în locuinţă fusese găsit un pardesiu bleumarin.

— Când v-aţi cumpărat pardesiul ?

— Iarna trecută.

— Nu e cam ciudat să vă cumpărați un pardesiu albastru dacă aveați doar un costum maro? Cele două culori nu se prea asortează.

— Nu sunt un om cochet.

În acest timp, maestrul Philippe Liotard se uita la Maigret cu un aer provocator, atât de fix, încât părea că vrea să-l hipnotizeze. Apoi, aşa cum ar fi făcut la audiere pentru a impresiona juraţii, dădu din umeri, cu un zâmbet sarcastic pe buze.

— De ce nu recunoaşteţi că acel costum găsit în dulap vă aparţine?

— Pentru că nu-mi aparţine.

— Cum vă explicaţi faptul că a putut fi pus acolo, din moment ce aproape că nu părăsiţi domiciliul, iar în dormitor nu se poate ajunge decât trecând prin atelier?

— Nu-mi explic.

— Să vorbim raţional, domnule Steuvels. Nu vă întind nici o capcană. Este cel puţin a treia oară când abordăm acest subiect. Dacă ar fi să vă dăm crezare, cineva a intrat la dumneavoastră fără să ştiţi, ca să pună doi dinţi de om în cenuşa din sobă. Observaţi că acest cineva a ales ziua în care soţia dumneavoastră nu era acasă şi, ca să nu fie acasă, a trebuit să se ducă la Concarneau - sau să trimită un complice - ca să expedieze o telegramă care anunţa că mama ei era bolnavă.

Staţi puţin, n-am terminat! Nu numai că eraţi singur acasă, ceea ce nu se întâmplă practic niciodată, dar aţi făcut şi un foc atât de mare în sobă în ziua aceea şi a doua zi, încât a fost nevoie să duceţi de cinci ori cenuşa la pubelă. în această privinţă, avem mărturia portăresei, doamna Salazar, care, din loja ei, poate să urmărească toate mişcările locatarilor şi n-are nici un motiv să mintă.

Duminică dimineaţă aţi făcut cinci drumuri, ducând de fiecare dată o găleată mare plină cu cenuşă. A crezut că aţi

făcut curățenie generală şi ați ars hârtii vechi. Şi mai avem o mărturie, cea a doamnei Beguin, locatara de la ultimul etaj, care pretinde că pe coşul dumneavoastră a ieşit fum toată ziua de duminică. Un fum negru, după cum precizează ea. A deschis fereastra la un moment dat şi a remarcat un miros neplăcut.

— Oare această domnişoară Beguin, în vârstă de şaizeci şi opt de ani, nu e considerată în cartier cam săracă cu duhul? interveni avocatul, stingând țigara în scrumieră şi luând alta dintr-o tabacheră de argint. Şi mai dați-mi voie să vă atrag atenția că, timp de patru zile, după cum dovedesc buletinele meteorologice din zilele de 15, 16, 17 şi 18 februarie, temperatura la Paris şi în regiunea pariziană a fost anormal de scăzută.

— Asta nu explică prezența dinților. Cum nu explică nici prezența costumului albastru în şifonier, nici petele de sânge de pe el.

— Dumneavoastră acuzați, dumneavoastră trebuie să dovediți. Or, nu reuşiți nici măcar să dovediți că acest costum aparține într-adevăr clientului meu.

— Îmi dați voie să pun o întrebare, domnule judecător?

Dossin întoarse capul spre avocat, care nu avu timp să protesteze, pentru că Maigret se grăbi să continue, adresându-se flamandului:

— Când ați auzit pentru prima dată de maestrul Philippe Liotard?

Avocatul se ridică să riposteze, dar Maigret, imposibil, continuă:

— Când am terminat interogatoriul, în seara când ați fost arestat sau, mai curând, la prima geană de lumină a dimineții, şi v-am întrebat dacă doriți să fiți asistat de un avocat, ați spus că da şi l-ați numit pe maestrul Liotard.

— Învinuitul are dreptul să-şi aleagă avocatul pe care îl doreşte, iar dacă această întrebare va fi din nou pusă, voi fi obligat să sesizez Consiliul Ordinului Avocaților.

— Sesizați-l! Sesizați-l! Dumitale mă adresez, Steuvels. Nu mi-ai răspuns. Nu ar fi fost nimic surprinzător dacă ai fi pronunțat numele unui maestru al baroului, al unui avocat celebru, dar nu e cazul. în biroul meu, n-ai consultat nici o carte de telefon, nu ai întrebat pe nimeni. Maestrul Liotard nu locuieşte în acelaşi cartier cu dumneata. Cred că, până în urmă cu trei săptămâni, numele său nu a apărut niciodată în ziare.

— Protestez!

— Vă rog. Iar dumneata, Steuvels, spune-mi dacă, în dimineața de 21, înainte de venirea inspectorului meu, ai auzit vreodată de maestrul Liotard. Dacă da, spune-mi când şi unde.

— Nu răspundeți.

Flamandul ezita, aplecat în față, uitându-se la Maigret prin ochelarii cu lentile groase.

— Refuzi să răspunzi ? Bine! Iți pun altă întrebare. Ai primit un telefon de la cineva, în aceeaşi zi de 21, după-amiaza, care ți-a vorbit de maestrul Liotard?

Frans Steuvels ezita în continuare.

— Sau, dacă preferi, ai telefonat cuiva ? Am să te reintroduc în atmosfera acelei zile, care începuse ca o zi obişnuită. Era soare şi era destul de cald, pentru că n-ai aprins focul în sobă. Lucrai, în fața ferestrei, când inspectorul meu s-a prezentat şi a cerut să viziteze locuința sub un pretext oarecare.

— Recunoaşteți, aşadar! interveni Liotard.

— Recunosc, maestre. Dar nu pe dumneavoastră vă interoghez. Ai înțeles imediat că poliția se ocupă de dumneata, Steuvels. în acel moment, aveai în atelier o valiză maro, care nu se mai afla acolo seara, când brigadierul Lucas a ve-

nit cu un mandat de percheziție. Cine ți-a telefonat? Pe cine ai alertat? Cine a venit la dumneata între vizita lui Lapointe şi cea a lui Lucas? Am cerut să se verifice lista persoanelor cărora obişnuieşti să le telefonezi şi ale căror numere le ai notate într-un carnet. Ți-am verificat eu însumi registrul şi numele Liotard nu se află printre cele ale clienților. Dar, în ziua aceea, a venit la dumneata acasă. Dumneata l-ai sunat, sau a fost trimis de cineva pe care îl cunoşti?

— Vă interzic să răspundeți.

Dar flamandul făcu un gest nervos.

— A venit singur.

— E vorba despre maestrul Liotard, nu-i aşa?

Legătorul de cărți se uită pe rând la cei din jurul său şi în ochii lui se aprinse o luminiță, ca şi cum ar fi fost o delectare pentru el să-şi pună avocatul în încurcătură.

— Da, despre maestrul Liotard.

Acesta se întoarse spre grefierul care scria.

— Nu aveți dreptul să consemnați în procesul-verbal aceste răspunsuri care nu au nici o legătură cu cazul. într-adevăr, m-am dus acasă la Steuvels, pe care-l cunoşteam după reputație, ca să-i comand o lucrare. Adevărat?

— Adevărat!

Oare de ce în ochii limpezi ai flamandului juca o luminiță răutăcioasă?

— Este vorba despre un ex libris, cu blazonul familiei - da, domnule Maigret, pentru că bunicul meu se numea contele de Liotard şi, ruinat fiind, a renunțat de bunăvoie să mai folosească titlul. Prin urmare, voiam un blazon al familiei şi m-am adresat lui Steuvels, despre care ştiam că e cel mai bun din Paris, dar şi foarte ocupat.

— Şi nu i-ați vorbit decât despre blazon?

— Pardon. Am impresia că mă interogați. Domnule judecător, aici suntem în biroul dumneavoastră şi nu concep să fiu luat la rost de un polițist. Mi-am exprimat deja toate

rezervele când era vorba despre clientul meu. Dar ca un membru al baroului...

— Mai aveți întrebări pentru învinuit, domnule comisar?

— Nici una, mulțumesc.

Era ciudat. Avea impresia că flamandul nu era supărat de ceea ce se întâmplase şi chiar îl privea cu un fel de simpatie.

Avocatul se aşează la locul lui şi luă un dosar, prefăcându-se că citeşte.

— Vă aştept oricând, maestre Liotard. Ştiți unde e biroul meu. Penultimul pe stânga, la capătul culoarului.

Îi zâmbi judecătorului Dossin, care era destul de stânjenit, şi se îndreptă spre uşa de trecere dintre Palatul de Justiție şi Poliția Judiciară.

Dincolo, mai mult ca niciodată, era un adevărat stup: telefoanele sunau întruna, oameni aşteptau prin toate colțurile, inspectorii alergau pe culoare.

— Cred că vă aşteaptă cineva în birou, domnule comisar.

Când deschise uşa, o găsi pe Fernande stând de vorbă cu tânărul Lapointe, care, aşezat în locul lui Maigret, o asculta şi făcea însemnări. Tânărul se ridică, jenat. Soția legătorului de cărți purta un pardesiu de gabardină bej cu cordon şi o pălărie din acelaşi material, fără cochetărie.

— Ce face? întrebă ea. L-ați văzut? E tot sus?

— Face foarte bine. Recunoaşte că Liotard a venit la atelier în după-amiaza zilei de 21.

— S-a petrecut un eveniment mai grav, spuse ea. Vă rog să luați în serios ceea ce vă spun. Dimineață, am plecat de acasă ca de obicei, ca să-i duc mâncare la Sânte. Ştiți sufertaşul emailat în care o pun. Am luat metroul la stația Saint-Paul şi am schimbat la Châtelet.

Pe drum, cumpărasem ziarul, pentru că încă nu avusesem timp să-l citesc. Am găsit un loc lingă uşă. M-am aşezat şi am început să citesc articolul pe care îl ştiți. Pusesem

sufertaşul pe podea, lângă mine, şi puteam să simt căldura crăticioarelor de lângă picior.

Probabil că era ora de plecare a unui tren, deoarece, cu câteva staţii înainte de Montparnasse, în vagon a urcat multă lume, mulţi oameni cu valize. Prinsă cu cititul, nu eram atentă la ce se întâmpla în jur şi, deodată, am avut impresia că cineva se atingea de sufertaş. Am avut timp numai să văd cum o mână încerca să pună la loc minerul de metal. M-am ridicat, întorcându-mă spre vecinul meu. Metroul ajungea la Montparnasse, unde trebuia să schimb. Aproape toată lumea cobora. Nu ştiu cum a făcut, dar a reuşit să răstoarne totul şi să se fofileze pe peron mai înainte să-i văd faţa.

Mâncarea s-a împrăştiat pe jos. V-am adus crăticioarele care, cu excepţia celei de dedesubt, sunt aproape goale. Uitaţi-vă! O lamă de metal, prevăzută cu un mâner, le ţine suprapuse. Nu se poate desface singură. Sunt convinsă că cineva mă urmărea şi a încercat să strecoare otravă în mâncarea lui Frans.

— Du totul la laborator, îi spuse Maigret lui Lapointe.

— Poate că nu se va descoperi nimic, pentru că, obligatoriu, în crăticioara de deasupra a încercat necunoscutul să verse otrava, iar acum e goală. Mă credeţi totuşi, domnule comisar? V-aţi putut da seama că am fost sinceră cu dumneavoastră.

— Întotdeauna ?

— În măsura posibilului. De data asta, e vorba despre viaţa lui Frans. Se încearcă suprimarea lui, şi ticăloşii au vrut să se folosească de mine fără să ştiu.

Tonul ei era plin de amărăciune.

— Dacă n-aş fi citit ziarul, l-aş fi putut vedea pe individ. Tot ce ştiu e că purta un impermeabil aproape de aceeaşi culoare cu pardesiul meu şi că avea pantofi negri uzaţi.

— Tânăr?

— Nu foarte tânăr. Nici bătrân. Între două vârste. Sau, mai curând, un om fără vârstă, înțelegeți ce vreau să spun? Impermeabilul avea o pată lângă umăr, am remarcat-o în timp ce se fofila.

— Înalt? Slab?

— Mai curând mic de statură. Cel mult de talie mijlocie. Mi-a făcut impresia unui şobolan.

— Şi sunteți sigură că nu l-ați mai văzut niciodată?

Femeia se gândi.

— Nu. Nu-mi spune nimic.

Apoi se răzgândi:

— Ba da. Tocmai citeam articolul despre povestea doamnei cu băiețelul de la Hotel Beausejour. M-a dus cu gândul la unul dintre cei doi bărbați, cel despre care patroana a spus că semăna cu un negustor de ilustrate „transparente". Nu râdeți de mine?

— Nu.

— Nu credeți că am inventat totul?

— Nu.

— Credeți că au încercat să-l omoare?

— Posibil.

— Ce veți face?

— Încă nu ştiu.

Lapointe se întoarse şi anunță că laboratorul va furniza un raport abia peste câteva ore.

— Credeți că e preferabil să se mulțumească doar cu mâncarea de la închisoare?

— Ar fi un lucru prudent.

— Se va întreba de ce nu i-am adus de mâncare. N-am să-l pot vedea decât peste două zile, la vizită.

Nu plângea, nu se sclifosea, dar ochii ei negri, cu cearcăne mari, exprimau îngrijorare şi deznădejde.

— Veniți cu mine.

Îi făcu cu ochiul lui Lapointe, o luă înaintea ei pe scări, pe culoare, ce deveneau din ce în ce mai pustii pe măsură ce înaintau. Deschise cu greu o mică fereastră care dădea spre curtea unde aştepta o dubă.

— Va coborî foarte curând. Pot să plec? Am multă treabă..., zise el arătând cu mâna în sus.

Ea îl urmări cu privirea, neîncrezătoare, apoi se prinse cu mâinile de bare, încercând să vadă cât putea de departe în direcția de unde avea să apară Steuvels.

Capitolul 5
O poveste cu o pălărie

După ce părăseai birourile cu uşile mereu trântite de inspectorii ce intrau şi ieşeau şi cu toate telefoanele sunând în acelaşi timp, era odihnitor să urci alene, pe o scară întotdeauna pustie, spre mansarda Palatului de Justiție, unde se aflau laboratoarele şi arhiva.

Era deja aproape întuneric şi, pe scara slab luminată, care semăna cu o scară secretă de castel, Maigret era precedat de umbra lui enormă.

În colțul unei încăperi mansardate, Moers, cu cozorocul verde tras pe frunte şi cu ochelarii lui cu lentile groase pe ochi, lucra sub o lampă, pe care o apropia sau o depărta de obiectul străduniilor sale trăgând de o sârmă.

Moers nu fusese pe strada Turenne ca să pună întrebări vecinilor, nici nu băuse aperitive şi vin alb în unul dintre cele trei baruri. Nu filase niciodată pe nimeni, nici nu-şi petrecuse noaptea la pândă în fața unei uşi închise.

Nu se înfierbânta şi nu se enerva niciodată, dar se întâmpla să-l prindă zorii zilei următoare aplecat peste birou! Odată, stătuse acolo trei zile şi trei nopți la rând.

Fără să spună nimic, Maigret luase un scaun cu fundul din pai, se aşezase lângă inspector, îşi aprinsese pipa şi trăgea din ea încetişor. Auzi un zgomot regulat într-un ochi de geam, deasupra capului, şi înțelese că vremea se schimbase şi începuse să plouă.

— Ia uitați-vă, şefule, spuse Moers, întinzându-i, ca pe nişte cărți de joc, un set de fotografii.

Singur, în colțul lui, specialistul făcuse o treabă nemaipomenită. Folosind semnalmentele vagi care îi fuseseră furnizate, reuşise, într-un fel, să însufleţească, să înzestreze cu personalitate trei personaje despre care nu se ştia aproape nimic: străinul gras şi brunet, cu haine elegante, tânăra femeie cu pălărie albă şi, în sfârşit, complicele care semăna „cu un negustor de cărți poştale «transparente»".

În acest scop, dispunea de sute de mii de fişe în arhivă, dar probabil că era singurul care reținea suficient de multe lucruri din ele ca să reuşească ceea ce realizase acum cu multă răbdare.

Primul pachet examinat de Maigret cuprindea vreo patruzeci de fotografii de bărbați graşi şi îngrijiți, gen greci sau levantini, cu părul pieptănat pe spate şi cu inele pe degete.

— Nu sunt prea mulțumit de ăia, spuse Moers, oftând, ca şi cum ar fi avut sarcina să aleagă distribuția ideală a unui film. Totuşi, puteți încerca. Eu îi prefer pe ăştia.

În al doilea pachet erau doar vreo cincisprezece fotografii, dar în fața fiecăreia îți venea să aplauzi, atât de bine semănau cu personajul descris de patroana de la Beausejour.

Uitându-se pe spate, Maigret află profesia personajelor. Doi-trei vindeau ponturi la curse. Mai erau un manglitor la

înghesuială, pe care îl cunoştea foarte bine pentru că îl arestase chiar el într-un autobuz, şi un individ ce racola clienți pentru case de rendez-vous la uşa marilor hoteluri.

Lui Moers i se citea satisfacția în ochi.

— Amuzant, nu? Numai că n-am nimic pentru femeie, pentru că nu fotografiem pe nimeni cu pălărie. Dar nu mă las.

Maigret, care pusese fotografiile în buzunar, mai zăbovi un moment, din plăcere, apoi oftă şi intră în laboratorul vecin, unde erau analizate alimentele din crăticioarele aduse de Fernande.

Nu se descoperise nimic. Sau totul fusese inventat, şi nu înțelegea de ce, sau individul nu avusese timp să verse otrava, sau aceasta căzuse în crăticioara ce se răsturnase toată în vagonul metroului.

Maigret renunță să mai treacă prin birourile de la Poliția Judiciară şi ieşi direct în ploaie pe

Quai des Orfevres, îşi ridică gulerul pardesiului, porni spre podul Saint-Michel şi se văzu nevoit să întindă brațul de vreo zece ori până când reuşi să oprească un taxi.

— Piața Blanche. în colțul străzii Lepic.

Era prost dispus, nemulțumit de el însuşi şi de mersul anchetei. Ii purta pică îndeosebi lui Philippe Liotard, care îl obligase să renunțe la metodele lui obişnuite şi să pună de la început toate serviciile în mişcare.

Prea mulți oameni se ocupau acum de caz, pe care nu reuşea să-l controleze personal, şi vedea neputincios cum acesta se complică prin apariția unor noi personaje, despre care nu ştia aproape nimic şi cărora nu era în stare să le ghicească rolul.

Fusese tentat de două ori să reia ancheta de la început, singur, fără grabă, temeinic, după metoda lui favorită, dar nu mai era posibil, căci maşinăria se pusese în mişcare şi nu mai putea fi oprită.

I-ar fi plăcut, de exemplu, să le pună din nou întrebări portăresei, cizmarului din față şi bătrânei domnişoare de la etajul patru. Dar la ce bun ? Acum toți îi chestionaseră: inspectorii, jurnaliştii, detectivii amatori, oamenii de pe stradă. Declarațiile lor apăruseră în ziare, iar acum nu mai puteau da înapoi. Era ca un fel de pistă pe care cincizeci de persoane o călcaseră bine în picioare.

— Credeți că flamandul a comis un asasinat, domnule Maigret?

Şoferul îl recunoscuse şi i se adresa cu familiaritate.

— Nu ştiu.

— În locul dumneavoastră, m-aş ocupa mai ales de băiețel. Eu cred că e o pistă bună, şi nu zic asta pentru că am şi eu un puşti de aceeaşi vârstă.

Până şi şoferii îşi dădeau cu părerea! Coborî la colțul străzii Lepic şi intră în bar să bea ceva. Ploaia şiroia cu picături mari de pe copertina terasei, unde câteva femei stăteau încremenite ca într-un muzeu al figurilor de ceară. Cele mai multe îi erau cunoscute. Câteva îşi duceau probabil clienții la Hotel Beausejour.

Una dintre ele, foarte grasă, care stătea chiar în uşa hotelului şi o ocupa toată, îi zâmbi, crezând că venise pentru ea, apoi îl recunoscu şi se scuză.

Urcă scara prost luminată şi o găsi pe patroană în birou, îmbrăcată de data aceasta cu o rochie de mătase neagră şi purtând ochelari cu ramă de aur. Părul îi era roşu ca focul.

— Luați loc. Mă scuzați o clipă?

Se duse să strige pe scară:

— Emma, un prosop la 17 !

Apoi se întoarse în birou.

— Ați găsit ceva?

— Aş vrea să vă uitați cu atenție la aceste fotografii.

Îi întinse mai întâi cele câteva fotografii de femei selectate de Moers. Patroana le privi una după alta, scuturã de fiecare datã din cap şi i le dãdu înapoi.

— Nu. Nu e deloc genul. E totuşi mai distinsă decât femeile astea. Poate nu chiar foarte distinsă. Vreau să spun că e o femeie „bine". înțelegeți? Pare o femeiuşcă la locul ei, pe când cele din poze ar putea să facă parte dintre clientele mele.

— Şi astea?

Îi arãta acum fotografiile cu bărbații bruneți. Dar ea scutură iar din cap.

— Nu. Nu-i deloc aşa. Nu ştiu cum să vă explic. Ăştia prea arată a venetici. Ştiți, domnul Levine ar fi putut să stea la un hotel mare de pe Champs-Elysees fără să pară nimănui suspect.

— Şi astea?

Întinse ultimul pachet, oftând, iar la a treia fotografie, femeia se opri şi se uită la comisar pe sub sprâncene. Nu era hotărâtă să vorbească?

— El e?

— Poate. Stați să mă apropii de lumină.

O damă urca împreună cu un client, care se ținea în umbra scării.

— Du-te la 7, Clemence. E gata.

Patroana îşi schimbă locul ochelarilor pe nas.

— Da, aş jura că el e. Păcat că nu se mişcă. Dacă l-aş vedea mergând, chiar şi din spate, l-aş recunoaşte imediat. Oricum, sunt puține şanse să mă înşel.

Pe dosul fotografiei, Moers scrisese un rezumat al carierei individului. Maigret constată cu uimire că era probabil un belgian, ca şi legătorul de cărți. Probabil, deoarece era cunoscut sub mai multe nume şi nu i se stabilise niciodată adevărata identitate.

— Mulțumesc.

— Sper că veți ține cont de asta. Aş fi putut să mă prefac că nu-l recunosc. La urma urmelor, s-ar putea să fie nişte oameni periculoşi şi să risc foarte mult.

Era atât de parfumată, iar mirosurile din interior erau atât de tari, încât Maigret se bucură când se văzu afară, pe trotuar, şi respiră mireasma străzilor bătute de ploaie.

Încă nu era ora şapte. Probabil că tânărul Lapointe se dusese la sora lui să-i povestească, aşa cum îi recomandase Maigret, tot ce se petrecuse în cursul zilei la Poliția Judiciară.

Se dovedea un băiat de treabă, încă prea nervos, prea emotiv, însă era posibil să iasă ceva bun din el! Lucas, în biroul său, juca mai departe rolul dirijorului, ținând legătura prin telefon cu toate serviciile, în toate colțurile Parisului sau în alte părți unde erau căutați cei trei.

Janvier, la rândul său, nu-l scăpa din ochi pe Alfonsi, care venise iar la atelierul din strada Turenne şi stătuse aproape o oră la subsol cu Fernande. Comisarul mai bău un pahar de bere, cât să citească notele lui Moers, care îi aminteau de ceva.

Alfred Moss, naționalitate belgiană (?). În jur de patruzeci şi doi de ani. A fost, timp de vreo zece ani, artist de music-hall. Făcea parte dintr-o trupă de acrobați la bară fixă: Moss, Jef and Joe.

Maigret îşi amintea acum. Îşi amintea mai ales de cel care făcea pe clovnul, în haine negre prea largi şi cu pantofi interminabili, cu bărbia albastră, gura imensă şi peruca verde.

Omul părea complet dezarticulat şi, după fiecare acrobație aeriană, revenea pe sol atât de greoi în aparență, încât părea imposibil să nu-şi fi rupt ceva. A lucrat în majoritatea țărilor din Europa şi chiar în Statele Unite, unde a făcut turnee cu circul Barnum timp de patru ani. A renunțat la meserie în urma unui accident.

Urmau numele sub care fusese apoi cunoscut de poliție: Mosselaer, Van Vlanderen, Paterson, Smith, Thomas... Fusese arestat succesiv la Londra, Manchester, Bruxelles, Amsterdam şi de trei-patru ori la Paris.

Totuşi, nu fusese niciodată condamnat, din lipsă de probe. Indiferent de identitate, avea întotdeauna actele în regulă şi vorbea destul de bine patru-cinci limbi ca să-şi schimbe naționalitatea după dorință.

Prima dată fusese arestat la Londra, unde pretindea că este cetățean elvețian şi lucra ca interpret într-un mare hotel. O valijoară cu bijuterii dispăruse dintr-un apartament din care fusese văzut ieşind, dar proprietara bijuteriilor, o americancă în vârstă, a mărturisit că ea îl chemase în apartament ca să-i traducă o scrisoare primită din Germania.

Patru ani mai târziu, la Amsterdam, fusese bănuit de furt prin înşelăciune. Nici atunci nu s-a putut aduce vreo dovadă şi, o vreme, a dispărut din circulație.

Apoi se ocupase de el, tot fără rezultat. Serviciul de Informații Generale de la Paris, într-o perioadă în care traficul cu aur se practica la frontiere pe scară mare, iar Moss, devenit Joseph Thomas, făcea naveta între Franța şi Belgia. Trecuse prin momente bune şi momente proaste, locuind când într-un hotel de lux, când în altul amărât.

Nu mai fusese semnalat nicăieri de trei ani. Nu se ştia nici în ce țară, nici sub ce nume lucra, dacă mai lucra.

Maigret se îndreptă spre cabina telefonică şi îl sună pe Lucas.

— Urcă la Moers şi cere-i toate informațiile despre un oarecare Moss. Da. Spune-i că e unul dintre suspecți. Iți va da semnalmentele şi restul. Fă un apel general. Dar să nu fie arestat. Dacă e găsit, să nu fie deranjat în nici un fel, înțelegi ?

— Am înțeles, şefule. Mi-a mai fost semnalat un copil.

— Unde?

— Pe bulevardul Denfert-Rochereau. Am trimis pe cineva. Aştept. N-am destui oameni. A mai fost şi un apel de la Gara de Nord. Acolo a plecat Torrence.

Simți nevoia să meargă puțin pe jos, prin ploaie, şi trecu prin Piața Anvers, unde privi banca, şiroind de apă în acel moment, pe care aşteptase doamna Maigret. în față, pe imobilul din colțul cu bulevardul Trudaine, se afla un panou pe care era scris cu litere mari şi albicioase: Dentist.

Îşi făgădui să revină în acel loc. Voia să facă o mulțime de lucruri acolo, pe care le amâna mereu din cauza altora mai urgente. Urcă într-un autobuz. Când ajunse acasă, în fața uşii, se miră că nu auzea zgomot în bucătărie, că nu simțea nici un miros. Intră, traversă sufrageria, unde masa nu era pregătită, şi o văzu, în sfârşit, pe doamna Maigret, în combinezon, scoțându-şi ciorapii.

Această postură era atât de neobişnuită, încât el nu găsi nimic de spus, iar ea izbucni în râs când îl văzu atât de mirat.

— Eşti supărat, Maigret.

Vocea ei exprima o bună dispoziție aproape agresivă, necunoscută lui, şi Maigret observă pe pat cea mai bună rochie a soției sale şi pălăria pe care o purta numai la ocazii deosebite.

— Va trebui să te mulțumeşti cu o masă rece. Închipuiești că am fost atât de ocupată, încât n-am avut timp să pregătesc nimic de mâncare. De altfel, zilele astea ai venit foarte rar la masa de prânz.

Şi, aşezată în berjeră, îşi masa picioarele oftând de plăcere.

— Cred că n-am mers atâta în viața mea!

Maigret rămânea în picioare, fără să-şi scoată

pardesiul şi pălăria udă, se uita la dânsa şi aştepta, iar ea îi punea înadins răbdarea la încercare.

— Am început cu marile magazine, deşi eram aproape sigură că e inutil. Dar nu se ştie niciodată ; şi nu voiam să-mi reproşez mai târziu neglijența. Apoi am străbătut toată strada La Fayette, am luat-o pe strada Notre-Dame-de-Lorette şi m-am plimbat pe străzile Blanche şi Clichy. După care m-am îndreptat spre Operă, numai pe jos, chiar şi când a început să plouă. Trebuie să ştii că ieri, fără să-ți spun, am „făcut" deja cartierele Ternes şi Champs-Elysees. Tot ca să fiu cu conştiința împăcată, pentru că bănuiam că pe-acolo e prea scump.

În sfârşit, Maigret rosti cuvintele pe care ea le aştepta, pe care încerca să le provoace de atâta timp.

— Ce ai căutat?

— Păi, pălăria! N-ai înțeles? Povestea asta nu-mi dădea pace. Mi-am spus că nu e o treabă pe care s-o facă bărbații. Un taior e un taior, mai ales un taior albastru. Dar o pălărie e cu totul altceva, şi o privisem cu multă atenție. Pălăriile albe sunt la modă de câteva săptămâni. Numai că o pălărie nu seamănă niciodată perfect cu alta. înțelegi? Nu te deranjează hrana rece? Am adus mezeluri de la magazinul italian, jambon de Parma, mânătărci în oțet şi o mulțime de antreuri preparate.

— Şi pălăria ?

— Te interesează, Maigret? Deocamdată, din a ta se scurge apa pe covor. Ar fi bine s-o dai jos din cap.

Reuşise, pentru că altfel nu l-ar fi tachinat aşa şi nu şi-ar fi permis să se joace aşa cu el. Era mai bine s-o lase să spună singură şi să stea posac, pentru că ştia că-i face plăcere.

În timp ce ea îmbrăca o rochie de lână, Maigret se aşeză pe marginea patului.

— Am bănuit eu că nu e o pălărie de la o mare modistă şi că nu aveam de ce să caut pe Rue de la Paix, pe Saint-Honore sau pe bulevardul Matignon. De altfel, aceste case

de modă nu expun nimic în vitrină şi aş fi fost nevoită să intru şi să fac pe clienta. Mă vezi încercând pălării la Caroline Reboux sau la Rose Valois ? Dar nu era nici o pălărie de la Galeries sau de la Printemps.

Totuşi, era o pălărie de la o modistă, şi încă de la una cu gust. De aceea, am luat la rând toate casele de modă mici, îndeosebi cele din jurul Pieței Anvers, în fine, nu foarte departe. Am văzut vreo o sută de pălării albe; totuşi, m-am oprit în fața unei pălării gri deschis, pe strada Caumartin, la „Helene et Rosine". Era exact aceeaşi pălărie, doar că în alt ton, şi sunt sigură că nu m-am înşelat. Ți-am spus că pălăria doamnei cu băieţelul avea o porțiune de voaletă, lată de trei-patru degete, care cădea peste ochi. Pălăria gri avea şi ea aceeaşi voaletă.

— Ai intrat?

Maigret trebuia să facă eforturi să nu zâmbească, pentru că era prima dată când timida doamnă Maigret se amesteca într-o anchetă şi probabil tot prima dată când intra în magazinul unei modiste din cartierul Operei.

— Te miră ? Ți se pare că arăt ca o grăsană trecută? Da, am intrat. Mi-era teamă să nu fie închis. Am întrebat cât se poate de natural dacă nu avea aceeaşi pălărie pe alb. Doamna mi-a răspuns că nu, că aveau un albastru deschis, un galben şi un verde-jad. Şi a adăugat că avusese aceeaşi pălărie pe alb, dar că o vânduse de mai bine de o lună.

— Ce-ai făcut? întrebă el, foarte curios.

— Am tras aer adânc în piept şi i-am spus: „Chiar aceea pe care am văzut-o la una dintre prietenele mele". Mă vedeam în oglinzi, pentru că erau oglinzi de jur-împrejur în tot magazinul, şi eram foarte roşie la față. „O cunoaşteți pe contesa Panetti?", m-a întrebat ea cu o mirare deloc măgulitoare. „Am întâlnit-o. Mi-ar părea bine s-o revăd, pentru că am obținut o informație pe care mi-o ceruse şi nu-i mai

găsesc adresa." „Presupun că stă tot la..." A fost gata să se oprească. Nu avea deplină încredere în mine. Dar n-a îndrăznit să nu-şi sfârşească fraza. „Presupun că stă tot la Claridge."

Doamna Maigret îl privea triumfătoare şi totodată ironică, deşi un tremur uşor al buzelor îi trăda îngrijorarea. El juca jocul până la capăt şi bombăni:

— Sper că nu te-ai dus să-l iei la întrebări pe portarul de la Claridge?

— M-am întors imediat acasă. Eşti supărat ?

— Nu.

— Ți-am dat destulă bătaie de cap cu povestea asta ca să nu încerc să te ajut. Acum, haide să mănânci; sper că nu pleci acolo nemâncat.

Această cină îi aminti de primele lor mese împreună, când ea descoperea Parisul şi se minuna de mulțimea de mâncăruri gata preparate vândute de magazinele italiene. Era mai curând o gustărică decât o cină.

— Crezi că informația e bună ?

— Cu condiția să nu te fi înşelat în privința pălăriei.

— De asta sunt sigură. Cât priveşte pantofii, însă, nu aveam aceeaşi certitudine.

— Care pantofi?

— Când stai pe o bancă într-un părculeț, ai în fața ochilor pantofii celui de lângă tine. După ce i-am privit cu atenție, am văzut că era jenată şi că încerca să țină picioarele sub bancă.

— De ce?

— Să-ți explic, Maigret. Nu face mutra asta. Nu-i vina ta că nu te pricepi la chestiile femeieşti. Să presupunem că o persoană obişnuită cu marile case de modă vrea să pară o mică burgheză şi să treacă neobservată! Cumpără un taior de gata, lucru foarte uşor. Poate să-şi cumpere şi o pălărie

nu foarte luxoasă, chiar dacă nu sunt foarte sigură de pălărie.

— Ce vrei să spui?

— Că o avea dinainte, dar că s-a gândit că va semăna îndeajuns cu celelalte pălării albe purtate de tinere în acest sezon. îşi dă jos bijuteriile, perfect! Dar e ceva cu care îi va fi greu să se obişnuiască: pantofii cumpărați de gata. Dacă te încalți de la marii creatori de pantofi, ajungi să ai picioarele delicate. M-ai auzit destul de mult plângându-mă ca să ştii că femeile au picioarele sensibile. De aceea, doamna îşi păstrează pantofii făcuți la comandă, crezând că nu vor fi remarcați. A fost o greşeală, pentru că eu mă uit în primul rând la pantofi. De obicei, lucrurile se întâmplă invers: vedem femei drăguțe şi elegante care poartă o rochie scumpă sau o haină de blană şi au în picioare pantofi ieftini.

— Avea pantofi scumpi?

— Pantofi făcuți la comandă. Dar nu sunt destul de priceută în privința asta ca să ştiu de unde provin. Poate că alte femei ar fi ştiut să spună.

După ce mâncă, Maigret îşi îngădui să bea un păhărel de lichior de porumbe şi să fumeze o pipă aproape întreagă.

— Te duci la Claridge? Te întorci târziu?

Luă un taxi, coborî în fața hotelului, pe Champs-Elysees, şi se îndreptă spre biroul portarului. Era deja portarul de noapte, pe care îl cunoştea de ani de zile, şi era mai bine aşa, pentru că portarii de noapte ştiu de obicei mai multe despre clienți decât cei de zi.

Sosirea sa într-un astfel de loc producea întotdeauna acelaşi efect. Putea să-i vadă pe angajații de la recepție, pe subdirector şi chiar pe liftier încruntându-se şi întrebându-se ce nu era în regulă. Hotelurile de lux se feresc cit pot de scandaluri, iar prezența unui comisar de la Poliția Judiciară anunță rareori ceva bun.

— Ce mai faci, Benoit?

— Binişor, domnule Maigret. Americanii încep să aducă bani.

— Contesa Panetti e tot aici?

— A plecat de vreo o lună. Vreți să văd data exactă?

— Era cu familia?

— Care familie?

Totul era calm la ora aceea. Cei mai mulți dintre clienți erau plecați la teatru sau la cină. în lumina aurie, băieții de bagaje stăteau pe lângă coloane, fără ocupație, uitându-se de departe la comisar, pe care toți îl cunoşteau din vedere.

— Nu am întâlnit niciodată pe cineva din familie. De ani de zile stă aici... şi...

— Spune-mi, ai văzut-o pe contesă cu o pălărie albă?

— Sigur că da. A primit una cu câteva zile înainte de plecare.

— Purta şi un taior albastru?

— Nu. Probabil că faceți o confuzie, domnule comisar. Taiorul albastru este al cameristei, adică al domnişoarei care o însoțeşte.

— N-ai văzut-o niciodată pe contesa Panetti în taior albastru?

— Dacă ați cunoaşte-o, nu m-ați mai întreba asta!

Pentru orice eventualitate, Maigret îi întinse fotografiile de femei selectate de Moers.

— E vreuna care seamănă cu ea?

Benoit se uită la comisar uluit.

— Sunteți sigur că nu vă înşelați ? îmi arătați fotografiile unor femei care nu au treizeci de ani şi contesa are aproape şaptezeci! Ar trebui să luați informații despre ea de la colegii dumneavoastră de la „mondenă", care cu siguranță o cunosc. Aici avem de-a face cu fel de fel de oameni! Iar contesa este una dintre cele mai originale cliente ale noastre.

— Mai întâi, ştii cine e ?

— E văduva contelui Panetti, omul muniţiilor şi al industriei grele din Italia. Ea se plimbă peste tot: Paris, Cannes, Egipt. Cred că merge în fiecare an şi la Vichy.

— Bea?

— Bea şampanie în loc de apă şi nu m-ar mira deloc dacă şi-ar spăla dinţii direct cu Pommery[2]! Se îmbracă precum o tinerică, se machiază ca o păpuşă şi îşi petrece cea mai mare parte a nopţilor prin cabarete.

— Şi camerista ?

— N-o cunosc prea bine. Le schimbă des. Pe ultima am văzut-o doar anul ăsta. Anul trecut, avea o fată înaltă şi roşcată, maseuză de profesie, pentru că cere să fie masată zilnic.

— Ştii numele fetei ?

— Gloria şi nu mai ştiu cum. Nu mai am fişa ei, dar aflaţi la recepţie. N-am habar dacă e italiancă sau doar de undeva din Sud, poate chiar din Toulouse.

— O brunetă mică de statură ?

— Da, elegantă, la locul ei, drăguţă. O vedeam rar. Nu ocupa o cameră separată, ci locuia în apartamentul unde lua masa cu stăpâna ei.

— Bărbaţi?

— Doar ginerele, care a venit s-o vadă din când în când.

— Când anume ?

— Cu puţin timp înainte de plecare. In privinţa datelor, întrebaţi la recepţie. Nu locuia la hotel.

— Îi ştii numele ?

— Krynker, aşa cred. E ceh sau ungur.

— Unul brunet, destul de gras, la vreo patruzeci de ani?

— Nu. Foarte blond şi mult mai tânăr. Dacă-i dau treizeci de ani...

---

[2] Marcă de şampanie franţuzească (n.t.).

Au fost întrerupți de un grup de americance în rochii de seară, care lăsau cheile şi cereau un taxi.

— Acum, dacă o fi fost chiar ginerele ei...

—Avea aventuri?

— Nu ştiu. Nu spun nici nu, nici da.

— I s-a întâmplat ginerelui să-şi petreacă noaptea aici?

— Nu. Dar au ieşit împreună de câteva ori.

— Însoțiți de cameristă ?

— Nu o însoțea niciodată seara pe contesă. Nici n-am văzut-o vreodată în rochie de seară.

— Ştii unde s-au dus ?

— La Londra, dacă-mi amintesc bine. Dar stați puțin! Cred că mi-am amintit ceva. Ernest, vino încoace! Nu-ți fie teamă. Contesa Panetti şi-a lăsat aici bagajele mari?

— Da, domnule.

Portarul continuă:

— Se întâmplă deseori ca unii clienți, care sunt obligați să plece un timp, să lase aici o parte din bagaje. Avem o magazie anume pentru ei. Contesa şi-a lăsat aici valizele.

— N-a spus când se întoarce ?

— Nu, după câte ştiu.

— A plecat singură?

— A luat-o şi pe cameristă cu ea.

— Cu taxiul ?

— Asta ar trebui să-l întrebați pe colegul meu care e de serviciu ziua. îl găsiți mâine dimineață de la opt.

Maigret scoase din buzunar fotografia lui Moss. Portarul aruncă o privire şi se strâmbă imediat.

— Pe ăsta n-o să-l găsiți aici!

— Îl cunoşti?

— Paterson. L-am cunoscut sub numele de Mosselaer când lucram la Milano, în urmă cu cincisprezece ani. Are fişă în toate marile hoteluri şi nu riscă. Ştie că nu i s-ar da

nici o cameră şi că nu ar fi lăsat nici măcar să treacă prin hol.

— Nu l-ai zărit în ultimul timp ?

— Nu. Dacă l-aş întâlni, i-aş cere imediat cele o sută de lire pe care le-a împrumutat de la mine

pe vremuri şi pe care a uitat să mi le mai înapoieze.

— Colegul tău de zi are telefon?

— Puteți încerca să-l sunați la vila lui de la Saint-Cloud, însă rareori răspunde. Nu-i place să fie deranjat seara şi, de cele mai multe ori, scoate telefonul din priză.

Totuşi, omul răspunse. Maigret auzea în receptor şi muzica de la radio.

— Probabil că şeful de la bagaje v-ar putea da un răspuns mai precis. Nu-mi amintesc să fi chemat un taxi. De obicei, când părăseşte hotelul, eu cumpăr biletele de tren sau de avion.

— Şi acum nu s-a întâmplat aşa ?

— Nu. Abia acum îmi dau seama. Poate că a plecat cu o maşină particulară.

— Nu ştii dacă ginerele, Krynker, avea o maşină?

— Sigur că da. O maşină mare, americană, de culoarea ciocolatei.

— Mulțumesc. Probabil că o să ne întâlnim mâine dimineață.

Trecu pe la recepție, unde subdirectorul în haină neagră şi pantaloni dungați ținu să-i aducă personal fişele.

— A părăsit hotelul în ziua de 16, în cursul serii. Am nota de plată în fața mea.

— Era singură?

— Văd două dejunuri în ziua ceea. înseamnă că a mâncat cu doamna ei de companie.

— Vreți să-mi încredințați această notă de plată?

In notă se putea vedea, pe zile, ce cheltuieli făcuse contesa la hotel, iar Maigret voia să le studieze pe îndelete.

— Cu condiția să mi-o înapoiați! Altfel, vom avea probleme cu domnii de la fisc. De fapt, de ce face poliția o anchetă despre o personalitate precum contesa Panetti?

Preocupat, Maigret era gata să răspundă: „Din cauza nevestei mele!"

Dar se abținu la timp şi mormăi:

— Încă nu ştiu. O poveste cu o pălărie.

Capitolul 6
Spălătoria Vert-Galant

Maigret împinse uşa turnantă şi descoperi ghirlandele de lumină de pe Champs-Elysees, care, pe ploaie, îl făceau întotdeauna să se gândească la nişte ochi umezi; se pregătea să meargă pe jos spre sensul giratoriu, când, deodată, se încruntă. De lângă trunchiul unui copac, nu departe de o florăreasă care se ferea de ploaie, Janvier îl privea jalnic şi comic totodată, vrând parcă să-i dea de înțeles ceva.

Se îndreptă spre el.

— Ce faci aici ?

Inspectorul îi arătă o siluetă care se profila în fața uneia dintre puținele vitrine luminate. Era Alfonsi. Părea foarte interesat de o vitrină cu valize.

— Vă urmăreşte. Aşa se face că şi eu vă urmăresc.

— S-a întâlnit cu Liotard, după vizita de la atelier?

— Nu. I-a telefonat.

— Dă-i pace. Vrei să te duc acasă?

Janvier locuia aproape în drumul lui, pe strada Reaumur. Alfonsi îi privi pe amândoi plecând, păru surprins, derutat, apoi, în timp ce Maigret chema un taxi, se hotărî să o ia în direcția opusă şi se îndreptă spre Etoile.

— Noutăți?

— Cu grămada. Aproape prea multe.

— Mâine dimineață îl mai urmăresc pe Alfonsi?

— Nu. Vino la birou. Probabil că va fi de lucru pentru toată lumea.

După plecarea inspectorului, Maigret îi spuse şoferului:

— Ia-o pe strada Turenne.

Nu era târziu. Trăgea ceva speranțe să vadă lumină în atelier. Ar fi fost momentul ideal să stea serios de vorbă cu Fernande, aşa cum voia să facă de mult timp.

Zări o lumină reflectată în geam şi coborî din maşină, dar constată că înăuntru era întuneric, ezită să bată la uşă, apoi porni spre Poliția Judiciară, unde Torrence era de serviciu, şi îi dădu acestuia instrucțiuni.

Intră în apartament în vârful picioarelor, pentru că doamna Maigret tocmai se culcase. în timp ce se dezbrăca pe întuneric, ca să n-o trezească, ea îl întrebă:

— Pălăria?

— A fost într-adevăr cumpărată de contesa Panetti.

— Ai vorbit cu ea?

— Nu. Însă are în jur de şaptezeci şi cinci de ani.

Se culcă prost dispus sau preocupat. Când se trezi, constată că ploaia nu se oprise, apoi se tăie bărbierindu-se.

— Îți continui ancheta? îşi întrebă el soția, care, cu părul prins în bigudiuri, îi servea micul dejun.

— Am altceva de făcut? întrebă ea cit se poate de serioasă.

— Nu ştiu. Dacă tot ai început...

Cumpără un ziar din colțul bulevardului

Voltaire, dar nu găsi nici o nouă declarație a lui Philippe Liotard, nici o altă provocare. Portarul de noapte de la Claridge fusese discret, pentru că nu se pomenea nimic nici despre contesă.

La Poliția Judiciară, Lucas, schimbându-l pe Torrence, primise instrucțiuni şi maşinăria funcționa ; contesa italiană era căutată acum pe Coasta de Azur şi în capitalele străine, poliția interesându-se în acelaşi timp de numitul Krynker şi de cameristă.

Pe platforma autobuzului, în jurul căreia cădea o ploaie măruntă, un călător citea ziarul în fața lui Maigret, iar comisarul remarcă un titlu care îl făcu să viseze : Ancheta bate pasul pe loc.

Câte persoane se ocupau de acest lucru chiar în acel moment? Erau supravegheate gările, porturile şi aerodromurile. Hotelurile erau cercetate. Nu doar la Paris şi în Franța, ci şi la Londra, Bruxelles, Amsterdam şi Roma, unde era căutat Alfred Moss.

Maigret străbătu strada Turenne, intră la Tabac des Vosges ca să cumpere un pachet de tutun şi, cu aceeaşi ocazie, bău un pahar de vin alb. Nu mai erau jurnalişti, doar oameni din cartier, cărora începuse să le scadă interesul.

Uşa atelierului era închisă. Bătu şi o văzu curând pe Fernande urcând de la subsol pe scara în spirală. Cu părul pe bigudiuri, ca doamna Maigret, îl văzu pe geam şi avu o ezitare, apoi veni să-i deschidă uşa.

— Aş vrea să stăm puțin de vorbă.

Pe scară era răcoare, pentru că soba nu fusese aprinsă.

— Preferați să coborâm ?

O urmă în bucătărie, unde tocmai făcea curățenie când o deranjase.

Părea obosită şi ea, iar în privire i se putea citi un fel de descurajare.

— Vreți o ceaşcă de cafea? E caldă.

Maigret acceptă, aşezându-se lângă masă, apoi Fernande luă loc în fața lui, trăgându-şi poalele capotului peste genunchi.

— Alfonsi a venit ieri din nou. Ce vrea?

— Nu ştiu. E interesat mai ales de întrebările pe care mi le puneți, îmi recomandă să n-am încredere în dumnea-voastră.

— I-ați vorbit despre tentativa de otrăvire?

— Da.

— De ce?

— Nu mi-ați cerut să nu spun la nimeni. Nu mai ştiu cum a venit vorba. Lucrează pentru Liotard şi e normal ca acesta să ştie.

— Nimeni altcineva nu v-a mai vizitat?

I se păru că ezită, dar poate că era efectul oboselii care pusese stăpânire pe soția flamandului. Îşi umpluse un bol cu cafea. Probabil că se străduia să reziste bând multă ca-fea tare.

— Nu. Nimeni.

— I-ați spus soțului de ce nu-i mai aduceți de mâncare ?

— Am reuşit să-l anunț. Vă mulțumesc.

— Nu v-a telefonat nimeni?

— Nu. Nu cred. Se mai întâmplă să aud soneria. Dar, până urc, nu mai răspunde nimeni.

Maigret scoase din buzunar fotografia lui Alfred Moss.

— Îl cunoaşteți pe acest om?

Ea se uită la fotografie, apoi la Maigret şi răspunse cât se poate de natural:

— Bineînțeles.

— Cine este?

— E Alfred, fratele soțului meu.

— Nu l-ați mai văzut de mult timp ?

— Îl văd rar. Uneori, trece şi un an fără să vină. Stă mai mult în străinătate.

— Ştiți cu ce se ocupă ?

— Nu exact. Frans spune că e un amărât, un ratat care n-a avut niciodată noroc.

— Nu v-a vorbit despre profesia lui ?

— Ştiu că a lucrat la un circ, că era acrobat, că a căzut şi a suferit o fractură la coloană.

— Şi de atunci?

— Nu e un fel de impresar?

— Vi s-a spus că nu se numeşte Steuvels, ca fratele lui, ci Moss ? Vi s-a explicat de ce ?

— Da.

Se codea să continue, se uita la fotografia lăsată de Maigret pe masă, lângă holurile cu cafea, apoi se ridică să închidă gazul sub o cratiță cu apă.

— În parte, a trebuit să ghicesc. Poate că dacă l-ați întreba pe Frans, v-ar spune mai multe. Ştiți că părinții lui erau foarte săraci, dar ăsta nu e tot adevărul. în realitate, mama lui făcea la Gand, sau mai curând într-o mahala rău famată a oraşului, aceeaşi meserie pe care o făceam şi eu înainte. Şi mai şi bea. Mă întreb dacă nu era pe jumătate nebună. A avut şapte-opt copii şi, în majoritatea cazurilor, nu ştia cine era tatăl. Frans şi-a ales mai târziu numele de Steuvels. Pe mama lui o chema Mosselaer.

— A murit?

— Probabil că da. Nu vrea să vorbească despre asta.

— A rămas în legătură cu frații şi surorile lui ?

— Nu cred. Doar Alfred vine să-l vadă din când în când, destul de rar. Cred că o duce când bine, când rău, pentru că uneori pare prosper, e bine îmbrăcat, coboară din taxi în fața casei şi aduce cadouri, iar alte dăți arată destul de jalnic.

— Când l-ați văzut ultima dată?

— Stați să mă gândesc. Cred că sunt de atunci cel puțin două luni.

— A rămas la masă?

— Ca de obicei.

— Spuneți-mi, cu ocazia acestor vizite, soțul nu încerca niciodată să vă îndepărteze sub un pretext oarecare?

— Nu. De ce? Se întâmpla să rămână singuri în atelier, dar, de jos, de unde găteam, aş fi putut auzi ce-şi spuneau.

— Despre ce vorbeau?

— Despre nimic în mod deosebit. Moss îşi amintea cu plăcere de timpurile când era acrobat şi de ţările în care fusese. Şi tot el făcea aproape întotdeauna aluzii la copilăria şi la mama lor, şi aşa am mai aflat şi eu câte ceva.

— Presupun că Alfred e mai tânăr?

— Cu trei sau patru ani. Pe urmă, Frans îl conducea uneori până la colţul străzii. E singurul moment când nu eram cu ei.

— Nu discutau niciodată despre afaceri ?

— Niciodată.

— Alfred n-a venit niciodată cu prieteni sau prietene ?

— Nu, întotdeauna singur. Cred că a fost căsătorit cândva. Nu sunt sigură. Cred că a făcut o aluzie. In orice caz, a iubit o femeie şi a suferit.

Atmosfera era călduţă şi calmă în mica bucătărie, de unde nu puteai vedea nimic afară şi unde trebuia să ţii lumina aprinsă tot timpul. Maigret ar fi vrut să-l aibă în faţă pe Frans Steuvels şi să-i vorbească aşa cum îi vorbea soţiei sale.

— Mi-aţi spus, data trecută când am fost aici, că ieşeaţi aproape întotdeauna împreună. Totuşi, mergea din când în când la bancă.

— Da, dar e la doi paşi de-aici. Trebuia doar să traverseze Piaţa Vosges.

— Altfel, eraţi împreună de dimineaţa şi până seara?

— Aproape. Făceam piaţa, bineînţeles, dar aici în cartier. Uneori, după câte o lună de zile, mă duceam în centru să cumpăr câte ceva. Nu sunt foarte cochetă, după cum aţi putut să vă daţi seama.

— Nu mergeaţi niciodată să vă vedeţi familia?

— Le am doar pe mama şi pe sora mea, la Concarneau, şi a fost nevoie de o telegramă falsă ca să le fac o vizită.

Parcă ceva îl supăra pe Maigret.

— Nu aveați nici o zi fixă în care ieşeați ?

La rândul ei, Fernande părea că face un efort ca să înțeleagă ce dorea şi să-i răspundă.

— Nu. în afara zilei când duc rufele la spălat.

— Nu spălați rufele aici ?

— Unde să le spăl? Trebuie să aduc apă de la parter. Nu pot să pun rufele la uscat în atelier, şi la subsol nu s-ar usca. O dată pe săptămână, vara, şi la două săptămâni, iarna, mă duc la spălătorie, pe Sena.

— În ce loc ?

— Scuarul Vert-Galant. Puțin mai jos de Pont-Neuf. îmi ia o jumătate de zi. A doua zi dimineață, mă duc să iau rufele uscate, numai bune de călcat.

Maigret se destindea în mod vizibil, îşi fuma pipa cu mai multă plăcere, iar privirea îi devenise mai vioaie.

— Aşadar, o zi pe săptămână, vara, şi o zi din cincisprezece, iarna, Frans era singur aici.

— Nu toată ziua.

— Mergeați la spălătorie dimineața sau după-amiaza?

— După-amiaza. Am încercat să mă duc dimineața, însă era greu, din cauza treburilor casei.

— Aveați o cheie a casei?

— Firește.

— V-ați folosit des de ea?

— Ce vreți să spuneți ?

— Vi s-a întâmplat, la întoarcere, să nu vă găsiți soțul în atelier?

— Rar.

— S-a întâmplat?

— Da, aşa cred.

— Recent?

Se gândise şi ea la acelaşi lucru, deoarece ezita.

— În săptămâna când am plecat la Concarneau.

— În ce zi duceți rufele la spălat ?

— Lunea.

— S-a întors târziu ?

— Nu cu mult după sosirea mea. Poate după o oră.

— L-ați întrebat unde fusese?

— Nu-l întreb niciodată nimic. E liber. N-am eu căderea să-i pun întrebări.

— Nu știți dacă a părăsit cartierul ? Nu v-ați îngrijorat ?

— Eram în uşă când s-a întors. L-am văzut coborând din autobuz la colțul străzii Francs-Bourgeois.

— Autobuzul care vine din centru sau dinspre Piața Bastiliei?

— Din centru.

— După cât pot să-mi dau seama din fotografie, cei doi frați au aceeaşi statură.

— Da. Alfred pare mai slab, pentru că are trăsăturile fine, însă are corpul mai musculos. Au fizionomii diferite, dar acelaşi păr roşcat. Totuşi, din spate, asemănarea e frapantă şi mi s-a întâmplat să-i confund uneori.

— Atunci când l-ați văzut pe Alfred, cum era îmbrăcat ?

— Depinde, v-am spus.

— Credeți că i s-a întâmplat să împrumute bani de la fratele lui?

— M-am gândit şi eu, dar nu mi se pare probabil. în orice caz, nu de față cu mine.

— La ultima vizită, purta cumva un costum albastru?

Ea îl privi în ochi. înțelesese.

— Sunt aproape sigură că purta un costum închis la culoare, dar mai curând gri decât albastru. Când trăieşti la lumină artificială, nu mai eşti atent la culori.

— Cum făceați cu banii, dumneavoastră şi soțul ?

— Care bani?

— Vă dădea în fiecare lună bani pentru mâncare?

— Nu. Îi ceream când nu mai aveam.

— Nu protesta niciodată ?

Ea roşi puțin.

— Era distrat. Avea mereu impresia că mi-a dat bani cu o zi în urmă. Şi spunea mirat: „Iar?"

— Şi pentru lucrurile personale, pentru rochii, pălării ?

— Ştiți, cheltuiesc atât de puțin!

Apoi îl chestionă ea, ca şi cum ar fi aşteptat de mult acel moment:

— Să ştiți, domnule comisar, că nu sunt foarte inteligentă, dar nici chiar atât de proastă.

Dumneavoastră m-ați interogat, inspectorii dumneavoastră m-au interogat, la fel şi jurnaliştii, fără să mai vorbim de furnizori şi de oamenii din cartier. Un tinerel de şaptesprezece ani, care face pe detectivul amator, chiar m-a oprit pe stradă şi mi-a citit nişte întrebări trecute într-un carnețel. înainte de orice, aş vrea să-mi răspundeți cu sinceritate. Credeți că Frans e vinovat ?

— De ce anume să fie vinovat?

— Ştiți bine: de a fi ucis un om şi de a-i fi ars corpul în sobă.

Maigret ezită. Ar fi putut să-i spună orice, dar voia să fie sincer.

— Habar n-am.

— În acest caz, de ce-l mai țin la închisoare ?

— Mai întâi, asta nu depinde de mine, ci de judecătorul de instrucție. Apoi, nu trebuie pierdut din vedere că toate dovezile materiale sunt împotriva lui.

— Dinții! exclamă ea cu ironie.

— Şi mai ales petele de sânge de pe costum. Şi nu uitați nici valiza care a dispărut.

— Şi pe care n-am văzut-o niciodată!

— N-are importanță. Alții au văzut-o, cel puțin un inspector. Şi mai e şi faptul că, aşa, din întâmplare, ați fost chemată în provincie în acel moment de o telegramă falsă. Acum, între noi fie vorba, adaug că, dacă ar depinde de mine, aş prefera să vă văd soțul în libertate, dar că aş ezita să-i dau drumul, pentru binele lui. Ați văzut ce s-a întâmplat ieri?

— Da. Exact la asta mă gândeam.

— Vinovat sau nu, se pare că există oameni pe care îi deranjează.

— De ce mi-ați adus fotografia fratelui său?

— Pentru că individul, contrar părerii pe care o aveți despre el, este un răufăcător periculos.

— A ucis?

— E improbabil. Astfel de oameni ucid rareori. Dar este căutat de poliția din trei-patru țări şi de mai bine de cincisprezece ani trăieşte din furturi şi escrocherii. Vă miră?

— Nu.

— V-a trecut prin minte ?

— Când Frans mi-a spus că fratele lui e nefericit, am avut impresia că nu folosea cuvântul „nefericit" cu sensul obişnuit. Credeți că Alfred ar fi fost în stare să răpească un copil?

— Vă răspund încă o dată că n-am habar. Apropo, ați auzit de contesa Panetti?

— Cine e?

— O italiancă foarte bogată care locuia la Claridge.

— A fost omorâtă şi ea ?

— Posibil, după cum e foarte posibil să petreacă pur şi simplu perioada Carnavalului la Cannes sau la Nisa. Voi afla diseară. Aş vrea să mai arunc o privire în registrul soțului.

— Veniți. Am o mulțime de întrebări să vă pun, care numi vin acum în minte. Mă gândesc la ele când nu sunteți

aici. Ar trebui să le notez, ca tânărul care face pe detectivul.

Îl pofti înaintea ei pe scară şi aduse de pe un raft un registru gros de culoare neagră, examinat de poliție de cincişase ori.

La sfârşit, un index cuprindea numele clienților vechi sau noi în ordine alfabetică. Panetti nu era acolo, nici Krynker.

Steuvels avea un scris mărunt, fără continuitate, cu litere ce se încălecau, şi un mod ciudat de a face literele r şi t.

— Ați auzit vreodată de numele Krynker?

— Nu, după câte îmi amintesc. Vedeți dumneavoastră, trăiam împreună zi de zi, dar nu consideram că am dreptul să-i pun întrebări. Uneori se pare că uitați, domnule comisar, că nu sunt o femeie ca toate celelalte. Amintiți-vă de unde m-a luat. Gestul lui m-a mirat întotdeauna. Şi abia acum, după discuția pe care am avut-o, îmi trece prin minte că poate a făcut-o gândindu-se la ceea ce fusese mama lui.

Maigret, ca şi cum n-ar mai fi ascultat, se îndreptă cu paşi mari spre uşă, o deschise cu o mişcare bruscă şi îl apucă pe Alfonsi de gulerul pardesiului din păr de cămilă.

— Ia vino încoace. Nu te potoleşti! Chiar vrei să te ții în fiecare zi după mine?

Celălalt încercă să facă pe grozavul, dar mâna comisarului îl strângea de guler şi îl scutura ca pe un manechin.

— Ia să-mi spui ce cauți aici!

— Aşteptam să plecați.

— Ca s-o necăjeşti pe această femeie?

— E dreptul meu. Din moment ce acceptă să mă primească...

— Ce cauți ?

— Întrebați-I pe maestrul Liotard!

— Liotard sau nu, te avertizez că, prima dată când te mai prind pe urmele mele, te bag la răcoare pentru vagabondaj special! Ai auzit ?

Nu era o vorbă în vânt. Maigret ştia că femeia cu care trăia Alfonsi îşi petrecea cea mai mare parte a nopților în cabaretele din Montmartre şi că nu ezita să meargă la hotel cu străinii aflați în trecere.

Când se întoarse la Fernande, parcă i se luase o piatră de pe inimă, iar silueta fostului inspector putea fi zărită dispărând în ploaie spre Piața Vosges.

— Ce fel de întrebări vă pune?

— Mereu aceleaşi. Vrea să ştie ce mă întrebați, ce v-am răspuns, ce vă interesează, obiectele pe care le-ați examinat.

— După părerea mea, de-acum înainte are să vă lase în pace.

— Credeți că maestrul Liotard îi va face rău soțului meu?

— În orice caz, dacă tot am ajuns aici, să-l lăsăm să continue.

Se văzu nevoit să coboare iar, pentru că uitase fotografia lui Moss pe masa din bucătărie. Apoi, în loc să se îndrepte spre Quai des Orfevres, traversă strada şi intră în dugheana cizmarului.

Acesta, deşi era abia nouă dimineața, dăduse pe gât câteva pahare şi mirosea a vin alb.

— Merge treaba, domnule comisar?

Prăvălia se afla exact în fața atelierului. Când ridicau ochii, cizmarul şi legătorul de cărți nu puteau să nu se vadă, fiecare fiind ocupat cu munca lui, despărțiți doar de lățimea străzii.

— Vă amintiți de unii dintre clienții vecinului de peste drum?

— De unii, da.

— De acesta?

Îi puse fotografia sub ochi, în timp ce Fernande îi observa îngrijorată de pe partea cealaltă a străzii.

— Eu îi spun clovnul.

— De ce?

— Nu ştiu. Pentru că mi se pare că are o mutră de clovn.

Deodată, se scărpină în cap şi păru că făcuse o descoperire amuzantă.

— Auziți, faceți-mi cinste cu un păhărel şi n-o să fiți în pagubă. A fost un noroc că mi-ați arătat poza asta. Am pomenit cuvântul „clovn" şi m-am dus imediat cu gândul la o valiză. De ce? Păi, sigur că da! Deoarece clovnii au obiceiul să intre în arenă cu o valiză.

— Mai degrabă măscăricii prostănaci.

— Măscărici sau clovn e totuna. Mergem să bem un păhărel?

— După.

— Nu aveți încredere? Greşiți. Cinstit, jos pălăria, cum zic eu! Ei bine, tipul ăsta e cu siguranță omul cu valiza!

— Care om cu valiza?

Cizmarul îi făcu cu ochiul şugubăț.

— Doar n-o să faceți pe şmecherul cu mine. Nu citesc şi eu ziarele? Păi, despre ce era vorba la început în ziare ? N-au venit să mă întrebe dacă nu l-am văzut pe Frans ieşind cu o valiză, sau pe soția lui, sau pe altcineva?

— Şi l-ați văzut pe bărbatul din fotografie ieşind cu valiza?

— Nu în ziua aceea. în fine, atunci nu mi-a atras în mod special atenția. Dar mă gândesc la celelalte dăți.

— Venea des?

— Da, des.

— De exemplu, o dată pe săptămână? Sau la două săptămâni?

— Posibil. Nu vreau să inventez, pentru că nu ştiu cum o să mă descurc cu avocaţii când se va ajunge la judecarea cazului. Eu atâta spun, că venea des.

— Dimineaţa? După-amiaza?

— Răspund: după-amiaza. Ştiţi de ce? Pentru că-mi amintesc că l-am văzut când lămpile erau aprinse, deci după-amiaza. Venea întotdeauna cu o valijoară.

— Maro?

— Probabil. Aproape toate valizele sunt maro, nu? Se aşeza într-un colţ al atelierului, aştepta ca treaba să fie gata şi pleca apoi cu valiza.

— Dura mult?

— Nu ştiu. Cu siguranţă că mai mult de o oră. Uneori aveam impresia că stătea acolo toată după-amiaza.

— Venea într-o zi anume ?

— Nici asta nu ştiu.

— Gândiţi-vă înainte să răspundeţi. L-aţi văzut pe acest om în atelier în acelaşi timp cu doamna Steuvels?

— În acelaşi timp cu Fernande ? Staţi puţin. Nu-mi amintesc. In orice caz, odată, cei doi bărbaţi au plecat împreună, iar Frans a încuiat atelierul.

— Recent?

— Trebuie să mă gândesc. Când bem ceva ? Maigret nu avu încotro şi îl duse la Le Grand Turenne, unde cizmarul intră foarte ţanţoş.

— Două drojdii. Face cinste domnul comisar! Bău trei rachiuri unul după altul, vrând să repete povestea cu clovnul, dar Maigret reuşi să scape de el. Când trecu din nou prin faţa atelierului, Fernande îl privi prin geam cu un aer de reproş.

Dar trebuia să-şi îndeplinească sarcina până la capăt. Intră în loja portăresei, care curăţa cartofi.

— Ia te uită! Vă mai vede lumea prin cartier! spuse ea cu acreală, supărată că fusese mult timp neglijată.

— Îl cunoaşteţi pe acest om?

Femeia îşi luă ochelarii din sertar.

— Nu ştiu cum îl cheamă, dacă asta vreţi, dar l-am mai văzut. Nu v-a spus cizmarul?

Era invidioasă că alţii erau chestionaţi înaintea ei.

— L-aţi văzut deseori?

— L-am văzut, asta e tot ce ştiu.

— Era unul dintre clienţii legătorului ?

— Probabil, dacă venea la atelier.

— N-a venit şi cu alte ocazii ?

— Cred că s-a întâmplat să ia masa la dânşii, dar mă ocup foarte puţin de locatarii mei.

Papetăria din faţă, cartonajul, magazinul de umbrele: aceleaşi întrebări, aceleaşi gesturi, fotografia pe care oamenii o examinau cu gravitate... muncă de rutină! Unii ezitau. Alţii îl văzuseră pe bărbat, fără să-şi amintească unde sau în ce împrejurări.

Înainte de a părăsi cartierul, Maigret avu ideea să mai intre o dată la Tabac des Vosges.

— Ai mai văzut mutra asta, patroane ?

Negustorul de vin nu avu nici o ezitare.

— Omul cu valiza! spuse el.

— Adică?

— Nu ştiu ce vinde, dar probabil că merge din poartă-n poartă să-şi arate marfa. A venit destul de des, întotdeauna la puţin timp după masa de prânz. Cerea o apă minerală cu aromă de căpşune şi mi-a spus că avea ulcer la stomac.

— Stătea mult timp ?

— Uneori un sfert de oră, altădată mai mult. Uitaţi, întotdeauna se aşeza în locul ăsta, lângă geam.

De unde puteai vedea colţul străzii Turenne!

— Pesemne că aştepta ora întâlnirii cu un client. Odată, nu e mult de atunci, a stat mai bine de o oră şi până la urmă a cerut o fisă ca să telefoneze.

— Nu ştii cu cine a vorbit ?

— Nu. Dar pe urmă a plecat imediat.

— În ce direcţie ?

— N-am fost atent.

Văzând că intra un reporter, patronul îl întrebă pe Maigret cu glas scăzut;

— Pot să le spun şi lor?

Comisarul dădu din umeri nepăsător. Era inutil să mai umble cu secrete, acum când ştia şi cizmarul.

— Cum vrei.

Când intră în biroul lui Lucas, acesta se lupta cu două aparate telefonice şi Maigret se văzu nevoit să aştepte ceva timp.

— O caut în continuare pe contesă, spuse brigadierul, oftând şi ştergându-şi broboanele de transpiraţie. Compania de Vagoane-Cuşetă, care o cunoaşte foarte bine, nu a mai văzut-o de câteva luni pe liniile ei. Am sunat la majoritatea marilor hoteluri din Cannes, Nisa, Antibes şi Villefranche. Nimic. Am sunat şi la cazinouri, dar n-a dat pe acolo. Lapointe, care vorbeşte engleza, telefonează la Scotland Yard şi nu mai ştiu cine se ocupă de italieni.

Înainte de a se duce la judecătorul Dossin, Maigret urcă la Moers să-i înapoieze fotografiile, acum inutile.

— Nici un rezultat? întrebă bietul Moers.

— Unul din trei, nu-i rău deloc. Mai rămâne să punem mâna şi pe ceilalţi doi, dar e posibil ca nici unul dintre ei să nu fi trecut pe la antropometrie.

La amiază, încă nu dăduseră de urma contesei Panetti şi doi jurnalişti italieni, alertaţi, aşteptau foarte agitaţi la uşa biroului lui Maigret.

Capitolul 7

Duminica lui Maigret

Doamna Maigret fusese puțin surprinsă când, sâmbătă, pe la ora trei, soțul ei telefonase şi o întrebase dacă pregătea cina.

— Nu încă. De ce?... Ce spui? Eu vreau, evident. Dacă eşti sigur că o să fii liber. Sigur, sigur? S-a făcut. Mă îmbrac şi vin. Da, lângă ceas. Nu, eu nu vreau varză, aş mânca o tocană de carne cu legume. Cum? Nu glumeşti? Eşti serios, Maigret? Unde vreau? E prea frumos ca să fie adevărat şi prevăd că o să mă suni peste o oră ca să-mi spui că nu mai vii acasă nici să mănânci, nici să dormi. Bine! Eu mă pregătesc!

Astfel, în acea sâmbătă, în apartamentul de pe bulevardul Richard Lenoir nu mai stăruise mireasma bucatelor, ci mirosul de baie, colonie şi de parfum, unul puțin dulceag, folosit de doamna Maigret doar la ocazii. Maigret fusese aproape punctual la întâlnire, întârziind doar cinci minute, la restaurantul alsacian din strada Enghien, unde mergeau uneori să cineze, şi, destins, cu aerul că se gândeşte la aceleaşi lucruri ca şi ceilalți oameni, mâncase o varză cu carne aşa cum îi plăcea lui.

— Ai ales cinematograful?

Tocmai acesta fusese motivul pentru care doamna Maigret se arătase atât de mirată mai devreme la telefon. O in-

vitase să-şi petreacă seara la cinematograful pe care îl dorea.

Au mers la Paramount, pe bulevardul Italienilor, şi comisarul a stat la coadă să cumpere bilete fără să bombănească, apoi şi-a golit în trecere pipa într-o scuipătoare enormă.

Au auzit orga electrică şi au văzut orchestra ivindu-se din podea pe o platformă, în timp ce o perdea se transforma într-un fel de apus de soare artificial. Doamna Maigret înțelese abia după desenele animate. Fuseseră proiectate fragmente din viitorul film, apoi scurte anunțuri publicitare la un produs de patiserie pentru micul dejun şi la mobilă în rate.

Aflăm de la Poliție...

Era pentru prima dată când doamna Maigret vedea această mențiune pe ecran şi, imediat după aceea, fusese proiectată o fotografie antropometrică din față, apoi din profil: cea a lui Alfred Moss, căruia i se enumerau diferitele identități.

Orice persoană care l-a întâlnit pe acest om în cursul ultimelor două luni este rugată să telefoneze de urgență la...

— Pentru asta ? întrebă ea la ieşirea din sală, în timp ce făceau o parte din drum pe jos ca să ia aer.

— Nu doar pentru asta. De altfel, ideea nu-i a mea. De mult timp a fost propusă prefectului, dar încă nu se ivise ocazia pentru punerea ei în practică. Moers observase că fotografiile publicate în ziare sunt întotdeauna mai mult sau mai puțin deformate din cauza filmului fotografic şi a cernelii. Cinematograful măreşte însă cele mai mici caracteristici, aşa că are un efect mai puternic.

— În sfârşit, pentru asta sau pentru altceva, am avut de profitat. De când n-am mai fost la un film?

— De trei săptămâni ? spuse el sincer.

— Exact de două luni şi jumătate!

Aproape că se dondăniseră, în joacă. Iar dimineață, din cauza soarelui, din nou strălucitor şi primăvăratic, Maigret cântase în baie. Mersese pe jos tot drumul până la birou, pe străzile aproape pustii, şi era întotdeauna o plăcere să regăsească holurile largi de la Poliția Judiciară şi uşile deschise spre birourile părăsite.

Lucas tocmai sosise, Torrence era şi dânsul acolo, la fel şi Janvier; tânărul Lapointe sosi şi el curând, dar, pentru că era duminică, aveai

impresia că lucrează ca nişte amatori. Şi, poate tot pentru că era duminică, lăsau uşile deschise între birouri, iar din când în când, drept muzică, se auzeau clopotele bisericilor din cartier.

Doar Lapointe adusese o informație nouă. în ajun, înainte să plece, Maigret îl întrebase:

— Apropo, unde locuieşte tânărul jurnalist care îi face curte surorii tale?

— Nu-i mai face. E vorba despre Antoine Bizard.

— S-au certat?

— Nu ştiu. Poate că-i e frică de mine.

— Aş vrea adresa lui.

— N-o cunosc. Ştiu unde ia de cele mai multe ori masa şi nu cred că sora mea ştie mai mult. O să întreb la ziar.

La sosire, îi întinsese lui Maigret o bucată de hârtie. Era adresa cu pricina: strada Provence, în acelaşi imobil cu Philippe Liotard.

— Foarte bine, drăguță, mulțumesc, spusese comisarul, fără alte comentarii.

Dacă ar fi fost puțin mai cald, şi-ar fi scos haina, ca să rămână în cămaşă, cum fac cei care meşteresc duminica, pentru că tocmai de „meşterit" avea chef. Toate pipele erau înşirate pe birou, iar Maigret îşi scosese din buzunar carnețelul negru şi gros întesat întotdeauna de însemnări, dar pe care aproape că nu-l consulta niciodată.

De două-trei ori aruncase la coş foile mari pe care scrisese cu creionul. Mai întâi făcuse câteva coloane, apoi se răzgândise.

Până la urmă, lucrurile începuseră să prindă contur.

Joi, 15 februarie. - Contesa Panetti, împreună cu tânăra ei cameristă, Gloria Lotti, părăseşte hotelul Claridge într-o maşină Chrysler de culoarea ciocolatei a ginerelui ei, Krynker.

Data fusese confirmată de portarul de zi. Informaţia despre maşină o primise de la unul dintre angajaţii ce garau maşinile clienţilor. De la el aflase ora plecării: şapte seara. Omul adăugase că bătrâna doamnă părea preocupată şi că ginerele ei o grăbea, ca şi cum ar fi putut pierde un tren sau o întâlnire importantă.

Încă nu dăduseră de urma contesei. Intră, ca să se convingă, în biroul lui Lucas. Inspectorul continua să primească rapoarte de peste tot.

Cu o zi înainte, jurnaliştii italieni obţinuseră foarte puţine informaţii de la Poliţia Judiciară, însă furnizaseră ei câteva. Da, o cunoşteau pe contesa Panetti. Căsătoria singurei sale fiice, Bella, făcuse multă vâlvă în Italia, pentru că fata, neprimind consimţământul mamei, fugise de acasă şi se căsătorise la Monte Carlo.

De atunci trecuseră cinci ani şi cele două femei nu se mai văzuseră deloc.

— Dacă Krynker se află la Paris, spuneau jurnaliştii italieni, probabil că a venit să încerce, încă o dată, o apropiere între ele.

Vineri, 16 februarie. - Gloria Lotti, care poartă pălăria albă a contesei, se duce la Concarneau, de unde îi trimite o telegramă lui Fernande Steuvels şi de unde se întoarce chiar în aceeaşi noapte, fără să se fi întâlnit cu nimeni.

Pe margine, Maigret se distrase desenând o pălărie de femeie cu o bucată de voaletă.

Sâmbătă, 17 februarie. - La amiază, Fernande părăseşte domiciliul din strada Turenne şi pleacă la Concarneau. Bărbatul ei nu o însoţeşte la gară. Pe la ora patru, un client vine să ia o comandă şi îl găseşte pe Frans Steuvels în atelier, unde nimic nu pare anormal. întrebat despre valiză, nu-şi aminteşte să o fi văzut.

La opt şi câteva minute, trei personaje, printre care Alfred Moss şi probabil cel care, la hotelul de pe strada Lepic, se va înscrie sub numele de Levine, iau taxiul de la gara Saint-Lazare şi coboară la colţul străzii Turenne cu strada Francs-Bourgeois.

Portăreasa, cu puţin înainte de ora nouă, aude pe cineva bătând la uşa lui Steuvels. Are impresia că cei trei bărbaţi au intrat.

Pe margine, cu creion roşu, scrise: A treia persoană să fie oare Krynker?

Duminică, 18 februarie. - Soba, nefolosită în ultima vreme, a funcţionat toată noaptea, iar Frans Steuvels trebuie să facă cel puţin cinci deplasări în curte ca să ducă cenuşa la pubelă. Domnişoara Beguin, locatara de la patru, a fost deranjată de fumul „care avea un miros ciudat".

Luni, 19 februarie. - Soba e tot în funcţiune. Flamandul e singur acasă toată ziua.

Marţi, 20 februarie. - Poliţia Judiciară primeşte un mesaj anonim despre un om ars în soba legătorului de cărţi. Fernande se întoarce de la Concarneau.

Miercuri, 21 februarie. - Lapointe vizitează atelierul din strada Turenne. Vede, sub o masă din atelier, valiza cu mânerul legat cu o sfoară. Lapointe părăseşte atelierul pe la amiază, la masa de prânz cu sora lui şi îi vorbeşte despre caz. Domnişoara Lapointe îşi întâlneşte amorezul, Antoine Bizard, care locuieşte în aceeaşi casă cu avocatul fără procese Liotard ? Sau îi telefonează ?

În cursul după-amiezii, înainte de ora cinci, avocatul trece pe la flamand sub pretextul comandării unui ex libris.

Când Lucas percheziționează casa, la ora cinci, valiza a dispărut.

Interogatoriul lui Steuvels la Poliția Judiciară.

- Spre dimineață, acesta îl numeşte pe maestrul Liotard ca fiind avocatul lui.

Maigret făcu un mic tur şi arunca o privire pe notele luate de inspectori în timp ce vorbeau la telefon. încă nu sosise ora să comande bere şi se mulțumi să mai umple o pipă.

Joi, 22 februarie.

Vineri, 23 februarie.

Sâmbătă...

O întreagă coloană de date nu conținea mai nimic, doar că ancheta bătea pasul pe loc, ziarele se dezlănțuiau, iar Liotard, ca o potaie furioasă, ataca poliția în general şi pe Maigret în special. Coloana din dreapta rămânea goală până:

Duminică, 10 martie. - Un anume Levine închiriază o cameră la Hotel Beausejour, pe strada Lepic, şi se instalează acolo cu un băiețel de vreo doi ani.

Gloria Lotti, care trece drept guvernantă, se ocupă de copil, pe care îl duce în fiecare dimineață să ia aer în Piața Anvers, în timp ce Levine doarme.

Ea nu doarme la hotel, de unde pleacă noaptea târziu, la întoarcerea lui Levine.

Luni, 11 martie. - Idem.

Marți, 12 martie. - Nouă şi jumătate. Gloria şi copilul părăsesc hotelul ca de obicei. Zece şi un sfert: Moss se prezintă la hotel şi întreabă de Levine. Acesta îşi face imediat bagajele şi le coboară, în timp ce Moss rămâne singur în cameră.

Unsprezece fără cinci: Gloria îl zăreşte pe Levine şi îl părăseşte în grabă pe copil, care rămâne în grija doamnei Ma-

igret. Puțin după ora unsprezece, intră la Beausejour cu însoțitorul ei. Acolo îl găseşte pe Moss şi toți trei discută mai bine de o oră. Moss pleacă primul. La douăsprezece şi patruzeci şi cinci de minute.

Gloria şi Levine părăsesc hotelul. Gloria urcând singură într-un taxi. Trece pe la scuarul Anvers şi îl ia pe copil. Cere să fie dusă la Poarta Neuilly, pe urmă la gara Saint-Lazare, dar se opreşte brusc în Piața Saint-Augustin, unde schimbă taxiul. Coboară, împreună cu copilul, în colțul făcut de foburgul Montmartre cu Marile Bulevarde.

Pagina arăta pitoresc, pentru că Maigret o ilustrase cu desene ce păreau făcute de mâna unui copil. Pe o altă foaie, notă data la care fusese pierdută urma persoanelor implicate în acest caz.

Contesa Panetti - 16 februarie.

Ultimul o văzuse angajatul de la Claridge care parca maşinile, când contesa urcase în automobilul de culoarea ciocolatei al ginerelui ei.

Krynker ?

Maigret ezita să scrie data de sâmbătă, 17 februarie, deoarece nu exista nici o dovadă că el era al treilea personaj lăsat de taxi în colțul străzii Turenne.

Dacă nu era el, urma sa dispărea în acelaşi timp cu cea a bătrânei doamne.

Alfred Moss - marți, 12 martie.

El părăsise primul Hotel Beausejour, pe la prânz.

Levine - marți, 12 martie.

La o jumătate de oră după cel dinainte, urcând-o mai întâi pe Gloria în taxi.

Gloria şi copilul - aceeaşi dată.

Două ore mai târziu, în mulțime, la intersecția Montmartre.

Acum era duminică, 17 martie. Din ziua de 12, iarăşi nu mai era nimic de semnalat. Doar ancheta.

Sau poate că mai trebuia trecută o dată, pe care o adăugă în coloană:

Vineri, 15 martie. - Cineva, în metrou, încearcă (?) să toarne otravă în mâncarea pregătită pentru Frans Steuvels.

Dar faptul rămânea în continuare îndoielnic. Experții nu descoperiseră nici urmă de otravă. în starea de agitație în care se afla Fernande în ultimele zile, ar fi putut foarte bine să ia stângăcia unui călător drept un gest suspect.

În orice caz, nu era vorba despre Moss, care ar fi reapărut astfel, pentru că l-ar fi recunoscut.

Levine ?

Şi dacă, în loc de otravă, se încercase strecurarea unui mesaj în sufertaş?

Maigret, cu fața luminată de o rază de soare, schiță alte câteva desene, clipind din ochi, apoi se duse la fereastră să privească un şir de ambarcațiuni de pe Sena şi podul Saint-Michel, traversat de familii în haine de duminică.

Doamna Maigret probabil că rămăsese în pat, cum făcea uneori duminica, doar ca să simtă bine că era duminică, pentru că oricum nu mai putea să doarmă.

— Janvier! Ce-ar fi să comandăm bere?

Janvier telefonă la braseria Dauphine, iar patronul de acolo întrebă cât se poate de firesc:

— Şi sandvişuri?

După un telefon timid, Maigret află că judecătorul Dossin, scrupulos, se afla şi el la birou, unde probabil făcea, asemenea comisarului, o trecere în revistă a cazului pe îndelete.

— Tot n-ați primit nici o informație despre maşină?

Era amuzant să te gândeşti că, în acea duminică frumoasă, care mirosea a primăvară, în sate, la ieşirea de la slujbă şi din micile cafenele, jandarmi de toată isprava pândeau maşinile şi căutau Chryslerul de culoarea ciocolatei.

— Pot să mă uit, şefule? întrebă Lucas, care intrase un moment în biroul lui Maigret între două apeluri telefonice.

Examină cu atenţie însemnările comisarului şi dădu din cap.

— De ce nu mi l-aţi cerut mie ? Am făcut şi eu acelaşi tabel, chiar mai amănunţit.

— Dar fără desene ! remarcă Maigret în glumă. La ce se referă cele mai multe informaţii telefonice? La maşini? La Moss?

— Deocamdată, la maşini. Multe maşini de culoarea ciocolatei. Din păcate, când insist, nu sunt chiar ciocolatii, ci devin maro sau sunt Citroen, Peugeot... Se fac totuşi verificări. încep să telefoneze suburbiile şi sosesc informaţii din locuri din ce în ce mai îndepărtate, de la o sută de kilometri de Paris.

Foarte curând, datorită radioului, întreaga Franţă urma să participe la efortul poliţiei. Trebuiau doar să aştepte, şi nu era chiar aşa de neplăcut. Chelnerul de la braserie adusе o tavă imensă plină cu pahare de bere şi stive de sandvişuri, şi existau toate şansele să-i mai viziteze de câteva ori în cursul zilei.

Acum mâncau şi beau. Deschiseseră ferestrele, pentru că soarele era călduţ. în acel moment, Moers intră, clipind, ca şi cum ar fi ieşit dintr-un loc întunecos.

Nu ştiau că era şi el la serviciu, pentru că, teoretic, nu avea nimic de făcut. Totuşi, cobora de la ultimul etaj, unde probabil că era singur în laborator.

— Îmi cer scuze că vă deranjez.

— Un pahar de bere ? A mai rămas unul.

— Nu, mulţumesc. Aseară, înainte de a mă lua somnul, m-a tot bătut un gând. Am fost atât de convinşi că acel costum albastru este al lui Steuvels, încât nu am studiat decât petele de sânge de pe el. Costumul a rămas sus, aşa că am venit dimineaţă să analizez praful.

Era o muncă de rutină la care, în cazul de față, nu se gândise nimeni. Moers închisese fiecare piesă a costumului într-un sac din hârtie tare pe care îl bătuse îndelung, ca să scoată din țesătură şi cele mai mici fire de praf.

— Şi ai găsit ceva?

— Rumeguş foarte fin, în cantitate mare. Aş spune, mai curând, pudră de lemn.

— Ca de la un joagăr?

— Nu. Rumeguşul ar fi fost mai grosolan, mai puțin penetrant. Pudra e produsă de lucrări delicate.

— De exemplu, lucrări de ebenisterie?

— Poate. Nu sunt sigur. După părerea mea, e şi mai fin, dar, înainte de a mă pronunța, aş vrea să vorbesc mâine cu şeful laboratorului.

Fără să mai aştepte sfârşitul, Janvier luase o carte de telefon şi studia toate adresele de pe strada Turenne.

Puteai găsi acolo cele mai diferite corporații de meserii, unele neaşteptate, dar, ca din întâmplare, aproape toate aveau legătură cu metalele sau cartonajele.

— Am vrut să vă spun asta, aşa, pentru orice eventualitate. Nu ştiu dacă poate să vă folosească.

Nici Maigret nu ştia. într-o astfel de anchetă, nu poți niciodată să prevezi ce-ți va fi de folos. In orice caz, descoperirea tindea să confirme declarația lui Frans Steuvels, care susținuse tot timpul că acel costum albastru nu era al lui.

Atunci, de ce avea un pardesiu albastru, care nu se potrivea deloc cu costumul maro?

Deodată, sună telefonul. Uneori, şase telefoane sunau în acelaşi timp şi centralistul nu ştia ce să mai facă, pentru că nu erau destui la birou ca să preia convorbirile.

— Poftim?

— Lagny.

Maigret fusese acolo pe vremuri. Era un orăşel de pe malul Marnei, cu mulți pescari cu undiță şi canoe din lemn

lăcuit. Nu mai ştia ce caz îi purtase paşii până acolo, însă era vară şi băuse un vin alb de regiune de care încă îşi mai amintea.

Lucas lua notiţe şi îi făcea semn comisarului că părea ceva serios.

— Poate că am dat de-un capăt, spuse el oftând, în timp ce aşeza receptorul în furcă. Ne-a sunat jandarmeria din Lagny. De o lună, sunt destul de agitaţi din cauza unei maşini căzute în Marna.

— Şi a căzut în Marna acum o lună ?

— Da, după câte am înţeles. Brigadierul cu care am vorbit voia să-mi dea atât de multe explicaţii şi detalii, încât până la urmă n-am mai înţeles nimic. In plus, îmi spunea nişte nume pe care nu le cunosc, ca şi cum ar fi fost vorba de Iisus Hristos sau de Pasteur, revenea mereu la mătuşa Hebart sau Hobart, care e beată în fiecare seară, însă care, se pare, nu-i în stare să umble cu poveşti. Pe scurt, în urmă cu aproximativ o lună...

— Ţi-a spus data exactă?

— 15 februarie.

Maigret, mândru că trebuia să se folosească de ea, consultă lista făcută mai devreme.

15 februarie: contesa Panetti şi Gloria părăsesc Claridge la şapte seara cu maşina lui Krynker.

— M-am gândit la asta. Veţi vedea că pare ceva serios. Prin urmare, această bătrână, care locuieşte într-o casă izolată de pe malul apei şi vara închiriază bărci pentru pescari, s-a dus să bea ceva la cafenea, ca în fiecare seară. La întoarcere, pretinde că a auzit un zgomot mare în întuneric şi că e sigură că era zgomotul unei maşini care cădea în Marna. În acel moment, nivelul apei era crescut. Un drumeag, care vine dinspre şosea, se opreşte pe malul apei şi poate că mâlul îl făcuse alunecos.

— A anunţat imediat jandarmeria?

— A spus la cafenea, a doua zi. A trebuit un anumit timp ca vestea să se răspândească. Atunci când a ajuns şi la urechea unui jandarm, acesta a luat-o pe bătrână la întrebări. Jandarmul s-a dus la fața locului, dar malurile erau în parte acoperite de apă şi curentul atât de puternic, încât navigația a trebuit să fie întreruptă timp de cincisprezece zile. Se pare că abia acum nivelul revine aproape de normal. Cred că lucrurile n-au fost luate prea în serios. Ieri, după ce au recepționat apelul nostru referitor la maşina ciocolatie, au primit un telefon de la cineva care locuieşte la intersecția dintre şoseaua principală şi drumeagul cu pricina; individul pretinde că a văzut luna trecută, în întuneric, o maşină de această culoare cotind în fața casei sale. E un negustor de benzină care făcea plinul unui client, ceea ce explică faptul că se afla afară la ora aceea.

— Care oră?

— Puțin după nouă seara.

Nu e nevoie de două ore ca să ajungi de pe Champs-Elysees la Lagny, dar nimic nu-l împiedica pe Krynker, evident, să fi făcut un ocol.

— Urmarea ?

— Jandarmeria a cerut o macara de la Drumuri şi Poduri.

— Ieri?

— Ieri după-amiază. A căscat gura la ea o mulțime de lume. Dar, în cursul serii, au agățat ceva, numai că s-a făcut noapte şi n-au mai putut continua. Mi-au spus chiar şi numele bulboanei, pentru că toate bulboanele râului sunt cunoscute de pescarii şi de oamenii din ținut: există una adâncă de zece metri.

— Au scos afară maşina?

— În dimineața asta. E un Chrysler de culoarea ciocolatei, cu un număr din departamentul Alpes-Maritimes. Şi asta nu e tot: în interior se afla un cadavru.

— De bărbat ?

— De femeie. E foarte descompus. Hainele au fost aproape în întregime smulse de curent. Părul e lung şi cărunt.

— Contesa?

— Nu ştiu. Abia au făcut această descoperire. Cadavrul e încă pe mal, sub o prelată, şi oamenii întreabă ce trebuie să facă. Le-am spus că le voi telefona.

Moers, care plecase înainte cu câteva minute, i-ar fi fost de mare folos comisarului, dar existau puține şanse să fie găsit acasă.

— Sună-l, te rog, pe doctorul Paul.

Medicul răspunse imediat.

— Nu eşti ocupat? Nu ți-ai făcut planuri pentru azi? Nu te-ar deranja prea mult să trec să te iau şi să mergem la Lagny? Da, cu trusa. Nu. Nu cred că arată prea frumos. O bătrână care stă în Marna de o lună.

Maigret se uită în jur şi îl văzu pe Lapointe întorcând capul şi roşind. Era clar că tânărul ardea de dorința de a-şi însoți şeful.

— Nu te-aşteaptă nici o iubită în după-masa asta?

— O, nu, domnule comisar!

— Ştii să conduci?

— Am permis de doi ani de zile.

— Ia Peugeotul albastru şi aşteaptă-mă jos. Vezi să aibă destulă benzină.

Apoi se întoarse spre Janvier, care îl privea dezamăgit.

— Tu ia altă maşină şi mergi pe acelaşi drum, fără grabă. Pune întrebări garajiştilor, negustorilor de vin, cui vrei. E posibil ca maşina ciocolatie să mai fi fost remarcată şi de altcineva. Ne vedem la Lagny.

Bău paharul de bere în plus şi, după câteva minute, doctorul Paul, un bărbos zâmbitor, urca în maşina pe care Lapointe o conducea foarte mândru.

— Pe drumul cel mai scurt?

— De preferință, tinere.

Era una dintre primele zile frumoase şi drumul era aglomerat de maşini, în care se înghesuiseră familii întregi cu coşuri pline pentru picnic.

Doctorul Paul povestea întâmplări legate de autopsii, care, spuse de el, deveneau la fel de hazlii ca anecdotele cu evrei sau cu nebuni.

La Lagny au fost nevoiți să întrebe, să iasă din orăşel şi să facă ocoluri lungi înainte de a ajunge la un cot al râului unde o macara era înconjurată de cel puțin o sută de persoane. Jandarmii aveau de lucru ca într-o zi de bâlci. La fața locului se afla şi un locotenent, care păru să se simtă uşurat recunoscându-l pe comisar.

Maşina ciocolatie, plină de mâl, iarbă şi resturi greu de identificat, se afla acolo, de-a curmezişul, pe taluz, şi apa încă se mai scurgea din toate fisurile. Caroseria era deformată, unul dintre geamuri se spărsese, cele două faruri erau țăndări, dar, lucru extraordinar, portiera prin care fusese scos cadavrul încă funcționa.

Corpul contesei, sub prelată, forma o mică grămadă ciudată, de care cei mai curioşi se apropiau cu dezgust.

— Te las să-ți faci treaba, doctore.

— Aici?

Doctorul Paul ar fi făcut-o cu dragă inimă. Fusese văzut, cu veşnica lui țigară în gură, practicând autopsii în locurile cele mai ciudate, ba chiar întrerupându-se şi scoțându-şi mănuşile de cauciuc ca să mănânce ceva.

— Puteți transporta cadavrul la jandarmerie, domnule locotenent?

— Le voi ordona oamenilor mei. Ceilalți, dați-vă la o parte! Şi copiii! Cine a lăsat copiii să se apropie?

Maigret examina maşina. Deodată, o bătrână îl trase de mânecă.

— Eu am găsit-o, spuse ea foarte mândră.

— Sunteți văduva Hebart ?

— Hubart, domnule. Casa pe care o zăriți în spatele frasinilor e casa mea.

— Povestiți-mi ce-ați văzut.

— La drept vorbind, n-am văzut nimic, dar am auzit. Mă întorceam acasă pe drumul de pe mal, adică ăsta pe care ne aflăm acum.

— Băuserăți mult?

— Doar două-trei pahare.

— Unde vă aflați?

— La cincizeci de metri de-aici, mai departe, spre casa mea. Am auzit o maşină care venea dinspre şosea şi mi-am spus că iar erau braconierii. Pentru că era prea frig pentru îndrăgostiți, şi mai şi ploua. N-am văzut, întorcând capul, decât lumina farurilor. Nu puteam să prevăd că asta va avea într-o zi importanță. înțelegeți? Am mers mai departe şi am avut impresia că maşina se oprise.

— Pentru că n-ați mai auzit motorul ?

— Da.

— Erați cu spatele la drum?

— Da. Apoi am auzit iar motorul şi am crezut că maşina se întorcea. Nicidecum! Imediat după aceea, am auzit un plescăit puternic şi, când am întors capul, maşina nu mai era.

— N-ați auzit strigăte?

— Nu.

— Nu v-ați întors?

— Ar fi trebuit? Ce-aş fi putut face eu singură? Întâmplarea mă impresionase. Am crezut că bieții oameni se înecaseră şi m-am repezit acasă să beau ceva ca să-mi revin.

— N-ați rămas pe malul apei?

— Nu, domnule.

— N-ați mai auzit nimic după plescăitul acela?

— Mi s-a părut că aud ceva, parcă nişte paşi, dar mi-am zis că era un iepure speriat de zgomot.

— Asta e tot?

— Găsiți că nu-i destul ? Dacă oamenii m-ar fi ascultat, în loc să mă facă babă nebună, femeia ar fi fost de mult scoasă din apă. Ați văzut-o?

Maigret, nu fără o strâmbătură de dezgust, şi-o imagină pe femeia aceea bătrână contemplând-o pe cealaltă bătrână putrezită.

Văduva Hubart îşi dădea oare seama că se afla acolo doar printr-un miracol şi că, dacă, din curiozitate, ar fi făcut cale întoarsă în acea seară, ar fi urmat-o probabil pe cealaltă în Marna?

— Nu vin şi jurnaliştii?

Pe ei îi aştepta, ca să-i apară poza în ziare.

Lapointe, plin de noroi, ieşea din Chrysler, după ce îl examinase.

— N-am găsit nimic, zise el. Sculele sunt la locul lor în portbagajul din spate, cu roata de rezervă. Nici un bagaj, nici o poşetă. Doar un pantof de femeie înțepenit în capătul banchetei, iar în torpedo, perechea asta de mănuşi şi lanterna asta.

Mănuşile, din piele de pecari[3] erau de bărbat, după cum se mai putea încă vedea.

— Fugi la gară. Probabil că cineva a plecat cu trenul în seara aceea. Doar dacă nu cumva există taxiuri în oraş. Ne întâlnim la jandarmerie.

Preferă să aştepte în curte, fumându-şi pipa, până când doctorul Paul, instalat în garaj, avea să-şi termine treaba.

---

[3] Mamifer înrudit cu porcul sălbatic, ce trăieşte în America de Sud (n.t.).

Capitolul 8
Familia cu jucării

— Sunteți dezamăgit, domnule Maigret ?

Tânărul Lapointe i-ar fi spus şi el „şefule", ca Lucas, Torrence şi majoritatea celor din echipă, dar avea impresia că e prea nou pentru asta; i se părea că era un privilegiu pe care trebuia să-l dobândească aşa cum îți câştigi galoanele.

Tocmai îl lăsaseră acasă pe doctorul Paul şi se întorceau la Poliția Judiciară, într-un Paris care li se părea mai luminos după orele petrecute orbecăind prin întunericul din Lagny. De pe podul Saint-Michel, Maigret putea să vadă lumina din propriul birou.

— Nu sunt dezamăgit. Nu mă aşteptam ca angajații de la gară să-şi amintească de călătorii cărora le-au perforat biletele în urmă cu o lună.

— Mă întrebam: la ce vă gândeați ?

Maigret răspunse cât se poate de firesc:

— La valiză.

— Jur că se afla în atelier când am fost prima dată acasă la legătorul de cărți.

— Nu mă îndoiesc.

— Şi sunt sigur că nu era valiza pe care a găsit-o brigadierul Lucas după-amiază în subsol.

— Nici de asta nu mă îndoiesc. Lasă maşina în curte şi urcă.

Se simţea, după agitaţia celor câţiva oameni de serviciu, că erau noutăţi, iar Lucas, auzindu-l pe Maigret intrând, deschise imediat uşa biroului.

— Informaţii despre Moss, şefule. O tânără cu tatăl ei au venit mai adineauri. Voiau să vă vorbească personal, dar, după ce au aşteptat aproape două ore, s-au hotărât să vă comunice totul prin mine. Tânăra e o fată frumoasă de şaisprezece-şaptesprezece ani, cu faţa rotundă şi bujori în obraji, care se uită fără teamă în ochii oamenilor. Tatăl ei e sculptor şi, dacă am înţeles eu bine, a primit pe vremuri Premiul Romei. Mai există şi altă tânără, sora ei cea mare, şi o mamă. Locuiesc pe bulevardul Pasteur, unde confecţionează jucării. în afară de cazul în care mă înşel foarte tare, domnişoara şi-a însoţit tatăl ca să nu bea pe drum, ceea ce pare cel mai mic păcat al lui. Poartă o pălărie mare şi neagră şi lavalieră. La ei în casă a petrecut Moss ultimele luni, sub numele de Peeters.

— Şi mai e acolo?

— Dacă ar fi fost, aş fi trimis deja inspectorii să-l aresteze sau poate că m-aş fi dus chiar eu. A plecat de la ei în ziua de 12 martie.

— Adică în ziua când Levine, Gloria şi copilul au dispărut din circulaţie, după scena din scuarul Anvers.

— Nu i-a anunţat că pleacă. A ieşit dimineaţă din casă, ca de obicei, şi de atunci nu s-a mai întors. Mi-am zis că poate doriţi să-i interogaţi personal. Şi încă ceva! Philippe Liotard a telefonat deja de două ori.

— Ce vrea?

— Să vă vorbească. A cerut ca, în cazul în care reveniţi înainte de unsprezece seara, să-l sunaţi la Chope du Negre.

O braserie de pe bulevardul Bonne-Nouvelle, cunoscută de Maigret.

— Fă-mi legătura cu Chope !

Răspunse casiera, care trimise după avocat.

— Dumneavoastră sunteți, domnule comisar? Presupun că aveți de muncă până peste cap. L-ați găsit?

— Pe cine ?

— Pe Moss. Am fost la cinematograf după-amiază şi am înțeles. Nu credeți că o discuție neoficială, numai între noi doi, ne-ar putea fi utilă amândurora?

Totul se petrecu din întâmplare. Puțin mai devreme, în maşină, Maigret se gândea la valiză. Or, în momentul în care vorbea cu Liotard, tânărul Lapointe intră în birou.

— Sunteți cu prietenii ? îl întrebă comisarul pe Liotard.

— Asta n-are importanță. Când sosiți, mă despart de ei.

— Prietena ?

— Da.

— Nimeni altcineva?

— Cineva pe care nu-l prea suferiți - mă întreb de ce - şi care e foarte afectat din această cauză.

Alfonsi! Probabil că erau din nou toți patru, cei doi bărbați cu iubitele lor.

— Veți avea răbdare să mă aşteptați dacă întârzii puțin?

— Vă aştept cit timp doriți. E duminică.

— Spuneți-i lui Alfonsi că aş vrea să dau ochii şi cu el.

— Va fi încântat.

— Ne vedem mai târziu.

închise cele două uşi ale biroului şi îl reținu pe Lapointe care, din discreție, voia să iasă.

— Vino aici. Stai jos. Vrei să faci carieră în poliție, nu-i aşa?

— Mai mult decât orice.

— Ai făcut prostia să vorbeşti prea mult, în prima zi, şi asta a dus la consecințe pe care încă nu le bănuieşti.

— Îmi cer scuze. Aveam mare încredere în sora mea.

— Vrei să încerci ceva dificil? O clipă. Nu te grăbi să răspunzi. Nu e vorba despre o acțiune strălucită, în urma căreia să-ți vezi numele publicat în ziare. Dimpotrivă. Dacă reuşeşti, vom şti doar noi doi. Dacă o dai în bară, voi fi obligat să nu recunosc nimic şi să pretind că ai pus prea mult zel, acționând în afara instrucțiunilor mele.

— Înțeleg.

— Nu înțelegi nimic, dar nu are importanță. Dacă aş acționa eu însumi şi aş rata, ar fi contestată întreaga poliție. Eşti destul de nou la noi ca să nu se întâmple la fel în cazul tău.

Lapointe nu mai putea de nerăbdare.

— Maestrul Liotard şi Alfonsi se află în acest moment la Chope du Negre, unde mă aşteaptă.

— Şi vă duceți la ei ?

— Nu imediat. Vreau să trec mai întâi pe bulevardul Pasteur şi sunt convins că nu se vor mişca din braserie până la sosirea mea. Să spunem că mă duc la ei peste o oră cel mai devreme. Acum e ora nouă. Cunoşti domiciliul avocatului din strada Bergere ? Etajul trei, pe stânga. Fiindcă tot acolo locuiesc şi câteva femeiuşti, probabil că portăreasa nu e prea atentă la cine intră şi cine iese.

— Vreți să...

— Da. Ai învățat cum să deschizi o uşă. Nu se întâmplă nimic dacă laşi urme. Dimpotrivă. Nu are rost să scotoceşti prin sertare şi hârtii. Trebuie doar să te asiguri de un lucru: că valiza nu-i acolo.

— Nu mă gândisem la asta.

— Bun. E posibil şi chiar probabil să nu fie, pentru că Liotard e un băiat prudent. În consecință, nu trebuie să pierzi timpul. Din strada Bergere, dai fuga în strada Douai, unde Alfonsi ocupă camera 33 la Hotel du Massif-Central.

— Ştiu.

— Acționezi la fel. Valiza. Nimic altceva. Mă suni imediat ce termini.

— Pot să plec?

— Ieşi întâi pe culoar. O să încui uşa şi tu vei încerca s-o deschizi. Cere ustensile de la Lucas.

Lapointe nu se descurcă prea rău şi, după câteva minute, dădea fuga afară, în culmea bucuriei.

Maigret intră în biroul inspectorilor.

— Eşti liber, Janvier?

Telefoanele încă mai sunau, dar, având în vedere ora, se mai răriseră.

— Îi dădeam o mână de ajutor lui Lucas, dar...

Au coborât amândoi şi Janvier s-a instalat la volanul micului automobil al Poliției Judiciare. După un sfert de oră, au ajuns în partea cea mai calmă, cea mai puțin luminată a bulevardului Pasteur, care, în atmosfera paşnică a unei frumoase seri de duminică, semăna cu promenada unui orăşel.

— Vino cu mine.

Au întrebat de sculptor, care se numea Grossot, şi au fost trimişi la etajul şase. Imobilul era vechi, dar foarte decent, fiind probabil locuit de mici funcționari. Bătură la uşă şi cearta dinăuntru se opri brusc, apoi o fată cu obrajii bucălați le deschise şi îi lăsă să intre.

— Dumneata ai fost mai devreme la biroul meu?

— Sora mea a fost. Sunteți comisarul Maigret? Intrați. Scuzați dezordinea. Tocmai terminasem masa.

Fata îi conduse într-un atelier mare, cu tavan în pantă, în parte cu geamuri, prin care puteai vedea stelele. Pe o masă lungă din lemn alb se vedeau resturi de mezeluri şi o sticlă de vin începută; altă fată, ce părea sora geamănă a celei care le deschisese, îşi aranja pe furiş părul, în timp ce un bărbat cu haină de catifea venea în întâmpinarea vizitatorilor, păşind cu o solemnitate exagerată.

— Fiți binevenit în modesta mea locuință, domnule Maigret. Sper că-mi veți face onoarea să beți cu mine un păhărel.

De când plecase de la Poliția Judiciară, bătrânul sculptor găsise probabil ocazia să dea pe gât şi altceva în afara vinului de la masă, deoarece rostea cuvintele cu greutate şi avea un mers ezitant.

— Nu-l luați în seamă, spuse una dintre fete. Iar s-a îmbătat.

Vorbea fără supărare şi se uita la tatăl ei cu o privire afectuoasă, aproape o privire de mamă.

În colțurile cele mai întunecoase ale încăperii, ghiceai prezența unor sculpturi, şi era clar că se aflau acolo de mult timp.

Mai recente, făcând parte din viața actuală, erau jucăriile din lemn, care umpleau mobilele şi răspândeau în încăpere un miros plăcut de lemn proaspăt.

— Când arta nu mai poate asigura traiul unui om şi al familiei sale, declamă Grossot, nu-i nici o ruşine - nu-i aşa? - să ceri comerțului pâinea cea de toate zilele.

Doamna Grossot, care probabil că se dusese să se aranjeze puțin când sunaseră la uşă, îşi făcu şi ea apariția. Era o femeie slabă, tristă, cu ochii tot timpul la pândă, care probabil că prevedea permanent nenorociri.

— Helene, nu oferi un scaun domnului comisar şi acestui domn?

— Domnul comisar ştie foarte bine că poate să se simtă ca la el acasă, mamă. Nu-i aşa, domnule Maigret?

— Nu l-ai servit cu nimic?

— Vreți un pahar de vin? Altceva nu avem, din cauza tatei.

Lăsa impresia că ea conducea familia; oricum, ea conducea acum întreaga discuție.

— Ieri-seară am fost la cinematograf, aici în cartier, şi l-am recunoscut pe omul căutat de poliție. Nu-şi spunea Moss, ci Peeters. N-am venit mai repede pentru că tata nu voia să-l trădeze, spunând că a fost oaspetele nostru şi a mâncat de multe ori la masa noastră.

— Locuia aici de mult timp ?

— De aproape un an. Apartamentul cuprinde întreg etajul. Părinții mei locuiesc în el de mai bine de treizeci de ani şi aici ne-am născut şi eu, şi sora mea. În afară de atelier şi bucătărie, mai sunt trei camere. Anul trecut, jucăriile n-au fost foarte profitabile, din cauza crizei, şi am hotărât să luăm un chiriaş. Am dat un anunț la ziar. Aşa l-am cunoscut pe domnul Peeters.

— Ce profesie a pretins că are ?

— Ne-a spus că era reprezentantul unei mari manufacturi engleze, că avea clientela lui, astfel încât nu era nevoit să facă multe deplasări. I se întâmpla uneori să-şi petreacă întreaga zi acasă şi, scoțându-şi haina, să vină să ne dea o mână de ajutor. Pentru că lucrăm toți la jucării, ale căror machete le face tata. Pentru Crăciunul trecut, am obținut comanda de la Printemps şi am muncit zi şi noapte.

Grossot trăgea atât de jalnic cu ochiul la sticla de vin pe jumătate goală, încât Maigret îi zise:

— Haideți, turnați-mi o jumătate de pahar, aşa, ca să ciocnim!

Primi în schimb o privire recunoscătoare, în timp ce fata continua, urmărindu-l permanent pe tatăl ei, ca să nu-şi toarne prea mult vin:

— Ieşea mai ales spre seară şi i se întâmpla să vină destul de târziu. Uneori, lua cu el valiza cu eşantioane.

— Şi-a lăsat bagajele aici?

— Si-a lăsat valiza cea mare.

— Nu valiza lui ?

— Nu. Apropo, Olga, a plecat cu valiza?

— Nu. N-a mai adus-o înapoi ultima dată când a ieşit cu ea.

— Ce gen de om era?

— Era liniştit, foarte blând, poate puțin cam trist. Uneori stătea ore întregi închis în camera lui şi până la urmă ne duceam să-l întrebăm dacă era bolnav. Alteori, lua micul dejun cu noi şi ne ajuta toată ziua. Se întâmpla să dispară câteva zile, dar ne prevenise să nu ne facem griji.

— Cum îi spuneați?

— Domnul Jean. El ne spunea pe numele mic, mai puțin mamei, fireşte. Uneori ne aducea ciocolată, mici cadouri.

— Niciodată cadouri de valoare?

— Nu le-am fi primit.

— Nu venea nimeni la el ?

— N-a venit nimeni niciodată. Nu primea nici corespondență. Când mi-am arătat mirarea că reprezentantul unei întreprinderi nu primea scrisori, mi-a explicat că avea un asociat în oraş, cu un birou unde îi venea corespondența.

— Nu vi s-a părut niciodată ciudat?

Fata aruncă o privire în jur şi murmură fără să insiste:

— Păi, aici...

— În sănătatea dumneavoastră, domnule Maigret! Pentru reuşita anchetei! După cum puteți vedea, nu mai însemn nimic, nu doar în

domeniul artei, ci şi în propria-mi casă. Nu protestez. Nu spun nimic. Sunt foarte amabile, dar pentru un bărbat care...

— Lasă-l pe domnul comisar să vorbească, tată.

— Vedeți ?

— Nu ştiți când a ieşit cu valiza ultima dată ?

Răspunsul îl primi de la fata cea mare, Olga:

— În ultima sâmbătă... înainte...

Nu ştia dacă trebuia să continue.

— Înainte de ce ?

Cea mică preluă conducerea discuției.

— Nu roşi, Olga. O tachinam mereu pe sora mea, care avea o mică slăbiciune față de domnul Jean. Nu era de vârsta ei şi nu era frumos, dar...

— Dar tu?

— Să trecem peste asta. Într-o sâmbătă, pe la şase, a plecat cu valiza, ceea ce ne-a mirat, pentru că o lua cu el de obicei lunea.

— Lunea după-amiază?

— Da. Nu ne aşteptam să se întoarcă, deoarece credeam că îşi va petrece sfârşitul de săptămână undeva, şi râdeam de Olga, care era tristă.

— Nu-i adevărat.

— Nu ştim la ce oră s-a întors. De obicei, îl auzeam deschizând uşa. Duminică dimineață, credeam că nu-i aici şi tocmai vorbeam despre el când a ieşit din cameră: părea bolnav şi i-a cerut tatălui meu să-i facă rost de o sticlă de alcool. Zicea că răcise. A stat în pat o bună parte a zilei.

Olga, care i-a aranjat camera, a remarcat lipsa valizei. Şi a mai remarcat ceva, după cum spune ea.

— Sunt sigură.

— E posibil. Erai mai atentă la el decât noi.

— Sunt sigură că nu mai avea acelaşi costum. Era tot un costum albastru, dar nu al lui, şi, când l-a îmbrăcat, am constatat că era puțin prea larg la umeri.

— N-a pomenit nimic despre asta?

— Nu. Şi nici noi n-am făcut vreo aluzie. Atunci s-a plâns că are gripă şi o săptămână întreagă n-a mai ieşit din casă.

— Citea ziarele?

— Ziarul de dimineață şi cel de seară, ca şi noi.

— N-ați observat nimic deosebit?

— Nu. Doar că se închidea imediat în camera lui când cineva bătea la uşă.

— Când a reînceput să iasă din casă?

— Cam după o săptămână. Ultima dată a dormit aici în noaptea de 11 spre 12 martie. E uşor de aflat, după calendarul din camera lui, căruia nimeni nu i-a mai rupt filele de atunci.

— Ce trebuie să facem, domnule comisar? întrebă mama îngrijorată.

— Nu ştiu, doamnă.

— Dacă e căutat de poliție...

— Ne dați voie să-i vedem camera ?

încăperea se afla la capătul unui coridor.

Spațioasă, fără lux, dar curată, cu mobilă veche bine lustruită şi, pe pereți, cu reproduceri după

Michelangelo. O valiză enormă de culoare neagră, cât se poate de obişnuită, se afla în colțul din dreapta,legată cu o sfoară.

— Deschide-o, Janvier!

— Să plec? întrebă fata.

Maigret nu consideră că ar fi fost necesar. Sfoara îi dădu mai mult de lucru lui Janvier decât broasca, destul de banală. Un miros puternic de naftalină se răspândi în cameră şi ieşiră la iveală costume, pantofi, lenjerie, pe care cei doi începură să le aşeze pe pat.

Ai fi zis că era garderoba unui actor, pentru că originea şi calitatea hainelor erau foarte variate. Un costum şi un smoching purtau eticheta unui mare croitor din Londra, iar alt costum fusese făcut la Milano.

Erau şi costume din pânză albă, cum se poartă mai ales în țările calde, costume destul de bătătoare la ochi, în vreme ce altele i-ar fi putut servi unui casier de bancă şi, pentru toate, existau pantofi asortați, provenind de la Paris, Nisa, Bruxelles, Rotterdam sau Berlin.

În sfârşit, chiar la fund, despărţit de celelalte catrafuse de o hârtie maro, descoperiră un costum de clovn, la care fata se uită cu şi mai mare uimire decât la restul.

— E un actor?

— În felul lui.

În cameră nu se mai afla nimic interesant. Costumul albastru despre care vorbiseră nu se afla acolo, deoarece Peeters-Moss îl purta atunci când plecase. Şi poate că încă îl mai purta.

În sertare se aflau mărunţişuri, tabachere, portofele, butoni de manşetă şi gulere false, chei, o pipă ruptă, dar nici o hârtie, nici un carnet de adrese.

— Vă mulţumesc, domnişoară. Aţi făcut foarte bine că ne-aţi anunţat şi sunt convins că nu veţi avea nici un fel de necazuri. Presupun că nu aveţi telefon?

— Am avut acum câţiva ani, dar...

Apoi, cu glas scăzut:

— Tata n-a fost întotdeauna aşa. De aceea nu ne putem supăra pe el. Înainte nu bea deloc. Apoi a dat peste nişte colegi de la bele-arte, care au ajuns aproape ca el, şi a căpătat obiceiul să se întâlnească cu ei într-o cafenea mică din cartierul Saint-Germain. Au făcut rău.

În atelier, pe un banc de lucru se aflau câteva maşini de precizie pentru tăiat, pilit şi geluit bucăţile de lemn, uneori foarte mici, din care erau făcute jucării graţioase.

— Ia puţin rumeguş într-o hârtie, Janvier.

Asta avea să-i facă plăcere lui Moers. Era amuzant să te gândeşti că s-ar fi putut ajunge la acest apartament dintr-un imobil de pe bulevardul Pasteur folosind doar analizele lui Moers. Ar fi durat săptămâni, poate chiar luni de zile, dar până la urmă tot s-ar fi ajuns.

Era ora zece. Sticla de vin se golise şi Grossot propuse să-i conducă pe „domni" până jos, ceea ce nu i se permise.

— Probabil că voi reveni.

— Şi el?

— M-aş mira. în orice caz, nu cred că aveți a vă teme de ceva din partea lui.

— Unde vă duc, şefule ? întrebă Janvier, aşezându-se la volanul maşinii.

— Pe bulevardul Bonne-Nouvelle. Nu prea aproape de Chope du Negre. Şi mă aştepți.

Era una dintre acele braserii mari unde se serveau varză călită şi cârnați şi unde, sâmbăta şi duminica seara, patru muzicanți famelici cântau pe o estradă. Maigret reperă imediat cele două perechi, nu departe de geam, şi remarcă faptul că doamnele comandaseră siropuri de mentă.

Alfonsi se ridică primul, cam neliniştit, ca unul care se aşteaptă să primească o lovitură de picior în dos, în timp ce avocatul, zâmbitor, stăpân pe el, îşi întinse mâna îngrijită.

— Vi le prezint pe prietenele noastre?

Ceea ce şi făcu, cu un aer binevoitor.

— Vreți să luați loc un moment la această masă sau să ne instalăm imediat în altă parte?

— Dacă Alfonsi le ține companie doamnelor şi mă aşteaptă, prefer să stăm de vorbă imediat.

Lângă casă era o masă liberă. Cei mai mulți clienți erau negustori din cartier ce ieşiseră să ia masa cu familia la restaurant, aşa cum făcuse şi

Maigret cu o zi înainte. Mai erau şi clienții de flecare zi, celibatari sau care nu se înțelegeau cu nevasta, jucând cărți sau şah.

— Ce serviți? O bere? Chelner, o bere şi un coniac cu apă!

Nu peste mult timp, Liotard avea să frecventeze probabil barurile de la Operă şi de pe Champs-Elysees, dar deocamdată încă se simțea mai în largul lui în acel cartier unde putea să privească oamenii cu un aer de superioritate.

— Apelul dumneavoastră a dat rezultate?

— M-aţi invitat să ne întâlnim ca să-mi puneţi întrebări, maestre Liotard?

— Poate ca să facem pace. Ce-aţi zice? E posibil să mă fi comportat cu o oarecare bruschețe față de dumneavoastră. Nu uitaţi că suntem de o parte şi de cealaltă a baricadei. Meseria dumneavoastră este să-l scoateţi vinovat pe clientul meu; a mea, să-l salvez.

— Chiar devenind complicele lui?

Lovitura îşi atinse ţinta. Tânărul avocat cu nasul lung şi subţire clipi de două-trei ori.

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi. Dar dacă preferaţi asta, voi merge direct la subiect. Întâmplarea face, domnule comisar, să aveţi posibilitatea să-mi faceţi mult rău şi chiar să întârziaţi, dacă nu să întrerupeţi, o carieră pe care toată lumea o prezice strălucită.

— Nu mă îndoiesc.

— Mulţumesc. Baroul este destul de strict în privinţa anumitor reguli, şi mărturisesc că, în graba mea de a reuşi, nu le-am respectat întotdeauna.

Maigret îşi bea berea cu aerul cel mai nevinovat din lume, uitându-se la casieră, iar aceasta l-ar fi putut lua drept pălărierul din colţ.

— Aştept, domnule Liotard.

— Speram să mă ajutaţi, pentru că ştiţi foarte bine la ce fac aluzie.

Maigret nici nu clipi.

— Vedeţi, domnule comisar, fac parte dintr-o familie săracă, foarte săracă...

— Conţii de Liotard?

— Am spus săracă, nu de rând. Mi-a fost foarte greu să-mi plătesc studiile şi am fost obligat, ca student, să fac multe meserii. Chiar am îmbrăcat uniforma de portar la unul dintre cinematografele de pe Marile Bulevarde.

— Vă felicit.

— Nu mai departe de acum o lună, nu mâncam în fiecare zi. Aşteptam, ca toţi confraţii de vârsta mea şi ca alţi confraţi mai în vârstă, cazul care să-mi permită să mă afirm.

— L-aţi găsit.

— L-am găsit. Aici vreau să ajung. Vineri, în biroul domnului Dossin, aţi rostit unele cuvinte care m-au făcut să cred că ştiţi multe lucruri despre acest caz şi că nu veţi ezita să vă serviţi de ele împotriva mea.

— Împotriva dumitale?

— Împotriva clientului meu, dacă preferaţi.

— Nu înţeleg.

Maigret comandă încă o bere, pentru că rareori savurase una atât de bună, cu atât mai mult cu cât contrasta cu vinul călduţ băut la sculptor acasă. Se uita mai departe la casieră, ca şi cum s-ar fi bucurat că semăna atât de mult cu casierele de cafenea de altădată, cu pieptul mare şi ridicat de corset, cu bluza de mătase neagră împodobită cu o camee şi părul cu o coafură foarte complicată.

— Ce spuneaţi?

— Foarte bine! Mă lăsaţi să vorbesc singur pentru că sunteţi într-o poziţie favorabilă. Am făcut o greşeală profesională solicitându-l pe Frans Steuvels.

— Una singură ?

— Am fost alertat în modul cel mai banal din lume şi sper ca nimeni să nu aibă necazuri din cauza mea. Sunt în relaţii destul de apropiate cu un anume Antoine Bizard, locuim în acelaşi imobil. Am tras amândoi mâţa de coadă. Ni s-a întâmplat să împărţim o cutie de sardele sau aceeaşi bucată de camembert. De puţină vreme, Bizard a obţinut o slujbă permanentă la un ziar. Şi are o iubită.

— Sora unuia dintre inspectorii mei.

— Vedeţi că ştiţi!

— Îmi place s-o aud de la dumneata.

— Prin funcția pe care o îndeplineşte la ziar, unde se ocupă de „Faptul divers", Bizard cunoaşte unele evenimente înaintea publicului...

— De exemplu, crimele.

— Dacă vreți. A căpătat obiceiul să-mi telefoneze.

— Ca să puteți să vă oferiți serviciile?

— Sunteți un învingător crud, domnule Maigret.

— Continuați.

Se uita mai departe la casieră, dar avea grijă să se asigure că Alfonsi nu le părăsea pe cele două femei.

— Am fost anunțat că poliția se ocupa de un legător de cărți din strada Turenne.

— În ziua de 21 februarie, la începutul după-amiezii.

— Exact. Am fost acolo şi chiar am vorbit despre un ex libris, înainte de a aborda un subiect mai arzător.

— Soba.

— Da. I-am spus lui Steuvels că, dacă ar avea necazuri, aş fi bucuros să-l apăr. Ştiți toate astea. Şi nu atât pentru mine am provocat întrevederea din această seară, care sper că va rămâne între noi, cât pentru clientul meu. Ce mi-ar face mie rău în acest moment s-ar răsfrânge şi asupra lui. Asta-i tot, domnule Maigret! Dumneavoastră decideți. Mâine dimineață aş putea fi suspendat din Barou. Este de ajuns să vă duceți la decan şi să-i spuneți ce ştiți.

— Ați stat mult timp la Frans Steuvels?

— Cel mult un sfert de oră.

— Ați dat ochii şi cu soția lui?

— Cred că la un moment dat şi-a arătat capul pe scară.

— Steuvels v-a făcut confidențe ?

— Nu. Sunt gata să-mi dau cuvântul de onoare.

— Încă o întrebare, maestre. De când l-ați angajat pe Alfonsi?

— Nu e angajatul meu. Are o agenție de detectivi particulari.

— Unde este singurul angajat!

— Asta nu mă priveşte. Ca să-mi apăr clientul cu oarecari şanse de succes, am nevoie de unele informaţii, pe care nu le pot obţine eu, având în vedere poziţia mea.

— Şi aveaţi nevoie mai ales să aflaţi zi de zi ce ştiu eu.

— E o competiţie cinstită, nu?

Casiera ridica receptorul telefonului care tocmai sunase.

— Un moment. Nu ştiu. Să văd.

Şi, observând că femeia deschidea gura să spună un nume chelnerului, Maigret se grăbi să se ridice.

— E pentru mine ?

— Cum vă numiţi ?

— Maigret.

— Vreţi să vorbiţi din cabină ?

— Nu-i nevoie. Durează doar câteva secunde.

Era telefonul aşteptat de la Lapointe. Vocea tânărului vibra de emoţie.

— Dumneavoastră sunteţi, domnule comisar? Am găsit-o!

— Unde ?

— Nu la avocat, unde era cât pe ce să fiu surprins de portăreasă. După cum mi-aţi spus, m-am dus pe strada Douai. Acolo, toată lumea intră şi iese. Era uşor. Nu mi-a fost deloc greu să deschid uşa. Valiza era sub pat. Ce fac?

— Unde eşti?

— La debitul din colţul străzii Douai.

— Ia un taxi şi du-te la birou. Ne vedem acolo.

— Am înţeles, şefule. Sunteţi mulţumit?

împins de entuziasm şi de mândrie, îşi permisese „cuvântul" pentru prima dată... fără să fie totuşi prea sigur pe el.

— Ai lucrat bine.

Avocatul se uita la Maigret cu îngrijorare. Comisarul îşi reluă locul pe banchetă, oftând uşurat, şi îi făcu semn chelnerului.

— Încă o bere. Poate ar fi bine să aduceți şi un coniac pentru domnul.

— Dar...

— Stai liniştit, drăguțule !

Acest cuvânt a fost de ajuns ca să-l facă pe avocat să tresară.

— În ceea ce te privește, n-am să mă adresez Consiliului Ordinului Avocaților, ci procurorului Republicii. Probabil că mâine dimineață îi voi cere două mandate de arestare, unul pe numele tău şi unul pe numele complicelui tău, Alfonsi.

— Glumiți?

— Câți ani se dau pentru vina de tăinuire într-un caz de asasinat? Trebuie să mă uit în Codul Penal. O să mă gândesc. Achiți consumația?

Se ridică şi adăugă încetişor, pe un ton confidențial, aplecându-se spre umărul lui Philippe Liotard:

— Am valiza!

Capitolul 9
Instantaneul de la Dieppe

Maigret sunase prima dată la biroul judecătorului pe la nouă şi jumătate şi vorbise cu grefierul:

— Întrebați-l, vă rog, pe domnul Dossin dacă poate să mă primească.

— Tocmai a sosit.

— Ceva nou? îl întrebase judecătorul. Adică în afară de ce scrie presa din dimineața asta.

Era foarte surescitat. Ziarele relatau descoperirea maşinii ciocolatii şi a cadavrului bătrânei la Lagny.

— Aşa cred. Vin să vă spun.

Numai că, de atunci, de fiecare dată când Maigret se îndrepta spre uşa biroului, ceva îl reținea: soneria telefonului, sosirea unui inspector care trebuia să-i dea raportul... Discret, judecătorul sunase şi îl ceruse pe Lucas:

— Comisarul mai e acolo ?

— Da. Vreți să vi-l dau?

— Nu. Presupun că e ocupat. Probabil că va urca în câteva momente.

La zece şi un sfert se hotărî, în sfârşit, să-l ceară pe Maigret la telefon.

— Îmi cer scuze că te deranjez. îmi închipui că ai foarte mult de lucru. Dar l-am convocat pe Frans Steuvels la unsprezece şi n-aş vrea să încep interogatoriul înainte să fi stat de vorbă cu dumneata.

— Ați avea ceva împotrivă dacă interogatoriul ar deveni o confruntare?

— Cu cine?

— Probabil cu soția lui. Dacă-mi permiteți, trimit, pentru orice eventualitate, un inspector după ea.

— Vrei o convocare oficială?

— Nu-i nevoie.

Domnul Dossin mai aşteptă încă zece minute, prefăcându-se că studiază dosarul. În sfârşit, auzi bătăi în uşă, abia se abținu să nu se repeadă să deschidă şi îl văzu pe Maigret făcându-şi apariția cu o valiză în mână.

— Pleci undeva ?

Zâmbetul comisarului îl lămuri, şi atunci murmură, uluit de ceea ce vedea:

— Valiza!

— Şi vă asigur că e grea!

— Prin urmare, am avut dreptate ?

I se luase o piatră mare de pe inimă. Campania sistematică a lui Philippe Liotard îl cam zdruncinase - şi, în definitiv, el îşi luase responsabilitatea menţinerii lui Steuvels în arest.

— E vinovat?

— Îndeajuns ca să fie băgat la răcoare pentru câţiva ani.

Maigret cunoştea de seara trecută conţinutul valizei, dar îi făcu din nou inventarul, cu aceeaşi plăcere ca un copil care îşi arată cadourile de Crăciun.

Valiza maro cu minerul legat cu sfoară era atât de grea din cauza unor bucăţi de metal, care semănau oarecum cu instrumentele folosite de un legător pentru a imprima amprente pe ceară, însă care erau în realitate sigilii ale unor state.

Dintre ele se remarcau cele ale Statelor Unite şi ale tuturor republicilor din America de Sud.

Se mai găseau acolo şi ştampile din cauciuc, precum cele care sunt folosite de primării şi în administraţie, totul fiind clasat cu aceeaşi grijă ca eşantioanele unui comis-voiaj or.

— Munca lui Steuvels, îi explică Maigret. Fratele lui, Alfred, îi furniza modele şi paşapoarte în alb. Iar astea, atât cât pot să-mi dau seama după aceste exemplare, nu au fost imitate, ci au fost furate de la consulate.

— Se ocupă de mult timp cu acest trafic?

— Nu cred. De aproape doi ani, după conturile din bancă. în dimineaţa asta, am cerut să se telefoneze la majoritatea băncilor din Paris şi, în parte, aceasta a şi fost cauza pentru care n-am putut să vin mai devreme.

— Steuvels are cont la Societe Generale de pe strada Saint-Antoine, nu?

— Mai are unul la o bancă americană din Piaţa Vendome şi altul la o bancă engleză de pe bulevard. Până acum, am

găsit cinci conturi diferite. Totul a început acum doi ani, ceea ce corespunde cu data la care fratele lui s-a reinstalat la Paris.

Afară ploua. Era înnorat şi călduț. Maigret stătea lângă fereastră, fumându-şi pipa.

— Alfred Moss, domnule judecător, nu face parte din categoria răufăcătorilor profesionişti. Aceştia au o specialitate pe care o profesează aproape în exclusivitate. N-am văzut niciodată un hoț de buzunare devenind spărgător, nici un spărgător spălând bani sau practicând furtul prin înşelăciune. Alfred Moss este, înainte de orice, un clovn, un acrobat. Şi-a început cariera în lumea interlopă după ce a suferit un accident. Dacă nu mă înşel foarte tare, a dat prima lovitură din întâmplare, când, folosindu-se de cunoaşterea mai multor limbi, s-a angajat ca interpret la un mare hotel din Londra. S-a ivit ocazia să fure nişte bijuterii şi a făcut-o.

A avut astfel din ce trăi un anumit timp. Nu prea mult, pentru că are un viciu, după cum am aflat tot în dimineața asta de la patronul agenției de pariuri din cartierul lui: joacă la curse. Ca orice amator, nu a rămas la un singur tip de furt, ci a vrut să încerce de toate. Şi a făcut-o cu o abilitate şi cu un noroc rar întâlnite, deoarece nu a putut fi niciodată condamnat. Trăia când mai bine, când mai rău. Când un furt prin înşelăciune, când o spălare de bani. Timpul a trecut şi el a ajuns un om urmărit în majoritatea capitalelor, trecut pe lista neagră a marilor hoteluri, unde opera în mod obişnuit.

— Atunci şi-a amintit de fratele lui?

— Da. în urmă cu doi ani, traficul de aur, activitatea lui de dinainte, nu mai era profitabil, în schimb, paşapoartele false, îndeosebi pentru America, începeau să ajungă la sume astronomice. Şi-a spus că fratele lui, obişnuit să facă

blazoane cu instrumentele sale, ar reuşi destul de bine şi ştampilele oficiale.

— Mă miră însă faptul că Steuvels a acceptat, deşi nu are nevoie de mai mult decât câştigă. Doar dacă nu cumva are o viață dublă pe care nu i-am descoperit-o.

— N-are o viață dublă. Sărăcia, adevărata sărăcie, pe care el a cunoscut-o în copilărie şi adolescență, produce două feluri de oameni : risipitori şi zgârciți. De cele mai multe ori produce zgârciți, iar acestora le este atât de teamă să nu mai treacă prin ce-au trecut cândva, încât sunt în stare de orice ca să se pună la adăpost.

Dacă nu mă înşel foarte tare, acesta este şi cazul lui Steuvels. De altfel, lista băncilor unde are conturi constituie dovada. Sunt convins că nu era un mod de a-şi ascunde avutul, deoarece nu i-a trecut prin minte că ar putea fi descoperit. Dar se temea de bănci, de naționalizări, de devalorizări, aşa încât făcea mici depuneri în locuri diferite.

— Credeam că stătea mai tot timpul cu nevasta lui.

— Exact. Ea pleca, nu el, şi mi-a trebuit ceva timp ca să descopăr asta. în fiecare luni după-amiază, se ducea la spălătoria Vert-Galant cu rufele murdare. Aproape în fiecare luni, Moss venea cu valiza şi, când sosea mai repede, aştepta la Tabac des Vosges plecarea cumnatei. Cei doi frați aveau toată după-amiaza la dispoziție ca să lucreze. Instrumentele şi documentele compromițătoare nu stăteau niciodată în atelier. Moss le lua cu el. în unele zile de luni, Steuvels mai găsea timp să alerge la una dintre băncile lui ca să facă o depunere.

— Nu-mi dau seama ce rol avea tânăra cu copilul, nici ce rol avea contesa Panetti, nici...

— Ajungem şi la ei, domnule judecător. V-am vorbit mai întâi despre valiză pentru că, de la început, ea m-a necăjit cel mai mult. De când ştie de existența lui Moss şi îi bănuiesc activitatea, a început să mă preocupe altceva.

De ce marți, 12 martie, dintr-odată, când banda părea liniştită, s-a produs o agitație neobişnuită, care s-a terminat cu împrăştierea membrilor ei ?

— Mă refer la incidentul din scuarul Anvers, la care a fost martoră din întâmplare soția mea. Cu o zi înainte, Moss trăia liniştit în camera sa închiriată de pe bulevardul Pasteur. Levine şi băiețelul locuiau la Hotel Beausejour, unde Gloria venea în fiecare zi să ia copilul şi să-l ducă la plimbare. Dar, în acea zi de marți, pe la zece dimineața, Moss intră la hotel, unde, probabil ca măsură de precauție, nu a mai pus niciodată piciorul. Levine îşi face imediat bagajul, se repede în Piața Anvers, o cheamă pe Gloria, iar aceasta lasă copilul acolo ca să-l urmeze. După-amiază, toți sunt dispăruți fără urmă.

Ce s-a întâmplat în ziua de 12 martie dimineața ?

— Moss n-a primit nici un telefon, pentru că nu există telefon în casa unde locuieşte. în acel moment, eu şi inspectorii mei n-am făcut nici un demers de natură să sperie banda, pe care nici măcar n-o bănuiam. Iar Frans Steuvels se afla la Sânte. Totuşi, ceva s-a întâmplat. Şi abia ieriseară, când m-am întors acasă, am găsit, dintr-o pură întâmplare, răspunsul la această întrebare.

Domnul Dossin se simțea atât de uşurat ştiind că omul reținut de el în arest nu era nevinovat, încât asculta cu un aer de încântare, ca şi cum ar fi auzit o poveste.

— Soția mea a stat toată seara să mă aştepte şi a profitat ca să se consacre unei activități pe care o face din când în când. Păstrează, în câteva caiete, articolele din ziare în care e vorba despre mine, şi o face cu şi mai multă grijă de când un fost director al Poliției Judiciare şi-a publicat memoriile. „S-ar putea să ți le scrii şi tu într-o zi, când te vei retrage din activitate şi vom trăi la țară", îmi răspunde când fac haz de mania ei.

Aşadar, când m-am întors acasă ieri-seară, pe masă am văzut foarfeca şi borcănelul cu lipici. In timp ce mă făceam comod, am aruncat o privire peste umărul soției mele şi am zărit, pe una dintre tăieturile din ziar pe care tocmai le lipea, o fotografie de care nu-mi aminteam. Fusese făcută în urmă cu trei ani de un jurnalist normand oarecare: petreceam câteva zile la Dieppe şi am fost surprins împreună cu soția în pragul pensiunii unde locuiam.

M-am mirat când am văzut acel instantaneu în paginile unei reviste ilustrate. „N-ai citit ? A apărut recent: un articol de patru pagini despre debutul tău în poliție şi despre metodele tale." Mai erau şi alte fotografii, printre care şi una când eram secretar într-un comisariat de poliție şi purtam mustăți lungi. „Când a apărut asta?" „Articolul? Săptămâna trecută. N-am avut timp să ți-l arăt. Aproape că n-ai dat deloc pe-acasă în ultima perioadă." Pe scurt, domnule Dossin, articolul a apărut într-o revistă pariziană pusă în vânzare marți, 12 martie, dimineața.

Am trimis imediat pe cineva la cei care încă îl mai găzduiau pe Moss la acea dată şi ne-au confirmat că cea mai tânără dintre fetele lor îi adusese revista, în acelaşi timp cu laptele, pe la opt şi jumătate şi că Moss o răsfoise în timp ce lua micul dejun. Din acel moment, totul a devenit simplu. Aşa se explică şi faptul că Gloria stătea atât de mult timp pe banca din scuarul Anvers. După două asasinate şi arestarea lui Steuvels, banda, împrăştiată, se ascundea. Probabil că Levine a schimbat de mai multe ori hotelul înainte de a se instala la cel de pe strada Lepic. Din prudență, nu ieşea cu Gloria şi chiar evitau să doarmă amândoi în acelaşi loc. Moss trebuia să meargă în fiecare dimineață după veşti în Piața Anvers, unde era de ajuns să se aşeze pe o bancă. Numai că, după cum ştiți, soția mea s-a aşezat de trei-patru ori pe aceeaşi bancă, aşteptând să intre la dentist.

Cele două femei au făcut cunoştinţă şi au stat de vorbă. Probabil că Moss a văzut-o pe doamna Maigret, dar nu i-a dat nici o atenţie. Acum închipuiţi-vă reacţia pe care a avut-o când a descoperit în revistă că doamna cumsecade de pe bancă era, pur şi simplu, soţia comisarului însărcinat cu ancheta! Nu putea să-şi închipuie că fusese o întâmplare, nu ? A crezut cât se poate de firesc că suntem pe urmele lor şi că o însărcinasem pe soţia mea cu această parte delicată a anchetei. A dat fuga la hotelul din strada Lepic, l-a alertat pe Levine şi acesta a venit în mare grabă s-o avertizeze pe Gloria.

— De ce s-au certat?

— Poate din cauza copilului. Poate că Levine nu voia s-o lase pe Gloria să se ducă după el, riscând astfel să fie arestată. Iar ea a vrut neapărat să vină după copil, luându-şi însă toate măsurile de precauţie. De altfel, asta mă îndeamnă să cred că, atunci când îi vom găsi, nu vor fi împreună. Consideră că îi cunoaştem pe Gloria şi pe copil, dar nu ştim nimic despre Levine. El trebuie să fi plecat într-o parte, iar Moss în alta.

— Crezi că vei pune mâna pe ei?

— Mâine sau peste un an. Ştiţi cum se întâmplă.

— Dar nu mi-ai spus unde ai descoperit valiza!

— Poate aţi prefera să nu ştiţi cum am intrat în posesia ei! Adevărul e că am fost forţat să folosesc mijloace prea puţin legale, a căror responsabilitate mi-o asum în întregime, dar pe care nu le puteţi aproba. Aflaţi doar că Liotard l-a scăpat pe Steuvels de valiza compromiţătoare.

Dintr-un motiv oarecare, în noaptea de sâmbătă spre duminică, Moss a dus valiza în atelierul de pe strada Turenne şi a lăsat-o acolo. Frans Steuvels s-a mulţumit să o împingă sub o masă din atelier, crezând că nimeni n-o va băga în seamă. în ziua de 21 februarie, Lapointe s-a prezentat sub un anumit pretext şi a vizitat locuinţa. Obser-

vați că Steuvels nu putea să ia legătura cu fratele lui şi probabil cu nimeni din bandă ca să-i informeze. Şi cred că ştiu de ce. Probabil că se întreba cum să scape de valiză şi poate că aştepta să se facă noapte pentru a se ocupa de ea. Atunci şi-a făcut apariția Liotard, de care nu mai auzise niciodată.

— Cum a aflat Liotard?

— În urma indiscreției cuiva din serviciul meu.

— Unul dintre inspectori ?

— Nu-i port pică şi există puține şanse ca lucrul ăsta să se mai repete. Totuşi, Liotard şi-a oferit serviciile şi chiar ceva mai mult decit se poate aştepta în acest sens de la un membru al Baroului, deoarece a luat cu el valiza.

— Ai găsit-o la el acasă?

— La Alfonsi, căruia i-a pasat-o.

— Să vedem unde am ajuns....

— Nicăieri. Vreau să spun că nu ştim principalul, adică nimic despre cele două asasinate. Un om a fost ucis în atelierul din strada Turenne şi, mai înainte, contesa Panetti a fost omorâtă în maşina ei, nu ştim unde. Probabil că ați primit raportul doctorului Paul, care a găsit un glonț în cutia cranianã a bătrânei. Totuşi, am primit o mică informație din Italia. Soții Krynker au divorțat de mai bine de un an în Elveția, pentru că divorțul nu este acceptat în Italia. Fata contesei Panetti şi-a recâştigat libertatea, s-a căsătorit cu un american şi acum trăieşte cu el în Texas.

— Nu s-a împăcat cu mama ei?

— Nici vorbă! Bătrâna era supărată pe ea mai mult ca niciodată. Krynker e un ungur de familie bună, dar sărac. Şi-a petrecut o parte din iarnă la Monte Carlo, încercând, fără să reuşească, să câştige la jocurile de noroc. A sosit la Paris cu trei săptămâni înainte de moartea fostei sale soacre şi a locuit la Commodore, apoi într-un mic hotel de pe strada Caumartin.

— De cât timp era Gloria Lotti în serviciul bătrânei ?

— De patru-cinci luni. Nu s-a stabilit cu exactitate.

Pe culoar se auzi deodată zgomot, iar uşierul îi anunță că sosise inculpatul.

— Îi spun toate astea? întrebă domnul Dossin, stingherit din nou de responsabilități.

— Din două una: ori vorbeşte, ori continuă să tacă. Am avut ocazia să mă ocup de câțiva flamanzi în viața mea şi am constatat că foarte greu se lasă convinşi. Dacă tace, mai avem de aşteptat săptămâni întregi sau chiar mai mult. Va trebui să mai avem răbdare până când vom da de unul dintre cele patru personaje, ascunse Dumnezeu ştie unde!

— Patru?

— Moss, Levine, femeia şi copilul, şi poate că cele mai multe şanse le vom avea cu băiețelul.

— Dacă nu cumva s-au debarasat de el.

— Dacă Gloria s-a dus să-l ia din mâinile soției mele, cu riscul de a fi arestată, înseamnă că ține la el.

— Crezi că e fiul ei ?

— Sunt convins. Greşim atunci când credem că răufăcătorii nu sunt oameni ca toți ceilalți, care pot să aibă copii şi să-i iubească.

— Să fie fiul lui Levine ?

— Probabil.

Dossin se ridică şi schiță un zâmbet palid, exprimând maliție şi modestie totodată.

— Ar fi momentul pentru un interogatoriu încrucişat, nu-i aşa ? Din păcate, nu prea mă pricep.

— Dacă-mi dați voie, aş încerca să stau de vorbă cu Liotard.

— Ca să-şi sfătuiască clientul să vorbească?

— În momentul de față, amândoi ar avea tot interesul.

— Nu le spun să intre imediat?

— Numai o clipă.

Maigret ieşi şi îi spuse cordial bărbatului aşezat în dreapta uşii, pe banca lustruită de o îndelungată folosinţă;

— Bună ziua, Steuvels.

Exact în acel moment, Janvier intra pe coridor împreună cu Fernande, care era foarte emoţionată. Inspectorul ezită să o lase să ajungă la bărbatul ei.

— Aveţi timp să staţi de vorbă, le spuse Maigret celor doi. Judecătorul nu-i încă pregătit.

Îi făcu semn lui Liotard să-l urmeze şi vorbiră cu glas scăzut, plimbându-se pe culoarul cenuşiu, unde la majoritatea uşilor se aflau jandarmi. Totul dură mai puţin de cinci minute.

— Când vreţi, bateţi la uşă.

Maigret intră singur la domnul Dossin, lăsându-i pe Liotard, Steuvels şi Fernande să discute între ei.

— Rezultatul ?

— Urmează să-l aflăm. Liotard a cedat, evident. O să vă ticluiesc un raport în aşa fel încât să vorbesc despre valiză fără să-l implic.

— E cam pe lângă lege, nu-i aşa?

— Vreţi să prindem ucigaşii?

— Te înţeleg, Maigret. Dar tata şi bunicul au fost judecători de şedinţă şi cred că şi eu voi ajunge la fel.

Roşi, aşteptând bătăile în uşă cu nerăbdare şi teamă totodată. În sfârşit, aceasta se deschise şi avocatul întrebă:

— Să intre şi doamna Steuvels?

Fernande plânsese şi îşi ţinea batista în mână. Îl căută din ochi pe Maigret şi îi aruncă o privire deznădăjduită, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca el să mai poată aranja lucrurile.

Steuvels arăta neschimbat. îşi păstra aerul blând şi totodată. încăpăţânat. Se aşeză docil pe scaunul indicat.

Când grefierul vru să-şi ocupe locul, domnul Dossin îi zise:

— Mai aşteaptă puţin. Te voi chema când interogatoriul va deveni oficial. Sunteţi de acord, maestre Liotard?

— Perfect de acord. Vă mulţumesc.

Doar Maigret rămăsese în picioare, cu faţa la fereastra pe care alunecau picături mici de ploaie. Sena şi cerul aveau aceeaşi nuanţă cenuşie; şlepurile, acoperişurile şi trotuarele luceau de umezeală.

Atunci, judecătorul Dossin tuşi uşor de două-trei ori şi spuse, cu o oarecare ezitare:

— Cred, Steuvels, că domnul comisar ar vrea să-ţi pună câteva întrebări.

Maigret, care tocmai îşi aprinsese pipa, se văzu obligat să se întoarcă de la fereastră, încercând să-şi ascundă zâmbetul amuzat.

— Presupun, începu el, stând mai departe în picioare, cu aerul unui profesor, că apărătorul tău te-a informat în câteva cuvinte ? Îţi cunoaştem activitatea, şi o cunoaştem şi pe cea a fratelui tău. E posibil ca, în ceea ce te priveşte personal, să nu avem nimic altceva să-ţi reproşăm. Ai avut dreptate, nu costumul tău avea urme de sânge, ci costumul fratelui tău, care şi l-a lăsat pe al lui la tine şi l-a luat pe al tău.

— Nici fratele meu nu a ucis pe nimeni.

— Probabil. Vrei să-ţi pun întrebări sau preferi să ne povesteşti ce ştii?

Nu numai că acum avea un aliat în maestrul Liotard, dar Fernande îl încuraja şi ea din priviri pe Frans să vorbească.

— Puneţi-mi întrebări. Voi vedea dacă pot să răspund.

Îşi şterse lentilele groase ale ochelarilor şi aşteptă, adus puţin de spate, cu capul uşor aplecat în faţă, ca şi cum ar fi fost prea greu.

— Când ai aflat de uciderea contesei Panetti ?

— În cursul nopţii de sâmbătă spre duminică.

— Adică noaptea în care Moss, Levine şi un al treilea personaj, care probabil e Krynker, au venit la atelier?

— Da.

— Tu ai avut ideea să pui pe cineva să trimită o telegramă ca să o poți îndepărta de acasă pe soția ta?

— Nici măcar n-am ştiut.

Era plauzibil. Alfred Moss cunoştea destul de bine obiceiurile casei.

— Prin urmare, atunci când ți-au bătut la uşă, pe la nouă seara, nu ştiai despre ce e vorba?

— Da. De altfel, n-am vrut să-i las să intre. Tocmai citeam liniştit la subsol.

— Ce ți-a spus Moss?

— Că unul dintre însoțitorii lui avea nevoie de un paşaport chiar în acea seară, că adusese sculele trebuincioase şi că trebuia să mă apuc imediat de treabă.

— Era prima dată când aducea străini la atelier?

— Ştia că nu vreau să dau ochii cu nimeni.

— Dar ştiai că are complici ?

— Mi-a spus că lucra cu un anume Schwartz.

— Cel care, la hotelul din strada Lepic, îşi zicea Levine? Un bărbat destul de gras, foarte brunet?

— Da.

— Ați coborât cu toții la subsol?

— Da. Nu puteam să lucrez în atelier la ora aceea, pentru că s-ar fi mirat toți vecinii.

—-Vorbeşte-mi despre al treilea personaj.

— Nu-l cunosc.

— Avea accent străin?

— Da. Era ungur. Părea tare dornic să plece şi insista să afle dacă nu va avea necazuri cu paşaportul fals.

— Pentru ce țară?

— Statele Unite. Sunt paşapoartele cel mai greu de imitat, din cauza semnelor speciale convenite între consuli şi serviciile de imigraţie.

— Ai trecut la treabă?

— N-am apucat.

— Ce s-a întâmplat ?

— Schwartz tocmai se plimba prin locuinţă, vrând parcă să se convingă că nimeni nu ne putea surprinde. Deodată, în timp ce eu stăteam cu spatele la ei - eram aplecat peste valiza aşezată pe un scaun -, am auzit o împuşcătură şi l-am văzut pe ungur prăbuşindu-se.

— Schwartz trăsese?

— Da.

— Fratele tău a părut surprins?

O secundă de ezitare.

— Da.

— Ce s-a întâmplat pe urmă?

— Schwartz ne-a încredinţat că era singura soluţie posibilă şi că nu avea cum să facă altfel. După spusele lui, Krynker era cu nervii la pământ şi ar fi fost mai mult ca sigur arestat. După aceea, ar fi vorbit. „Am greşit considerându-l bărbat", a adăugat el. Apoi m-a întrebat unde era soba.

— Ştia că ai o sobă?

— Cred că da.

De la Moss, evident, după cum era la fel de evident că Frans nu voia să-l învinuiască în nici un fel pe fratele lui.

— I-a ordonat lui Alfred să aprindă focul şi m-a rugat să aduc nişte instrumente foarte ascuţite. „Copii, suntem toţi în aceeaşi barcă! Dacă nu l-aş fi împuşcat pe idiotul ăsta, în cel mult o săptămână am fi fost arestaţi. Nimeni nu l-a văzut cu noi. Nimeni nu ştie că e aici. N-are pe nimeni care să întrebe de el. Trebuie doar să dispară şi suntem liniştiţi."

Nu era momentul să-l întrebe pe flamand dacă toți luaseră parte la tăierea în bucăți a cadavrului.

— Ți-a vorbit de asasinarea bătrânei?

— Da.

— Era prima dată când aflai?

— Nu mai vorbisem cu nimeni de la povestea plecării cu maşina.

Devenea mai reticent, în timp ce privirea soției sale se plimba de la fața lui la cea a lui Maigret.

— Vorbeşte, Frans. Ei te-au băgat în toată povestea asta şi acum au şters-o. Ce interes ai avea să nu spui totul?

Maestrul Liotard adăugă:

— În calitatea mea de apărător, pot să vă spun că aveți nu numai datoria, ci şi interesul să vorbiți. Cred că Justiția va ține cont de sinceritatea dumneavoastră.

Frans îl privi cu ochii lui mari şi tulburi şi dădu uşor din umeri.

— Au stat la mine o parte din noapte, spuse el, în sfîrşit. Totul dura foarte mult.

Fernande duse batista la gură de greață.

— Schwartz sau Levine, nu contează cum îl cheamă, avea o sticlă de alcool în buzunarul pardesiului, iar fratele meu a băut mult. La un moment dat, Schwartz i s-a adresat pe un ton furios: „E a doua oară când îmi faci figura asta!" Şi atunci Alfred mi-a spus povestea bătrânei.

— O clipă, îl întrerupse Maigret. Ce ştii exact despre Schwartz?

— Că e omul pentru care lucrează fratele meu. Mi-a vorbit despre el de mai multe ori. II considera un tip foarte tare, dar periculos. Are un copil cu o italiancă tânără şi frumoasă. Cu ea stă majoritatea timpului.

— Gloria?

— Da. Schwartz lucra îndeosebi în marile hoteluri. Descoperise o femeie foarte bogată, excentrică, de la care spera

să scoată mulți bani, şi reuşise s-o angajeze pe Gloria în serviciul ei.

— Şi Krynker?

— Aş putea să spun că l-am văzut mai mult mort, pentru că abia intrase în casa mea când a fost împuşcat. Unele lucruri le-am înțeles abia mai târziu, gândindu-mă la ele.

— De exemplu?

— Că Schwartz îşi pregătise cu minuțiozitate lovitura. Voia să-l lichideze pe Krynker şi găsise mijlocul de a scăpa de el fără să rişte. Când a venit la mine acasă, ştia ce urma să se întâmple. O trimisese pe Gloria la Concarneau ca să expedieze telegrama pentru Fernande.

— Şi bătrâna?

— N-am fost amestecat în povestea asta. Ştiu doar că, de când divorțase, Krynker, care era lefter, încercase să se apropie de dânsa. în ultima vreme, reuşise, iar ea îi dădea câteodată sume mici de bani. Numai că le topea imediat, pentru că îi plăcea să trăiască pe picior mare. Voia să facă rost de bani ca să ajungă în Statele Unite.

— Încă îşi mai iubea soția?

— Nu ştiu. L-a cunoscut pe Schwartz sau, mai exact, acesta, pus la curent de Gloria, a făcut în aşa fel încât să-l întâlnească într-un bar şi au devenit mai mult sau mai puțin prieteni.

— În noaptea morții lui Krynker şi a poveştii cu soba ți-au istorisit toate astea?

— Aveam ore întregi de aşteptat şi...

— Am înțeles.

— Nu mi-ai spus dacă ideea fusese a lui Krynker sau dacă Schwartz i-a sugerat-o. Se pare că bătrâna avea obiceiul să călătorească permanent cu o valijoară cu bijuterii de mare valoare. Cam în această perioadă pleca în fiecare an pe Coasta de Azur. Şi trebuia să fie convinsă să plece cu maşina lui Krynker. Pe drum, într-un anumit punct,

maşina ar fi fost atacată şi valijoara furată. In mintea lui Krynker, totul urma să se petreacă fără vărsare de sânge. Era convins că nu risca nimic, pentru că avea să fie în maşină cu fosta lui soacră. Dintr-un motiv oarecare, Schwartz a tras, iar eu cred că a făcut-o înadins, reuşind prin asta să-i aibă pe ceilalți doi la mâna lui.

— Inclusiv pe fratele tău ?

— Da.

— Atacul a avut loc pe drumul spre Fontaine- bleau, după care au mers până la Lagny să se debaraseze de maşină. într-o anumită perioadă, Schwartz a locuit într-o vilişoară din acea regiune şi cunoştea locurile. Ce vreți să mai ştiți?

— Unde sunt bijuteriile?

— Au găsit valijoara, dar bijuteriile nu erau înăuntru. Poate că bătrâna nu avea totuşi încredere? Gloria, care o însoțea, nu ştia nici ea nimic. Poate că le-a pus la o bancă?

— Atunci a intrat Krynker în panică?

— Voia să încerce imediat să treacă frontiera, cu actele lui adevărate, dar Schwartz i-a spus că va fi arestat. Nu mai dormea, bea mult. Văzând că intră în panică, Schwartz a hotărât că singurul mijloc de a fi cât de cât liniştit era să scape de el. L-a adus la mine acasă, sub pretextul că îi va procura un paşaport fals.

— Cum se face că acel costum al fratelui tău...

— Înțeleg. La un moment dat, Alfred s-a împiedicat, exact în locul unde...

— Atunci, i-ai dat costumul tău albastru şi l-ai păstrat pe al lui, încercând să-l speli a doua zi?

Fernande avea probabil capul plin de imagini sângeroase. Se uita la soțul ei ca şi cum l-ar fi văzut pentru prima dată, încercând probabil să şi-l imagineze în zilele şi nopțile pe care le petrecuse apoi singur în subsol şi în atelier.

Maigret o văzu înfiorându-se, dar în clipa următoare femeia întinse o mână ezitantă, care se aşeză pe palma mare a flamandului.

— Poate că la penitenciar au un atelier de legat cărți, murmură ea, străduindu-se să zâmbească.

* * *

Levine, care nu se numea nici Schwartz, nici Levine, ci Sarkistian şi era căutat de poliția din trei țări, a fost arestat o lună mai târziu într-un sătuc de lângă Orleans, unde îşi petrecea timpul pescuind cu undița.

Două zile mai târziu, Gloria Lotti era şi ea descoperită într-un bordel din Orleans, dar n-a vrut să destăinuie în ruptul capului numele țăranilor cărora le încredințase copilul.

Semnalmentele lui Alfred Moss au continuat să figureze în buletinele poliției timp de patru ani.

Într-o noapte, un clovn amărât s-a spânzurat într-un mic circ ce umbla din sat în sat, pe drumurile din nordul țării, şi jandarmeria i-a aflat identitatea după ce i-a examinat actele din valiză.

Bijuteriile contesei Panetti nu părăsiseră hotelul Claridge, fiind închise într-una dintre valizele lăsate la bagaje, iar cizmarul din strada Turenne n-a recunoscut niciodată, nici beat mort, că el scrisese biletul anonim.

Carmei by the Sea (California), Statele Unite, 22 decembrie 1949

În seria Maigret au apărut:
Prima anchetă a lui Maigret
Inspectorul Cadavre
Maigret şi şcoala crimei
Cazul Louise Laboine
Maigret se teme
Maigret şi mortul
Nebunul din Bergerac
Dansatoarea de la Gai-Moulin
Asta-i Felicie!
Maigret la New York
Maigret se înşală
Maigret la Picratt's
Maigret şi ucigaşul
Domnul Gallet a decedat
Spînzuratul de la Saint-Pholien
Cazul Saint-Fiacre
Cine a ucis-o pe Cecile ?
Maigret şi omul dublu
Maigret şi prietenul din copilărie
Memoriile lui Maigret
Prietena doamnei Maigret

În pregătire :
Liberty Bar

Cuprins

Capitolul 1 Doamna cu pălărie albă din scuarul Anvers ..... - 2 -

Capitolul 2 Grijile marelui Turenne ..... - 18 -

Capitolul 3 Hotelul din strada Lepic ..... - 35 -

Capitolul 4 Aventura lui Fernande ..... - 52 -

Capitolul 5 O poveste cu o pălărie ..... - 68 -

Capitolul 6 Spălătoria Vert-Galant ..... - 84 -

Capitolul 7 Duminica lui Maigret ..... - 100 -

Capitolul 8 Familia cu jucării ..... - 116 -

Capitolul 9 Instantaneul de la Dieppe ..... - 132 -

www.polirom.ro
Redactor: Giuliano Sfichi
Coperta; Angela Rotaru
Foto; Florin Pînzariu
Bun de tipar: iunie 2006.
Apărut: 2006 Editura Polirom,
B-dul Carol I nr 4 • P.O. Box 266 700506, Iaşi,
Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11; (0232)21.74.40 (difuzare);
E-mail: office@polirom.ro Bucureşti,
B-dul I.C. Brătianu nr 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37 • PO. Box l-728, 030174
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro
Tipografia S.C. PRINŢ MULTICOLOR S.R.L. Iaşi
str Bucium, nr. 34, Iaşi, 700265 tel. 0232-211225, 236388, fax. 0232-211252
Valoarea timbrului literar este de 2% din preţul de vânzare şi se adaugă acestuia.
Sumele se virează la Uniunea Scriitorilor din România,
Nr. R044RNCB5101000001710001 BCR

O nouă alertă pe Quai des Orfèvres: un denunţ anonim cel puţin stupefiant afirmă că Frans Steuvels, modest legător de cărţi parizian, ar fi ars în sobă... o persoană! Percheziţia la domiciliul acestuia pare să confirme macabra acuzaţie: în sobă, sub cenuşă, sînt găsiţi doi dinţi de om. Jurnaliştii se aruncă asupra subiectului, ambiţiosul avocat al apărării nu scapă prilejul să-şi facă reclamă, doar ancheta lui Maigret bate pasul pe loc. Totul se schimbă însă atunci cînd doamna Maigret, aşteptînd să intre la dentist, acceptă să aibă grijă o clipă de copilul unei tinere pe care o întîlneşte aproape regulat în acelaşi scuar...

În aceeaşi serie:

Cine a ucis-o pe Cécile?
Maigret şi omul dublu
Maigret şi prietenul din copilărie
Memoriile lui Maigret

EDITURA POLIROM

www.polirom.ro